

KALBŲ STUDIJS AUKŠTOJOJE MOKYKLOJE 2024: DAUGIAKALBYSTĖS REALIJOS

*LANGUAGE STUDIES IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS 2024:
REALITIES OF MULTILINGUALISM*

Tarptautinės konferencijos medžiaga
International conference proceedings

**LANGUAGE STUDIES IN HIGHER
EDUCATION INSTITUTIONS 2024:
REALITIES OF MULTILINGUALISM**

VIKO Foreign Language Centre - 10!

**KALBŲ STUDIJOS
AUKŠTOJOJE MOKYKLOJE 2024:
DAUGIAKALBYSTĖS REALIJOS**

VIKO Užsienio kalbų centrui – 10 metų!

VILNIAUS KOLEGIJA / HIGHER EDUCATION INSTITUTION
Foreign Language Centre, Faculty of Pedagogy
Užsienio kalbų centras, Pedagogikos fakultetas

LITHUANIAN UNIVERSITY OF HEALTH SCIENCES
Faculty of Medicine, Department of Languages and Education
LIETUVOS SVEIKATOS MOKSLŲ UNIVERSITETAS
Medicinos fakultetas, Kalbų ir edukacijos katedra

MASARYK UNIVERSITY, BRNO, CZECH REPUBLIC
Faculty of Medicine, Language Centre
MASARYKO UNIVERSITETAS, BRNO, ČEKIJOS RESPUBLIKA
Medicinos fakultetas, Kalbų centras

LINCOLN UNIVERSITY OF MISSOURI, USA, School of Business
LINKOLNO UNIVERSTETAS, Verslo mokykla, Misūris, JAV

**LANGUAGE STUDIES IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS 2024:
REALITIES OF MULTILINGUALISM**

KALBŲ STUDIJOS AUKŠTOJOJE MOKYKLOJE 2024: DAUGIAKALBYSTĖS REALIJOS

International conference proceedings

Tarptautinės konferencijos medžiaga

29 November 2024

2024 m. lapkričio 29 d.

**LANGUAGE STUDIES IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS 2024: REALITIES OF
MULTILINGUALISM**

KALBŲ STUDIJOS AUKŠTOJOJE MOKYKLOJE 2024: DAUGIAKALBYSTĖS REALIJOS

International conference proceedings

Tarptautinės konferencijos medžiaga

Straipsnių kalba netaisyta. Publikuojama pagal autorių pateiktus rankraščius.

The language of the articles has not been edited. Published according to the manuscripts submitted by the authors.

Sudarytojai Jūratė Patackaitė ir Karolis Visockas

Compiled by Jūratė Patackaitė and Karolis Visockas

Dizainas / maketas Karolio Visocko

Design / Layout by Karolis Visockas

Photos by Yaroslav Zubakha and Compilers

Nuotraukos Yaroslav Zubakha ir sudarytojų

El. leidinys

E-edition

ISBN 978-609-436-072-5

Leidiny s skirtas VIKO Užsienio kalbų centro veiklos 10-mečiui.

Jubiliejinio leidinio straipsniuose analizuojamos šiuolaikinės kalbų mokymo aktualijos Lietuvos ir užsienio aukštosiose mokyklose. Dėmesys skiriamas kalbų mokymo ir mokymosi tendencijoms, naujausiems metodams, taikomoms inovacijoms bei tarptautinio bendradarbiavimo praktikoms. Akademinė bendruomenė pasidalino įžvalgomis, gerą patirtimi ir ateities perspektyvomis kalbų mokymo srityje. Leidinyje taip pat pristatomas Užsienio kalbų centras, jo reikšmingiausi pasiekimai, įgyvendintos iniciatyvos ir bendradarbiavimo su kitų aukštųjų mokyklų dėstytojais patirtis.

The publication is dedicated to the 10th anniversary of the Centre of Foreign Languages at Vilniaus Kolegija / Higher Education Institution.

The articles in the jubilee publication analyze current issues in modern language teaching in higher education institutions in Lithuania and abroad. Attention has been given to the trends in language teaching and learning, the latest methods, applied innovations, and practices of international cooperation. The academic community shared insights, best practices, and future perspectives in the field of language teaching. The publication also highlights the Centre of Foreign Languages most significant achievements, implemented initiatives, and experiences of collaboration with lecturers from other higher education institutions.

TURINYS

VILNIAUS KOLEGIJOS UŽSIENIO KALBŲ CENTRAS VAKAR, ŠIANDIEN IR RYTOJ! (Jūratė Patackaitė).....	7
THE CENTRE OF FOREIGN LANGUAGES OF VILNIAUS KOLEGIJA / HIGHER EDUCATION INSTITUTION: YESTERDAY, TODAY, AND TOMORROW! (Jūratė Patackaitė, Danutė Belazarienė).....	16
KAIP FORMAVOSI LDK ŽYDŲ PAVARDĖS (Jūratė Čirūnaitė)	20
SPECIALIZUOTO UNIVERSITETO EDUKACINĖS APLINKOS POKYČIUS SĄLYGOJANTYS VEIKSNIAI: PRIVERSTINĖS INOVACIJOS (Dalija Gudaitytė, Edita Butrimė)	23
LINGUISTIC AND INTERCULTURAL COMMUNICATION CHALLENGES STUDENTS STUDYING IN ENGLISH ENCOUNTER: THE CASE OF VILNIAUS KOLEGIJA / HIGHER EDUCATION INSTITUTION (Jūratė Helsvig, Halina Klupšienė)	28
KALBINĖS ELGSENOS VERTINIMAS DARBO APLINKOJE (Milda Kiškytė)	41
CHANCEN UND HERAUSFORDERUNGEN FÜR STUDIERENDE BEIM ERLERNEN VON FREMDSPRACHEN: EINE VERGLEICHENDE STUDIE VON DREI HOCHSCHULEN (Tanja Abarca Kokol, Violeta Žemaitienė, Jūratė Patackaitė)	49
LANGUAGE PURIFICATION – THE CASES OF LITHUANIAN AND HINDI - A COMPARATIVE ANALYSIS (Vytenis Končius)	57
LSMU LIETUVIŲ IR UŽSIENIO STUDENTŲ DALYVAVIMO DEBATUOSE PATIRTIES LYGINAMOJI ANALIZĖ (Vilija Kraujalienė, Rūta Lukošienė, Dainora Viktorija Vankevičienė) .	62
INTEGRUOTO UŽSIENIO KALBOS IR SPECIALYBĖS DALYKO POREIKIS BEI PRIELAIDOS MOKYMUI(SI) AUKŠTOJOJE MOKYKLOJE: VILNIAUS KOLEGIJOS STUDENTŲ, DĖSTYTOJŲ IR SOCIALINIŲ PARTNERIŲ POŽIŪRIS (Jūratė Patackaitė).....	66

VILNIAUS KOLEGIJOS UŽSIENIO KALBŲ CENTRAS VAKAR, ŠIANDIEN IR RYTOJ! (Jūratė Patackaitė)

Vilniaus kolegijos Užsienio kalbų centras (LIETUVA)

Svarbiausios datos ir reikšmingiausi įvykiai 2000–2014 m.

Priešistorė	
2000	Įsteigta Vilniaus kolegijos Užsienio kalbų katedra. Katedrai vadovauti paskirta Verslo vadybos fakulteto anglų kalbos dėstytoja a. a. Irena Skurvydienė.
2001	Užsienio kalbų katedroje dirba 22 dėstytojai: 13 anglų, 7 vokiečių ir 2 prancūzų kalbų. Daugiausia narių Užsienio kalbų katedroje buvo 2003–2004 m. m. – 43! Nuo 2001 metų, kurie buvo paskelbti Europos kalbų metais, Vilniaus kolegijoje rugsėjo 26 d. kasmet rengiami Europos kalbų dienos renginiai, kuriuos organizuoja užsienio kalbų dėstytojai ir studentai. Vilniaus kolegijos užsienio kalbų dėstytojai: Jūratė Z. Merkienė, a. a. Vida Burbienė, Jūratė Patackaitė, Eglė Selevičienė ir Aušra Netikšienė pirmą kartą dalyvauja Lietuvos sveikatos mokslų universiteto konferencijoje „Kalbų studijos aukštojoje mokykloje“, jų straipsniai publikuoti konferencijos leidinyje. Nuo šių metų Vilniaus kolegijos ir Lietuvos sveikatos mokslų universiteto kalbininkų bendradarbiavimas tik stiprėja ir tvirtėja.
2002	Užsienio kalbų katedros vedėja paskirta vokiečių kalbos lektorė Jūratė Patackaitė. Užsienio kalbų katedra organizuoja pirmą studentų praktiką į Vokietiją pagal ZIHOGA (liet. Vokietijos Centrinės įdarbinimo tarpininkavimo tarnybos) ir ZAV (liet. Vokietijos Centrinės įdarbinimo agentūros) tarptautinę programą. Konkursą laimėję geriausiai kalbantys ir išmanantys savo specialybę studentai nuo 2003 iki 2016 vasarą vyksta į Vokietiją atlikti praktiką geriausiose šios šalies svetingumo įstaigose.
2003	2003 m. baigiasi 10 metų trukęs (pradžią 1993 m.) bendradarbiavimas su p. Paul Peter Krondorfer, Vokietijos SES (liet. Senjorų ekspertų tarnyba) ekspertu ir konsultantu. Eksperto dėka Lietuvos kolegijų vokiečių kalbos specialistai aprūpinti vadovėliais specialybės vokiečių kalbai mokytis. Užsienio kalbų katedra kartu su P. P. Krondorfer tais metais organizavo seminarus Lietuvos aukštųjų mokyklų vokiečių kalbos dėstytojams.
2004	2004 metais baigiasi šešerius metus trukęs studentų profesinio meistriškumo ir vokiečių kalbos tobulinimo projektas, kurį koordinavo darbo grupė sudaryta iš Užsienio kalbų katedros ir Verslo vadybos fakulteto specialybės katedrų dėstytojų. Šis projektas suteikė galimybę būsimiems svetingumo srities specialistams, vadovaujamiems koncerno vadovo Klaus Rüdiger Lipps ir dėstytojų, ugdyti specialybės, kūrybinius ir kalbinius gebėjimus. Finansuojamas įmonės EASTCON AG renginys buvo tapęs švietimo, mokslo, politikos, verslo, meno bei spaudos įtakingų žmonių susitikimu ir svarbiu pasirodymu studentams. Užsienio kalbų katedra pradeda įgyvendinti projektą „Italų kalbos dėstymas ir katedros kūrimas Lietuvos aukštosiose mokyklose“. Jį finansuoja Italijos Užsienio reikalų ministerijos Kultūrinio bendradarbiavimo Generalinė direkcija ir Vilniaus kolegija. Užsienio kalbų katedra organizuoja pirmąją studentų konferenciją „Kelyje į bendrus Europos namus“. Ji skirta Lietuvos įstojimui į Europos Sąjungą.
2005	Užsienio kalbų katedros anglų kalbos dėstytojų iniciatyva gerai angliškai kalbantys studentai vyksta atlikti praktiką į viešbučius ir turizmo agentūras Anglijoje bei Kipre. Šiais metais pirmą kartą prie konferencijos „Kalbų studijos aukštojoje mokykloje“ organizatorių – Kauno medicinos universiteto kalbininkų – prisijungia ir Vilniaus kolegijos kalbininkai.
2006	Šiais metais įkuriama Lietuvos kalbų pedagogų asociacija. Užsienio kalbų katedros iniciatyva Vilniaus kolegija yra viena iš Lietuvos kalbų pedagogų asociacijos steigėjų. Steigėjais tapo: Kauno technologijos universitetas, Klaipėdos universitetas, Lietuvių kalbos ir literatūros mokytojų sąjunga, VŠĮ Valstybės institucijų kalbų centras, Vilniaus

	kolegija, Vytauto Didžiojo universitetas ir Vilniaus universiteto Užsienio kalbų institutas. Vilniaus kolegijos Verslo vadybos fakultetas tampa jos būstine ir ja išlieka iki šiol.
2007	Vilniaus kolegijos Užsienio kalbų katedra laimi ir koordinuoja Leonardo da Vinči mobilumo projektą „Europos patirtis Lietuvos aukštųjų mokyklų turizmo srities užsienio kalbų dėstytojams“. Projekto dalyviai užsienio (anglų, vokiečių, prancūzų) kalbų dėstytojai stažuojasi Vokietijos, Bulgarijos, Belgijos ir Škotijos aukštosiose mokyklose. Lietuvos kalbų pedagogų asociacija organizuoja pirmąją tarptautinę konferenciją. Į organizatorių ir pranešėjų būrį pirmą kartą įsijungia ir Vilniaus kolegijos kalbininkai.
2008	Per penkerius metus (2003–2008) Užsienio kalbų katedros dėstytojai paskelbė reikšmingą leidinių skaičių: - Ž. Gerulaitienė, N. Jurgaitienė, N. Jurgaitis, <i>J. Patackaitė</i>, D. Statkuvienė. Deutsch für Tourismus-Manager. Šiaulių kolegijos leidybos centras, 2008. ISBN 978-9955-643-77-7; - A. Alšauskienė, J. Dovydienė, A. Zapolskienė. Deutsch Lehr-und Arbeitsbuch. Kaunas: Kauno kolegijos leidybos centras, 2007. ISBN 978-9955-27-061-4. - Ž. Mitrikienė. Anglų-lietuvių kalbų žodynas turizmo ir paslaugų darbuotojams. V.: Vilniaus kolegija, 2004. ISBN 9955-519-40-1. - A. O. Čiplytė. Fachlektüre für Medizinstudenten. V.: Vilniaus kolegija, 2003. ISBN 9955-519-13-4; - I. Čeikauskaitė. Patarlės, posakiai ir citatos apie darbą ir verslą. V.: Vilniaus kolegija, 2003. ISBN 9955-519-26-6; - Ž. Mitrikienė, Z. Dambrauskienė. Anglų – lietuvių ir vokiečių – lietuvių dialogai viešbučių darbuotojams. V.: Vilniaus kolegija, 2003. ISBN 9955-519-22-3;
2009	Publikuojama pirmoji anglų kalbos dėstytojos Mildos Kiškytės knyga „Basic English Of Performing Arts“. Vilnius: Ciklonas. ISBN 978-9955-519-96-6. Mokymo(si) knyga skirta meno ir socialinių mokslų srities studentams ir visiems, besidomintiems menu ir kultūra. Antroji lektorės M. Kiškytės knyga „It’s all about Fashion“ profesinei anglų kalbai mokytis ir mokytis išleista 2017 m. Kolegijos Užsienio kalbų ir Humanitarinių ir socialinių mokslų katedros suvienija jėgas ir kartu organizuoja respublikinę studentų konferenciją „Kaita ir pastovumas šiandienos visuomenėje“. Tarptautinės konferencijos statusą ir dabartinį pavadinimą „Jaunimas besikeičiančioje visuomenėje“, kurį sugalvojo ir pasiūlė Užsienio kalbų katedros vedėja Jūratė Patackaitė, įgauna tik 2011 m.
2010	Užsienio kalbų centras organizuoja antrąją studentų užsienio kalbų konferenciją „Daugiakalbė Vilniaus kolegija“. Vilniaus kolegijos ir kitų aukštųjų mokyklų studentai skaito pranešimus: lietuvių, anglų, vokiečių, rusų, italų, gestų ir prancūzų kalbomis.
2011	Užsienio kalbų katedra pradeda organizuoti užsienio kalbų kursus, kuriuose Kolegijos bendruomenei ir visuomenei siūlomi bendrosios anglų, vokiečių, prancūzų, italų, danų kalbų pradmenys, taip pat verslo anglų ir vokiečių kalbų kursai.
2012	Užsienio kalbų katedra už naudingą dalykinę pagalbą verslui, rezultatų kalbininkų tarpusavio bendradarbiavimą ir aktyvią veiklą Asociacijoje 2012 m. ir 2013 m. nominuojama Lietuvos kalbų pedagogų asociacijos apdovanojimui. Užsienio kalbų katedros vedėja, Asociacijos viceprezidentė Jūratė Patackaitė už gimtosios ir užsienio kalbų pedagogų telkimą bendrai veiklai ir Asociacijos idėjų įgyvendinimą apdovanojama „Balto filologo skrynele“.
2013	Vilniaus kolegijos Verslo vadybos fakultete organizuojama 8-oji tarptautinė Lietuvos kalbų pedagogų asociacijos konferencija, kurią organizuoja Užsienio kalbų katedra kartu su partneriais: Lietuvos edukologijos universiteto, Vilniaus universiteto Užsienio kalbų instituto ir Kauno kolegijos Užsienio kalbų centro kalbininkais. Išleidžiamas Užsienio kalbų katedros anglų kalbos lektorės Valentinos Zemkauskienės „Anglų–lietuvių ir lietuvių–anglų kalbų ekonomikos terminų žodynas“. Vilnius: Ciklonas. 381 p. Tiražas 100 egz. ISBN 978-9955-880-95-0.

2014	Už profesionalų prancūzų kalbos mokymą, aktyvią veiklą Asociacijos taryboje ir jos sklaidą Lietuvoje Užsienio kalbų katedros prancūzų kalbos dėstytoja Milda Antanaušienė nominuojama Lietuvos kalbų pedagogų asociacijos apdovanojimui.
	Reorganizavus Užsienio kalbų katedrą, Kolegijoje įkuriamas Užsienio kalbų centras. Įkūrimo metais Užsienio kalbų centre dirba 28 anglų, vokiečių, prancūzų, rusų, italų, ispanų, kinų ir danų kalbų dėstytojai.

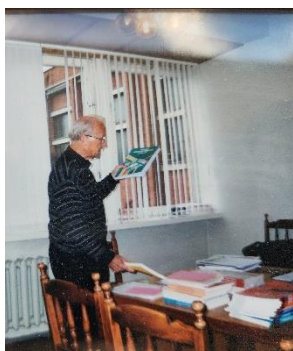
1 pav. (iš kairės) Vokiečių kalbos dėstytoja Jūratė Patackaitė, Užsienio kalbų katedros vedėja, anglų kalbos dėstytoja a. a. Irena Skurvydienė, fakulteto administracijos darbuotoja Rima Vitulytė ir anglų kalbos dėstytoja Tatjana Jeriominą.

2 pav. Anglų kalbos dėstytoja a. a. Rita Pankienė stažuotėje Ayr College Škotijoje, 2007 m. pagal Leonardo da Vinčio mobilumo projektą „Europos patirtis Lietuvos aukštųjų mokyklų turizmo srities užsienio kalbų dėstytojams“.

3 pav. Užsienio kalbų katedra Verslo vadybos fakultete, Didlaukio g. 49.

4 pav. Vokietijos SES ekspertas ir konsultantas a. a. P. P. Krondorfer.

5 pav. Vokiškai kalbančių svetingumo srities studentų projekto baigiamosios šventės akimirkos. Dešinėje direktorius a. a. A. Sadaunykas ir EASTCON AG koncerno vadovas a. a. Klaus R. Lipps su studentais.

6 pav. Nuo 2006 m. Lietuvos kalbų pedagogų asociacijos būstinė yra Vilniaus kolegijos Verslo vadybos fakultete.

7 pav. iš kairės į dešinę: Anglų kalbos dėstytojos Ingrida Jonušienė ir Valentina Zemkauskienė, prancūzų kalbos dėstytoja Milda Antanaušienė, anglų kalbos dėstytojos Jūratė Z. Merkienė ir Tatjana Jeriominą, vokiečių kalbos dėstytoja Laimutė Abaravičienė, anglų kalbos dėstytoja a. a. Vida Burbienė, vokiečių kalbos dėstytoja, katedros vedėja Jūratė Patackaitė, anglų kalbos dėstytojos Virginija Andriusevičienė ir Nida Mačerauskienė, vokiečių kalbos dėstytoja Violeta Žemaitienė, anglų kalbos dėstytojos Aušra Netikšienė, Danutė Belazarienė ir Jūratė Helsvig, 2013 m. Verslo vadybos fakultetas.

Svarbiausios datos ir reikšmingiausi įvykiai 2014-2024 m.

„Viskas laiku ateina tiems, kurie moka laukti.“ Onorė de Balzakas

2014 m., reorganizavus Užsienio kalbų katedrą, Vilniaus kolegijoje įkuriamas Užsienio kalbų centras. Jis tampa Vilniaus kolegijos akademiniu padaliniu, kuris vykdo kalbų ir kultūrų pažinimo dalykų (modulių) studijas, organizuoja socialinę ir kultūrinę veiklą, skatinančią daugiakalbystę, teikia konsultacijas, kalbų kursus, testavimo bei vertimo paslaugas, taip pat atlieka humanitarinių ir socialinių mokslų krypties tyrimus. Užsienio kalbų centro uždaviniai: organizuoti ir vykdyti užsienio kalbų studijas, užtikrinti jų kokybę, prisidėti Kolegijos patrauklumo didinimo, studijų kokybės gerinimo, tarptautiškumo plėtros, akademinio personalo kompetencijų tobulinimo ir taikomosios mokslo veiklos plėtojimo.

Šiuos ir kitus laiko ir aplinkybių iškeltus iššūkius įgyvendina Užsienio kalbų centro dėstytojai – užsienio kalbų specialistai, siekiantys tobulėti ir padėti tobulėti kitiems. Jie yra atviri naujovėms ir drąsiai žengia pirmyn, nuolat ieško būdų, kaip tobulinti užsienio kalbų mokymo ir mokymosi procesą. Per užsienio kalbų mokymą ir kultūrų įvairovės pažinimą dėstytojai padeda studentams atskleisti savo individualumą.

8 pav. pirmoje eilėje iš kairės į dešinę: Danų kalbos lektorė Ieva Toleikytė, vokiečių kalbos lektorė ir centro vedėja Jūratė Patackaitė, Vilniaus kolegijos direktorė dr. Žymantė Jankauskienė, prancūzų kalbos lektorė Milda Antanauskienė, anglų kalbos lektorė Milda Kiškytė; antroje eilėje iš dešinės į kairę: anglų kalbos lektorės Viktorija Prapraitė, Ingrida Galkauskienė, Danutė Bealzarienė ir Virginija Andriusevičienė, vokiečių kalbos lektorė Elida Aršavskienė ir anglų kalbos lektorė Lina Valatkienė; trečioje eilėje iš kairės į dešinę: anglų kalbos lektorės Birutė Leškienė-Hussey ir Tatjana Jeriomina, vokiečių kalbos lektorė Violeta Žemaitienė, anglų kalbos lektorės Aušra Netikšienė ir Jūratė Helsvig, viršutinėje eilėje iš dešinės į kairę: anglų kalbos lektorė Halina Klupšienė ir docentė dr. Galina Kavaliauskienė, italų kalbos lektorius Davide Trezzi, anglų kalbos lektorė Jūratė Z. Merkienė, kinų kalbos lektorius Romuald Čaprockij ir anglų kalbos lektorė Liucija Kupčinskienė 2014 m. pirmame Užsienio kalbų centro posėdyje.

„Laikas – brangi dovana, duota mums, kad taptume protingesni, geresni, brandesni ir tobulesni.“ Tomas Manas

Užsienio kalbų centras vienija Kolegijos fakultetuose dirbančius užsienio kalbų dėstytojus, kurie didelį dėmesį skiria kalbų mokymo(si) turinio tobulinimui, efektyvių mokymo(si) formų ir metodų pritaikymui. Užsienio kalbų centro dėstytojai nuolat ieško priemonių, kurios padėtų studentams pasiekti geriausius rezultatus ir užtikrintų užsienio kalbų įvairovę.

Šiuolaikinio užsienio kalbų dėstytojo aukštojoje mokykloje tikslas – padėti studentams įgyti kalbinių, profesinių ir tarpkultūrinių kompetencijų, kurios leistų jiems sėkmingai veikti globalioje ir daugiakalbėje aplinkoje. Dėstytojai siekia, kad kalbų mokymo procesas būtų orientuotas į praktinį kalbos pritaikymą realiose situacijose, į kritinio mąstymo ugdymą ir šiuolaikinių technologijų taikymą tiek paskaitose, tiek mokantis savarankiškai.

2023–2024 m. Užsienio kalbų centro dėstytojai aktyviai dalyvavo Vilniaus kolegijos nacionaliniame projekte „Skaitmeninė švietimo transformacija („EDTECH““ (Nr. ŠMSM-V-004-0001), kuri vykdoma Nacionalinė švietimo agentūra. Projekto metu dėstytojai dalyvavo skaitmeninių kompetencijų mokymuose, kuriuose anglų kalbos lektoriai Danutė Belazarienė, Vytenis Končius, Jūratė Helsvig, Virginija Andriusevičienė ir vokiečių kalbos lektorė Jūratė Patackaitė ne tik tobulino savo skaitmenines kompetencijas, bet ir parengė elektronines užsienio kalbų mokymo(si) priemones.

Virtualios mokymo(si) aplinkos *Moodle* bei nuotolinio bendravimo platforma *Teams* (ypač po COVID-19 pandemijos) ir toliau išlieka neatsiejamomis užsienio kalbų dėstytojų darbo priemonėmis. Jos suteikia galimybę lanksčiai organizuoti mokymo procesą, palaikyti ryšį su studentais, skatinti bendradarbiavimą bei užtikrinti aktyvų studentų dalyvavimą. Skaitmeninės mokymo(si) priemonės profesinei, specialybės, verslo anglų kalbai, taip pat bendrajai ir verslo vokiečių bei lietuvių kaip užsienio kalbai parengė ir kiti Užsienio kalbų centro dėstytojai: Ingrida Galkauskienė, Halina Klupšienė, Milda Kiškytė, Violeta Žemaitienė ir Miglė Ginaitytė.

„Patirtis yra tikrasis mokytojas, kuriuo galima pasitikėti.“ Leonardas da Vinčis

Užsienio kalbų centro dėstytojų pagrindinės interesų sritys apima ne tik populiariausios Kolegijoje užsienio kalbos – anglų – dėstymo metodiką, bet ir kitų užsienio kalbų mokymą. Dėmesys skiriamas specialybės, profesinės ir verslo anglų kalbos, vokiečių kalbos kaip antrosios užsienio kalbos, lietuvių kalbos kaip užsienio kalbos mokymo klausimams, taip pat tarpdalykiniam bendradarbiavimui ir daugiakalbystei. Bendradarbiavimas su kolegomis sudaro galimybę dalytis žiniomis, patirtimi ir idėjomis, užtikrina sinergiją ir padeda pasiekti geresnių rezultatų tiek individualiai, tiek Užsienio kalbų centrui.

Žinių ir patirties mainai – bendravimas su kolegomis, mokymasis iš jų patirties, dalijimasis naujomis žiniomis ir savo įžvalgomis – yra ypač svarbūs Užsienio kalbų centro dėstytojams. Todėl jau tradiciniais tapę renginiai, tokie kaip tarptautinė moksline-praktinė konferencija „Kalbų studijos aukštojoje mokykloje“ / „Language Studies in Higher Education Institutions“, Vytauto Didžiojo universiteto Užsienio kalbų instituto tarptautinė konferencija „Darni daugiakalbystė“ / „Sustainable Multilingualism, Lietuvos kalbų pedagogų asociacijos ir VŠĮ Valstybės institucijų centro seminarai, taip pat Lietuvos edukacinių tyrimų asociacijos ir Vilniaus universiteto Užsienio kalbų instituto forumai bei konferencijos, suburia kalbininkus ne tik organizaciniam darbui, bet ir taikomųjų mokslinių tyrimų pristatymui.

Ilgametė draugystė ir harmoninga darbo atmosfera Lietuvos kalbų pedagogų asociacijoje sukūrė tvirtus ryšius tarp jos narių iš įvairių švietimo institucijų. Priklausydama tarptautinei kalbų dėstytojų asociacijų federacijai (FIPLV / International Federation of Language Teachers Associations), Lietuvos kalbų pedagogų asociacija suteikia aukštųjų mokyklų kalbininkams galimybę skleisti savo veiklą Baltijos ir Šiaurės šalių asociacijų naujienų laikraščiuose. Per 10 metų Vilniaus kolegijos Užsienio kalbų dėstytojai buvo nominuoti ir laimėjo apdovanojimus: anglų kalbos lektorė Halina Klupšienė, už profesionalų požiūrį į verslo partnerių ir kolegų konsultavimą bei naudingą pagalbą organizuojant renginius Asociacijai, 2017 m. buvo nominuota „Balto filologo skrynelės“ apdovanojimui, o Centro vedėja Jūratė Patackaitė 2017 m. tapo tarptautinio FIPLV apdovanojimo laureate (<https://fiplv.com/fipltv-international-award/>). Apie Užsienio kalbų centro dėstytojus: Mildą Antanaušienę, Ireną Čeikauskaitę, Zitą Dambrauskienę, Tatjaną Jeriominą, Editą Kristiną Kaurynienę, Haliną Klupšienę, Nidą Mačerauskienę, Jūratę Merkienę, Jūratę Patackaitę ir Violetą Žemaitienę, jų darbus ir kalbų iniciatyvas buvo rašoma 2018 m. Asociacijos leidinyje „Kalbų pedagogai – Lietuvos šimtmečiui“. Jis buvo skirtas Lietuvos 100-ioms metinėms paminėti (<https://lkpa.vdu.lt/wp-content/uploads/docs/kalbupedagogai-lt100.pdf>).

Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Medicinos fakulteto Kalbų ir edukacijos katedros ir Vilniaus kolegijos Užsienio kalbų centro kalbininkai daugiau nei 20 metų puoselėja ypatingą bendradarbiavimą, kurio pagrindą sudaro bendros iniciatyvos, konsultacijos ir konferencijos „Kalbų studijos aukštojoje mokykloje“ organizavimas. Konstruktyvus ir pozityvus bendravimas su kolegomis skatina kūrybiškumą bei naujų idėjų generavimą, o bendradarbiaujant atrandami

inovatyvūs sprendimai ir įveikiami iššūkiai. Kalbininkus vienija bendri interesai ir socialinių bei humanitarinių mokslų kryptys. Tarptautinės mokslinės-praktinės konferencijos „Kalbų studijos aukštojoje mokykloje 2024: daugiakalbystės realijos“ kontekste buvo aptariami profesinės užsienio kalbos mokymo ir mokymosi, dirbant su skirtingų kultūrų studentais, klausimai, profesinės terminijos ir informacinių technologijų panaudojimas kalbų mokyme, gilintasi į daugiakalbystės iššūkius ir diskutuota apie kintančios aplinkos veiksnių įtaką aukštosios mokyklos kalbų dėstytojų veiklai. Tyrėjai ir praktikai iš Lietuvos, Jungtinių Amerikos Valstijų, Belgijos, Prancūzijos, Ispanijos, Slovėnijos ir Turkijos aukštųjų mokyklų susirinkę bendram dialogui ir konstruktyvioms diskusijoms apie kalbų mokymą, dalijosi patirtimi ir aptarė kalbų mokymo aktualijas.

9 pav. iš kairės į dešinę: Dr. Giedrius Židonis, Rūta Lukošienė, Kalbų ir edukacijos katedros vedėja dr. Silvija Rakutienė, Dainora Viktorija Vankevičienė, dr. Dalija Gudaitytė; iš dešinės į kairę: dr. Edita Butrimė, Vilija Kraujalienė, dr. Liudmila Dulksnienė, dr. Ugnius Keturakis, Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Kalbų ir edukacijos katedros dėstytojai, 2024 m. konferencijoje.

10 pav. iš kairės į dešinę: Violeta Žemaitienė, Užsienio kalbų centro vedėja Jūratė Patackaitė, Danutė Belazarienė, Virginija Andriusevičienė, Halina Klupšienė, Jūratė Helsvig, Miglė Ginaitytė, Vilniaus kolegijos Užsienio kalbų centro dėstytojai 2024 m. konferencijoje.

„Yra tik du būdai, kaip gyventi. Vienas – galvoti, jog stebuklų nebūna. Kitas – galvoti, jog viskas yra stebuklas.“ Albertas Einšteinas

Užsienio kalbų dėstytojų švietėjiška misija ir pagrindinė veiklos sritis – užsienio kalbų mokymas, taikant naujus mokymo metodus, kuriant e-modulius ir teikiant žinias profesinei bei tiriamajai veiklai daugiakalbėje ir daugiakultūrinėje aplinkoje. Nacionaliniai ir tarptautiniai projektai bei renginiai suteikia Kolegijos akademinei bendruomenei ir visuomenei galimybes tobulinti jau išmoktas anglų, vokiečių, prancūzų kalbas, gilintis į verslo ir specialybės dalykus šiomis kalbomis bei mokytis naujų kalbų – ispanų, italų, kinų, rusų, danų, norvegų ir švedų. Užsienio kalbų centro dėstytojai taip pat pasisemia įkvėpimo ir tobulina kompetencijas, reikalingas saviraiškai ir darbui.

Nuo 2015 m. Užsienio kalbų centras organizuoja įvairių užsienio kalbų kvalifikacijos tobulinimo kursus. Kasmet susidomėjimo sulaukia anglų, vokiečių ir italų kalbų kursai, kuriuose dalyvauja Kolegijos dėstytojai, darbuotojai, nuolatinių ir išstėtinių studijų studentai ir absolventai. Užsienio kalbų centro organizuotame projekte „Italų kalbos populiarinimas aukštojoje mokykloje“, kuris buvo vykdomas 10 kartų, italų kalbos mokėsi ir su Italijos kultūra bei tradicijomis susipažino daugiau nei 300 dalyvių.

Kalbininkai nebuvo abejingi karo ir nelaimių ištiktiems Ukrainos pedagogams ir 2021 m. prisijungė prie Vilniaus kolegijos Pedagogikos fakulteto bei kitų aukštųjų mokyklų kalbininkų inicijuoto projekto „Kalbos mokymasis – sėkmingos socialinės integracijos dalis“ (PMIF–2.1.9-V-01-001), finansuojamo Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo bei Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšomis. Projekto tikslas – suteikti galimybes trečiųjų šalių piliečiams ir asmenims be pilietybės, atvykstantiems į Lietuvą, mokytis lietuvių kalbos. Užsienio kalbų centro dėstytojos Ingrida Galkauskienė, Jūratė Helsvig, Violeta Žemaitienė ir Jūratė Patackaitė parengė nuotolinį Lietuvių kalbos ir kultūros modulį bei vedė seminarus tema „Mokymasis natūralioje aplinkoje nuotoliniu

būdu: pažingsniui ir vaizdžiai“, skirtus mokytojams ir dėstytojams, kurie dirbs su šiomis priemonėmis. 2022 m. pavasarį į Užsienio kalbų centro laimėtą projektą „Lietuvių kalbos ir kultūros kursai Ukrainos piliečiams“ įsitraukė ne tik Užsienio kalbų centro kalbininkai, bet ir kiti Kolegijos dėstytojai bei darbuotojai. Su projekto dalyviais – 28 Ukrainos švietimo darbuotojais ir studentais – dirbo penki Užsienio kalbų centro dėstytojai: Ingrida Galkauskienė, Virginija Andriusevičienė, Violeta Žemaitienė, Jūratė Helsvig ir Vytenis Končius. Projekto tikslas – remti Ukrainos piliečių, pabėgusių į Lietuvą dėl Rusijos Federacijos karinių veiksmų, integraciją. Kolegijos kalbininkai ir etninės kultūros specialistai, vedę paskaitas ir užsiėmimus vakarais bei savaitgaliais, mokė lietuvių kalbos, supažindino su lietuvių literatūra, istorija, etnokultūra, socialiniu ir politiniu gyvenimu, vedė ekskursijas, organizavo susitikimus, mokė dainuoti ir žaisti lietuviškus liaudies žaidimus.

Kasmet rugsėjo pabaigoje, t. y. rugsėjo 26 d. ir kitomis dienomis, Vilniaus kolegijoje minima Europos kalbų diena. Nuo 2001 m. Užsienio kalbų centras organizuoja Europos kalbų dienos renginius Kolegijoje ir aktyviai prisijungia prie renginių Vilniuje. 2015 m. Užsienio kalbų centro indėlis buvo ypatingai įvertintas, kai Lietuvoje Švietimo, mokslo ir sporto ministerija bei Švietimo mainų ir paramos fondas įteikė padėką „Daugiakalbei Vilniaus kolegijai – 15!“. Tai buvo užsienio kalbų dėstytojų darbo įvertinimas ir graži dovana Kolegijos 15-ojo jubiliejaus proga. 2017 m. spalio mėn. Vilniaus kolegijoje pirmą kartą vyko Vokiečių kalbos dienos „Ö kaip vokiškai?“. Vokiečių kalbos, kaip antrosios užsienio kalbos, besimokantys studentai kartu su dėstytojais kasmet kviečia vokiškai kalbančius svečius į paskaitas, organizuoja viktorinas ir konkursus aktualiomis temomis, tokiomis kaip tvarumas ir savanorystė. Renginių metu studentai taip pat turi galimybę patikrinti vokiečių kalbos gramatikos ir leksikos žinias, sužinoti įdomių faktų apie vokiškai kalbančių šalių istoriją ir kultūrą.

Tačiau daugiausia dėmesio sulaukia renginiai anglų kalba, nes anglų kalbos dėstytojai – ne tik savo darbą mylintys entuziastai, bet ir kūrybingi profesionalai, sugeba sukurti šventinę nuotaiką ir perteikti ją kiekvienam studentui bei dalyviui. Daugelį metų Ekonomikos fakultete organizuoti anglų kalbos dėstytojų Jūratės Z. Merkienės, Ingridos Galkauskienės ir Viktorijos Prapraitės kalėdiniai vakarai išsiskyrė naujomis idėjomis ir temomis, tokiomis kaip „Sušilkim prie žmogiškumo – Šv. Kalėdų laužo, ir tie, kurie liūdi, ir tie, kurie linksmi“ (2015 m.), „Christmas All Around the World“ (2016 m.) ir kt. Jų tikslas – skatinti aktyvesnį studentų iš skirtingų fakultetų tarpusavio bendravimą, iniciatyvumą ir kūrybiškumą, taip pat ugdyti anglų ir kitų užsienio kalbų gebėjimus.

Anglų kalbos lektorės Mildos Kiškytės iniciatyva Elektronikos ir informatikos fakultete vyksta komiksų konkursas „(Ne)Susikalbėjimai“. Šis kasmet populiarėjantis konkursas remiasi idėja, kad Kolegijos studentams ir absolventams ypač svarbu mokėti profesinę anglų kalbą ir gebėti ja sklandžiai bendrauti. Nes dažnai nesusikalbėjimai ir kyla tarp profesinę anglų kalbą mokančių ir nemokančių. Kitas svarbus šio renginio aspektas – anglų kalbos ir specialybės dalykų dėstytojų bendradarbiavimas, kuris padeda formuoti platesnį požiūrį į savo darbą, kuria tarpdalykinį mokymo(si) procesą ir leidžia studentams geriau suprasti bei taikyti įgytas žinias praktikoje.

„Daugiau laisvės ir drąsos neskubėti, įsigilinti, išgyventi ir išjausti kiekvieną savo buvimo žemėje akimirką.“ Prof. dr. Leonidas Donskis

Dalyvavimas tarptautinėse stažuotėse, praktikose, konferencijose, paskaitų vedimas ir kita tarptautinė veikla leidžia užsienio kalbų dėstytojams tobulinti profesines žinias ir įgūdžius, užmegzti vertingus ryšius ir įnešti naujų idėjų į mokymo procesą. Per pastaruosius 10 metų užsienio kalbų dėstytojai: Virginija Andriusevičienė, Ingrida Galkauskienė, Jūratė Helsvig, Danutė Belazarienė, Jūratė Z. Merkienė, Sigita Leistrumienė, Elida Aršavskienė, Vytenis Končius, Halina Klupšienė, Laima Ruzgailaitė, Violeta Žemaitienė ir Jūratė Patackaitė, skaitė paskaitas, dalyvavo tarptautiniuose projektuose ir sėmėsi žinių stažuotėse įvairiose Europos ir kitose šalyse, tokiose kaip Lenkija, Latvija, Jungtinė Karalystė, Suomija, Vokietija, Olandija, Kipras, Prancūzija, Kroatija, Turkija, Ispanija, Graikija, Egiptas, Portugalija, Slovėnija, Bulgarija ir kt.

ERASMUS+ dėstytojų mainų programa – tai gera galimybė tobulėti ne tik studentams, bet ir dėstytojams. Ypatingai svarbu, kad užsienio kalbas dėstantys pedagogai, dalyvaujantys šioje programoje, įgyja vertingos patirties, kuri padeda geriau parengti studentus globaliam pasauliui. Tarptautinis judumas praturtina ne tik profesinę, bet ir asmeninę patirtį, tobulina gebėjimą dirbti tarpkultūrinėje aplinkoje.

Užsienio kalbų centro dėstytojų kelionės po Lietuvą, ekskursijos Vilniuje ir kitos išvykos taip pat teikia vertingų asmeninių ir profesinių patirčių, stiprinančių komandinį darbą. Todėl Užsienio kalbų centro dėstytojai mielai leidžiasi į keliones studijų pabaigoje, profesinių švenčių ar kitomis progomis, siekdami geriau pažinti save ir kolegas.

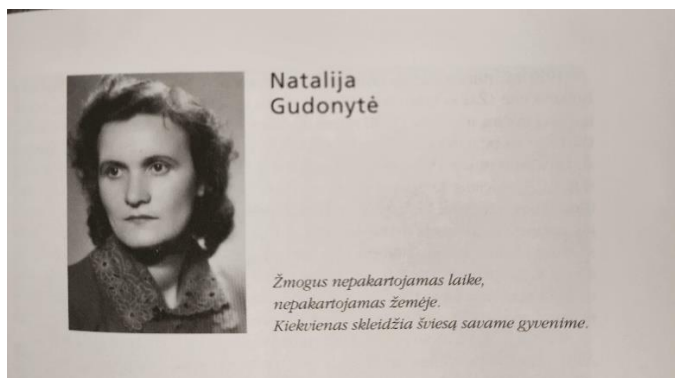
11 pav. iš kairės: Užsienio kalbų centro lektorius ir ekskursijos gidas Vytenis Končius, lektorės: Halina Klupšienė, Virginija Andriusevičienė, Jūratė Z. Merkienė, Sigita Leistrukienė, Ingrida Galkauskienė, Jūratė Helsvig ir Danutė Belazarienė ekskursijoje po Vilniaus miesto Užupio respubliką (rajoną), 2020 m. liepos 1 d.

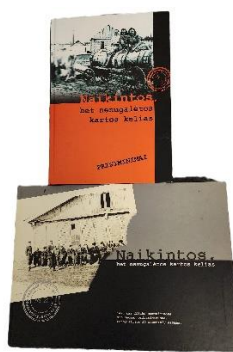
12 pav. pirmoje eilėje iš kairės: Anglų kalbos lektorė Danutė Belazarienė, vokiečių kalbos lektorė, vedėja Jūratė Patackaitė, anglų kalbos lektorės: Virginija Andriusevičienė, Ingrida Galkauskienė, Miglė Ginaitytė, Jūratė Z. Merkienė, Halina Klupšienė, Jūratė Helsvig, antroje eilėje iš dešinės: vokiečių kalbos lektorė Violeta Žemaitienė, anglų kalbos lektorius Vytenis Končius ir italų kalbos lektorė Laima Ruzgailaitė Vilniaus miesto savivaldybėje, 2024 m. liepos 11 d.

„Mane keičia ne bėgantis laikas, o tai, ką aš su tuo bėgančiu laiku veikiu.“ Herbjorga Vasmu

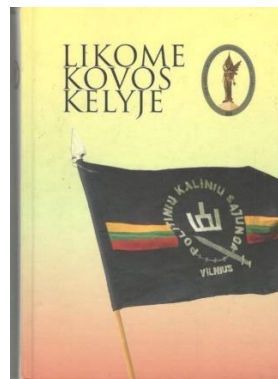
Taip rašė žinoma norvegų rašytoja, 20 a. 8 dešimtmetyje dirbusi mokytoja ir 1987 m. apdovanota Šiaurės Tarybos literatūros premija. Mums, lietuviams, ir užsienio kalbų dėstytojams ypač brangūs ir vertingi yra mūsų šalies pedagogės, eruditės, politinės kalinės, ilgametės prancūzų ir vokiečių kalbų dėstytojos, iki 2002 m. dirbusios Užsienio kalbų katedroje, žodžiai: „Žmogus nepakartojamas laike, nepakartojamas žemėje. Kiekvienas skleidžia šviesą savame gyvenime.“

13 pav. Ištrauka iš a. a. pedagogės, politinės kalinės Natalijos Gudonytės sudarytos knygos *Naikintos, bet nenugalėtos kartos kelias. Prisiminimai*. Leidykla „Vyzdis“, Vilnius, 2006 m.

14 pav. Pedagogės, politinės kalinės a. a. Natalijos Gudonytės sudaryti leidiniai: 2003 m. fotoalbumas ir 2006 m. prisiminimų knyga.

15 pav. Sudarytojų Vytauto Bukausko ir pedagogės, politinės kalinės a. a. Natalijos Gudonytės 2012 m. publikuota prisiminimų knyga.

Šie žodžiai primena, kad laikas yra mūsų gyvenimo tėkmė, tačiau tik mūsų veiksmai, sprendimai ir pastangos suteikia jam prasmingą kryptį ir vertę. Kiekviena diena gali tapti nauja pradžia, galimybe kurti, tobulėti ir siekti tikslų.

Dėkoju visiems,ėjusiems, einantiems ir, tikiuosi, dar ilgai eisiantiems kartu, taip pat sutiktiems mūsų kelyje! Kalbant apie ateitį... Linkiu drąsos, ryžto veikti, išdidžiai skleisti gražų, šviesų ir profesionalų lietuvišką bei užsienio kalbų žodį, įveikiant iššūkius ir laiko išbandymus – taip, kaip tai darė mūsų kolegos, užsienio kalbų dėstytojai: vieni palikę neįkainojamą turtą – savo knygas, kiti išlikę mūsų atmintyje šviesiais prisiminimais, tretieji – įskiepiję pagarbą žmogui ir laisvės dvasios vertybes.

THE CENTRE OF FOREIGN LANGUAGES OF VILNIAUS KOLEGIJA / HIGHER EDUCATION INSTITUTION: YESTERDAY, TODAY, AND TOMORROW! (Jūratė Patackaitė, Danutė Belazarienė)

Foreign Languages Centre of Vilniaus Kolegija / Higher Education Institution (LITHUANIA)

Key Dates and Significant Events 2014-2024

“Everything comes in time to those who know how to wait”. Honoré de Balzac

In 2014, after the reorganization of the Department of Foreign Languages, the Foreign Languages Centre was established at Vilniaus Kolegija / Higher Education Institution, becoming an important academic unit. Its activities include:

- foreign language and culture studies,
- promoting multilingualism through social and cultural activities,
- consultations, language courses, testing, and translation services,
- research in humanities and social sciences.

The objectives of the Centre are to organize high-quality foreign language studies, contribute to the internationalization, attractiveness, and professional development of the academic staff of Vilniaus Kolegija. The teachers of the Centre of Foreign Languages are open to innovation boldly seek new solutions, and continuously improve the foreign language teaching process. They help students uncover their individuality through language learning and cultural understanding.

Fig. 1 In the first row, from left to right: Danish language lecturer Ieva Toleikytė, German language lecturer and Head of the Foreign Languages Centre Jūratė Patackaitė, Rector of Vilniaus Kolegija / Higher Education Institution Dr. Žymantė Jankauskienė, French language lecturer Milda Antanauskienė, English language lecturer Milda Kiškytė; In the second row, from right to left: English language lecturers Viktorija Prapraitė, Ingrida Galkauskienė, Danutė Belazarienė, and Virginija Andriusevičienė, German language lecturer Elida Aršavskienė, and English language lecturer Lina Valatkienė; In the third row, from left to right: English language lecturers Birutė Leškienė-Hussey and Tatarjana Jeriomina, German language lecturer Violeta Žemaitienė, English language lecturers Aušra Netikšienė and Jūratė Helsvig; In the upper row, from right to left: English language lecturer Halina Klupšienė and Associate Professor Dr. Galina Kavaliauskienė, Italian language lecturer Davide Trezzi, English language lecturer Jūratė Z. Merkienė, Chinese language lecturer Romuald Čaprockij, and English language lecturer Liucija Kupčinskienė at the first meeting of the Foreign Languages Centre in 2014.

“Time is a precious gift given to us in order to become smarter, better, more mature and more perfect in it.” Thomas Mann

The Centre of Foreign Languages brings together the foreign languages' teachers of Vilniaus Kolegija, who strive to improve the language teaching content, apply effective methods, and develop students' practical language and intercultural competencies. The teaching process is focused on language application in real-life situations, critical thinking, and the use of modern technologies.

In 2024, the teachers actively participated in the project “Digital Education Transformation (“EDTECH”)”, where they enhanced their digital competencies and developed electronic teaching tools. Virtual platforms, such as Moodle and Teams, offer the flexibility to organize learning,

maintain close communication with students, and ensure their active engagement. The electronic tools for teaching specialized, business, and general language were created by instructors Danutė Belazarienė, Vytenis Končius, Jūratė Helsvig, Virginija Andriusevičienė, Jūratė Patackaitė, Ingrida Galkauskienė, Halina Klupšienė, Milda Kiškytė, Violeta Žemaitienė, and Miglė Ginaitytė.

“Experience is a truer guide than the words of others.” Leonardo da Vinci

The Centre of Foreign Language lecturers focus on the quality of foreign language teaching, promoting linguistic diversity, and interdisciplinary collaboration. Their areas of interest include English language methodology, teaching professional and business English, as well as German and Lithuanian as foreign languages.

Collaboration with colleagues and the exchange of knowledge and experience ensure continuous improvement. This is reflected in participation in international conferences such as “Language Studies in Higher Education”, “Sustainable Multilingualism”, and events organized by the Lithuanian Language Teachers' Association. The Association is a member of the international FIPLV federation, which provides opportunities to disseminate scientific achievements in Baltic and Nordic countries' publications. Vilnius Kolegija lecturers have been recognized for their work: Halina Klupšienė was nominated for the “White Philologist's Chest” award in 2017, and Jūratė Patackaitė became a laureate of the international FIPLV award (<https://fiplv.com/fipltv-international-award/>). The work of the Centre of Foreign Languages lecturers was featured in the 2018 publication of the Association, “Language Teachers – For Lithuania's Centenary”, celebrating Lithuania's 100th anniversary (<https://lkpa.vdu.lt/wp-content/uploads/docs/kalbupedagogai-lt100.pdf>).

Over 20 years of collaboration with the Department of Languages and Education at the Lithuanian University of Health Sciences has led to joint conferences and the development of new initiatives. At the 2024 conference “Language Studies in Higher Education”, researchers and practitioners from various countries discussed the challenges of multilingualism, innovations in language teaching, and cultural diversity. This consistent collaboration and sharing of experience contribute to the improvement of foreign language teaching, encourage creativity, and foster the search for innovative solutions.

Fig. 2 From left to right: Dr. Giedrius Židonis, Rūta Lukošienė, Head of the Department of Languages and Education, Dr. Silvija Rakutienė, Dainora Viktorija Vankevičienė, Dr. Dalija Gudaitytė; from right to left: Dr. Edita Butrimė, Vilija Kraujalienė, Dr. Liudmila Dulksnienė, Dr. Ugnius Keturakis, lecturers from the Department of Languages and Education at the Lithuanian University of Health Sciences, at the conference in 2024.

Fig. 3 From left to right: Violeta Žemaitienė, Head of Centre of Foreign Languages Jūratė Patackaitė, Danutė Belazarienė, Virginija Andriusevičienė, Halina Klupšienė, Jūratė Helsvig, Miglė Ginaitytė, lecturers from the Centre of Foreign Languages of Vilnius Kolegija / Higher education Institution at the 2024 conference."

“There are only two ways to live your life. One is as though nothing is a miracle. The other is as though everything is a miracle.” Albert Einstein

The Centre of Foreign Languages offers foreign language education, applies new methods, and creates e-modules to promote multilingualism and cultural understanding. The lecturers organize language courses and events that enrich the Kolegija community and society. Since 2015, English,

German, and Italian language courses have been offered, and in the “Promotion of the Italian Language” project, more than 300 participants were learning the language.

Social responsibility: Since 2021, the Centre of Foreign Language has contributed to projects aimed at integrating Ukrainian citizens by teaching the Lithuanian language and culture. Lecturers developed online modules, delivered lectures, and organized tours to assist war refugees.

Traditional events: Every year, on the 26th of September, the European Day of Languages is celebrated, with language competitions, quizzes, and lectures being organized. For its active contribution to multilingualism, the Centre of Foreign Language received recognition from the Ministry of Education, Science, and Sport with the award “For Multilingual Vilnius Kolegija – 15!”. In 2017, the German Language Days “Ö, How Do You Say It in German?” were launched to encourage learning about the language and culture of German-speaking countries. Most attention is given to events in English, organized by creative English language lecturers. Traditional Christmas evenings, such as “Christmas All Around the World”, encouraged student interaction, creativity, and the development of foreign language skills. The comic contest “(Mis)Communication”, initiated by English lecturer Milda Kiškytė at the Faculty of Electronics and Informatics, highlights the importance of professional English and aims to improve communication between students who speak or do not speak the language, fostering cooperation between English and specialty subject lecturers.

“More freedom and courage to take your time, to go deeper, to live and feel every moment of your time on earth.” Prof. Dr. Leonidas Donskis

International activities allow foreign language lecturers to enhance their professional knowledge and skills, establish valuable connections, and bring new ideas into the teaching process. Over the past 10 years, lecturers have participated in international internships, practices, conferences, delivered lectures, and engaged in projects in various countries such as Poland, the United Kingdom, France, Germany, Finland, Cyprus, Spain, Turkey, Greece, Egypt, Portugal, Slovenia, Bulgaria and others.

The ERASMUS+ program offers lecturers the opportunity to grow professionally, gain valuable experience, and better prepare students for the global world. It promotes not only professional but also personal growth, strengthening the ability to work in a multicultural environment. Travel across Lithuania, excursions, and trips enhance teamwork, provide satisfaction and self-confidence, and allow for a deeper understanding of both themselves and their colleagues. Lecturers often embark on trips to improve mutual relationships and gain a better understanding of themselves and others.

Fig. 4 from the left: Vytenis Končius, lecturer at the Centre of Foreign Languages and tour guide, alongside lecturers: Halina Klupšienė, Virginija Andriusevičienė, Jūratė Z. Merkienė, Sigita Leistrukienė, Ingrida Galkauskienė, Jūratė Helsvig, and Danutė Belazarienė, during a tour of the Užupis Republic (district) of Vilnius, on July 1, 2020

Fig. 5 In the first row from the left: English language lecturer Danutė Belazarienė, German language lecturer and head Jūratė Patackaitė, English language lecturers: Virginija Andriusevičienė, Ingrida Galkauskienė, Miglė Ginaitytė, Jūratė Z. Merkienė, Halina Klupšienė, Jūratė Helsvig; in the second row from the right: German language lecturer Violeta Žemaitienė, English language lecturer Vytenis Končius, and Italian language lecturer Laima Ruzgailaitė at the Vilnius City Municipality, July 11, 2024.

“It's not the idle time that's foreign to me, but what I do with that idle time.” Herbjørg Wassmo

This was written by the famous Norwegian author, a teacher in the 1980s and recipient of the Nordic Council Literature Prize in 1987. For us, Lithuanians, and foreign language lecturers, the words of our country's educator, erudite, political prisoner, and long-time French and German language teacher, who worked at the Department of Foreign Languages until 2002, are particularly precious and valuable: “A person is unique in time, unique on Earth. Each one radiates light in their own life.”

These words remind us that time is the flow of our lives, but only our actions, decisions, and efforts give it meaningful direction and value. Every day can be a new beginning, an opportunity to create, improve, and pursue goals.

I thank all those who have walked, are walking, and, I hope, will continue to walk alongside us, as well as those who we have met along the way! Speaking of the future... I wish you courage, determination to act, and pride in spreading the beautiful, bright, and professional Lithuanian and foreign language word, overcoming challenges and the tests of time – just as our colleagues, foreign language lecturers, did: some leaving an invaluable legacy – their books, others remaining in our memories with bright recollections, and others instilling respect for humanity and the values of the spirit of freedom.

KAIP FORMAVOSI LDK ŽYDŲ PAVARDĖS (Jūratė Čirūnaitė)

Lietuvos sveikatos mokslų universitetas (LIETUVA)

Anotacija. Straipsnyje tiriami Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės žydų pavardžių formavimosi etapai XV–XVIII amžiuje. Išskiriami grupinio antroponimo, pavardės užuomazgos, laikinosios pavardės, nuolatinės pavardės etapai iki masinio pavardžių atsiradimo.

Reikšminiai žodžiai: asmenvardis, pavardė, Lietuvos žydai.

Įvadas. Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės tautų pavardžių formavimąsi jau kuris laikas tiria antroponimikai. Jau yra nustatytos lietuvių, ukrainiečių, totorių pavardžių susidarymo aplinkybės. Šiuo metu intensyviai tiriamas LDK žydų vardynas. Vienas iš aktualiausių yra žydų pavardžių atsiradimo klausimas. Straipsnio tikslas – aptarti LDK žydų pavardžių formavimąsi. Uždaviniai – pateikti grupinio antroponimo, pavardės užuomazgos, laikinosios pavardės, nuolatinės pavardės etapus iki masinio pavardžių atsiradimo.

Pavarde yra laikomas paveldimas asmenvardis, kurį nepakitusį tėvas perduoda sūnui. Šitokių asmenvardžių LDK žydai (kaip ir kitų tautų žmonės) ilgai neturėjo. Iki pat XIX a. pradžios dauguma žydų buvo užrašomi vardu ir tėvavardžiu. Tėvavardinė įvardijimo sistema žydų vardyne išsilaikė gerokai ilgiau negu kitų LDK tautų vardyne. Pavyzdžiui, Lietuvos totorių pavardės susidarė XVII a. antroje pusėje, o žydai dar ilgai po to pavardžių neturėjo ir buvo užrašomi dokumentuose dažniausiai vardu ir tėvavardžiu. Šiame straipsnyje mėginama bendrais bruožais aptarti LDK žydų paveldimų asmenvardžių (pavardžių) formavimosi etapus.

Visi asmenų įvardijimai yra metrikuoti. Po įvardijimo skliausteliuose užrašomas šaltinio, iš kurio išrašytas įvardijimas, numeris, o po jo – puslapis. Šaltinių sąrašas pateikiamas publikacijos pabaigoje.

Grupinis antroponimas

XVI a. viduryje keli žydai, galbūt giminaičiai, tačiau ne broliai (tai matyti iš skirtingų tėvavardžių) turi bendrą grupinį asmenvardį gen. pl. *Хорошенькихъ*. Tai 1539 m. dokumente minimi žydai Chorošenčiai: *на жидовъ Городенскихъ: на Лазара Хацкевича а на Хацка Исаковича, а на Еска Илинича, Хорошенькихъ* (3; 234). Su šiuo grupiniu antroponimu 1541 m. dokumente užrašytas dar vienas asmuo – *жидъ Городенскій Мошей Исаковичъ Хорошенькій* (3; 289), taip pat grupė neišvardintų asmenų – *Жидове Городенскіи Хорошенькіи* (3; 299). Du iš čia minimų žydų – 1539 m. dokumento gen. sg. *Хацка Исаковича* (3; 234) ir 1541 m. dokumento *Мошей Исаковичъ* (3; 289) – gali būti broliai, nes sutampa jų tėvavardžiai. O kitų dviejų – 1539 m. dokumento gen. sg. *Лазара Хацкевича* (3; 234) ir gen. sg. *Еска Илинича* (3; 234) – tėvavardžiai skiriasi. Jų giminystė su pirmaisiais dviem asmenimis nėra aiški.

Grupinis antroponimas *Хорошенкии* yra pravardinis. Ar jis buvo paveldimas (tai yra ar galėjo virsti pavarde), duomenų nėra.

Pavardės užuomazga

Su bendru asmenvardžiu gen. pl. *Козельскихъ* 1540 m. dokumente užrašyti du broliai žydai Kozelskiai: gen. pl. *двухъ жидовъ: Шлому, Новодворского жиды, а Нахима, брата его, жиды Городенского, Козельскихъ* (3; 265). Ar asmenvardis gen. pl. *Козельскихъ* jau buvo pavardė, sunku pasakyti, nes nėra čia minimų brolių tėvo arba jų sūnų įvardijimų. Tik tuo atveju, kai skirtingų kartų šeimos narių (tėvo ir sūnaus) antrasis asmenvardis sutampa, jį jau galima laikyti pavarde. O šiuo atveju asmenvardis gen. pl. *Козельскихъ* yra abejonių nekelianti pavardės užuomazga, nes dviejų brolių bendras asmenvardis yra ne tėvavardis (jis ir turėtų sutapti), o *-sk-* tipo antroponimas.

Laikinoji pavardė. XVII a. susiduriame su viena žydų pavarde – *Михелевичъ*. 1605 m. balandžio 5 dienos dokumente rašoma, kad dat. sg. *недощыку Михайлу Езофовичу жиду* (1; 70) buvo suteikta bajorystė. Šio asmens anūkų įvardijimuose neminint tėvavardžių rašomas jų tėvo tėvavardis, taigi jau pavardė: gen. sg. *Ицхака Михелевича* (1; 62) ir gen. sg. *Абрама Михелевича жиды* (1; 62). Pavardė gen. sg. *Михелевича* yra ir tame pačiame dokumente minimos anūko Icchako žmonos įvardijime: dat. sg. *жидовце места Хомского на имя Естыры Хеминне Ицхаковой Михелевича* (1; 61). Greičiausiai pavardė yra ir greta Icchako žmonos minimų žydų įvardijimuose: dat. pl. *жидом того места Хомского Хайму и Абраму Михелевичам* (1; 61). Abramasis Michelevičius yra Michailo, Jezofa sūnaus, anūkas (tai žinome iš dokumento teksto). O Chaimas Michelevičius, matyt, yra Abramo ir Icchako brolis.

Deja, ši pavardė nebuvo ilgaamžė. Jau tame pačiame 1605 m. balandžio 5 dienos dokumente yra minimas Icchako Michelevičiaus sūnus Michelis. Jis greta motinos užrašytas ne pavarde, o tėvavardžiu: *Естеръ Хеминна Ицхаковная Михелевича з сыном своимъ дорослымъ Михелемъ Ицхаковичомъ* (1; 72).

Vardu ir tėvavardžiu Michelis, Icchako sūnus, minimas ir kituose dokumentuose: 1606 m. rugpjūčio 2 dienos – *жидъ Хомский Михаль Ицхаковичъ* (1; 100); 1606 m. rugpjūčio 16 dienos (su motina) – *жидовки места Хомского Гестерь Хеминны Ицъхаковое Михелевичовое и сына ее Михеля Ихаковича* (1; 102).

Nuolatinė pavardė

Regis, pirmoji ir vienintelė pastebėta pastovi žydų pavardė *Gordon*. Tai gydytojų, perduodančių savo profesiją iš kartos į kartą, paveldimas asmenvardis. Pirmą kartą šios šeimos atstovas užrašytas 1671 m.: *Jakub Gordon, doktor żydowski* (2; 34). 1713 m. randame įrašą: *pan Aron Gordon – doktor medycyny* (2; 388). 1710 m. dokumente įrašyti du broliai Gordonai: instr. sg. *Aronem Doktorem y bratem iego Lewkiem Gordonami* (2; 348). 1705 m. užrašyti tėvas ir sūnus Gordonai: instr. pl. *niewiernemi Aaronem Oycem y Michalem Pisarzem komory Jurborskiey Gordonami żydami Wileńskiem* (2; 317). Tai lyg ir aiški pavardė. Tačiau, matyt, ji vėliau dar kito, nes 1709 m. dokumente randame įrašą, kuriame Arono Gordono sūnūs užrašyti ne tėvo asmenvardžiu, o iš jo padarytais patronimais: instr. sg. *Aronem Gordonem – doktorem y synami iego – Michalem, Zelmanem y Pinkasem Gordonowiczami* (2; 334).

Galbūt pavardžių formavimosi atvejų XVIII a. būta ir daugiau, tačiau dokumentuose jų rasti nepavyko: teismų bylose šeimyniniai žydų ginčai nenagrinėjami, todėl nėra šeimos narių įrašų. O iš asmens vienintelio įrašo spręsti, ar jo asmenvardis jau pavardė, ar dar ne – neįmanoma.

Yra žinoma, kad pavardės neatsiranda vienu metu visoje tautoje, iš pradžių jas įsigyja aukščiausią statusą visuomenėje turinčios asmenų grupės, mūsų minėtu atveju – Vilniaus žydų gydytojų šeima. Taigi galima spėti, kad tuo pačiu metu pavardės galėjo turėti ir kitų įtakingų žydų šeimų atstovai.

Masinis pavardžių atsiradimas

Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės teritorijoje gyvenusių žydų pavardės atsirado XIX a. pradžioje, kai Rusijos caro administracijos įsakymu žydai privalėjo pasirinkti pavardes. 1804 m. pasirodė Rusijos caro administracijos „Nuostatai žydams“. Jų 32 punkte rašoma: „Šiame surašyme kiekvienas žydas turi turėti arba įgyti žinomą savo paveldimą pavardę arba pavadinimą, kuris ir turi jau būti išsaugotas visuose aktuose ir užrašymuose be jokių pakeitimų, pridurtas prie jų vardo, duoto pagal tikėjimą arba gimus; ši priemonė yra reikalinga tam, kad būtų geriau pilietiskai sureguliuota jų būklė, tinkamiau apsaugota jų nuosavybė ir išspręsti jų tarpusavio ginčai“. (При сей переписи каждый Еврей долженъ иметь, или принять известную свою наследственную фамилию, или прозвание, которое и должно уже быть сохраняемо во всехъ актахъ и записяхъ безъ всякой перемены, съ присовокупленіемъ къ оному имени, даннаго по вере или при рожденіи, мера сія необходима для лучшаго устройства Гражданскаго ихъ состоянія, для удобнейшаго охраненія ихъ собственности и для разбора тяжбъ между ими. (4; 57).

Išvados

1. XVI a. viduryje keli Gardino žydai Chorošenkiai turėjo grupinį antroponimą.
2. XVI a. užfiksuota Naugarduko ir Gardino žydų Kozelskių pavardės užuomazga.
3. XVII a. Chomsko žydų Michelevičių šeima turėjo laikinąją pavardę.
4. XVII–XVIII a. Vilniaus žydų gydytojų Gordonų šeima turėjo nuolatinę pavardę.
5. Masiškai Lietuvos žydų pavardės ėmė rasti XIX a. pradžioje po Rusijos caro administracijos nurodymo žydams pasirinkti pavardes.

Šaltiniai ir literatūra

1. Акты издаваемые виленскою комиссією для разбора древнихъ актовъ. Т. 28. Акты о евреяхъ. Вильна, 1901.
2. Акты издаваемые виленскою комиссією для разбора древнихъ актовъ. Т. 29. Акты о евреяхъ. Вильна, 1902.
3. Русско–еврейский архивъ. Документы и матеріалы для исторіи евреевъ въ Россіи. Т. 1. Документы и регесты къ исторіи литовскихъ евреевъ (1388–1550). Собралъ и издалъ С. А. Бершадскій. С.-Петербургъ, 1882.
4. Леванда, В. (1874) Полный хронологический сборникъ законовъ и положений, касающихся евреевъ. С.-Петербургъ.

Summary

THE WAY JEWISH SURNAMES WERE FORMED IN THE GRAND DUCHY OF LITHUANIA

Some Grodno Jews are named using a group anthroponym in the middle of 16th century. In the 16th c. the first Jewish surnames are recorded in Novogrudok and Grodno regions.

In the 17th century a Jewish family from Chomsk is recorded as having a temporary surname.

The 17-18 c. Jewish family from Vilnius is presented as having a permanent surname.

At the beginning of the 19th century after the instruction of the tzar administration of Russia for Jews to choose surnames there appear numerous Lithuanian Jewish surnames in written records.

SPECIALIZUOTO UNIVERSITETO EDUKACINĖS APLINKOS POKYČIUS SĄLYGOJANTYS VEIKSNIAI: PRIVERSTINĖS INOVACIJOS (Dalija Gudaitytė,

Edita Butrimė)

Lietuvos sveikatos mokslų universitetas (LIETUVA)

Santrauka. Priverstinės inovacijos gali paveikti mokymosi aplinką įvairiais būdais. Šiuo atveju atkreipiamas dėmesys į tai, kaip karas ir su juo susijusios aplinkybės, sąlygodamos priverstines inovacijas, gali formuoti edukacinę sistemą ir paskatinti mokymosi aplinkos kaitą. Karo sąlygomis, kai fizinė mokymosi aplinka gali būti pažeista, nuotolinis mokymas tampa svarbiu įrankiu, leidžiančiu žmonėms mokytis nepriklausomai nuo geografinės padėties. Tyrimo rezultatai parodė, kokie nuotolinių studijų bruožai informantams yra priimtinausi, kokio palaikymo jie tikisi iš universiteto ir dėstytojų kuriamos edukacinės aplinkos.

Raktiniai žodžiai: specializuotas universitetas, edukacinė aplinka, edukacinės aplinkos pokyčiai, priverstinės inovacijos.

Išvadas. Priverstinių inovacijų sąvoka pasiekė mus iš pandemijos laikotarpio, kai teko prisitaikyti prie naujų darbo sąlygų, kurias sunkino: nepakankami resursai, ribotos galimybės apmokyti dėstytojus, iš kurių dauguma niekada nebandė dirbti nuotoliniu būdu; aptarnaujančių darbuotojų trūkumas; labai mažai laiko perėjimui nuo tradicinio prie nuotolinio mokymosi. Tuo metu „pasitraukus“ į nuotolį buvo siekiama ne sukurti kuo geresnę nuotolinių studijų sistemą, bet bent jau sudaryti nuotolinę prieigą visiems universiteto dėstytojams ir studentams (Stukalo, 2020; Rizk, 2020; Kucharczyk-Brus, Mielcarski, 2020; Souleles, Laghos, 2020; Carrillo, Assunção Flores, 2020). Mūsų aptariamam atveju prie viso to prisideda ir karo keliamos problemos, susijusios su švietimu: nestabili tinklo aplinka - sistema laikoma nestabilia, jei bet kokie su ta sistema susiję veiksniai nustoja tinkamai funkcionuoti (programinė įranga, aparatinė įranga, fizinė aplinka ir kt.) (Ito ir kt., 2023); psichologiniai ir organizaciniai darbo su karo pabėgėliais aspektai švietimo įstaigose (Siarova, van der Graaf, 2022; Zholdoshalieva ir kt., 2022); priimančios šalies kalbos mokymasis, socialinė integracija ir sveikatos ugdymas (Zholdoshalieva ir kt., 2022; Yesufu, Alajlani, 2019) ir kt.

Savo ruožtu nuotolinės studijos apima įvairius mokymosi formatus, tokius kaip mišrusis mokymasis (angl. blended learning), apversta klasė (angl. flipped classroom), socialinis ir bendradarbiaujantis mokymasis, simuliacijos (angl. simulations), mokymasis žaidžiant (angl. game-based learning), sinchroninės ir asinchroninės vaizdo paskaitos, apklausų programinė įranga (angl. polling software) arba grupinio darbo įrankiai (angl. collaboration authoring tools) (Casanova, Paguia, 2022; Kusel, Martin, Markic, 2020; Butrime, 2020; Petrauskienė, 2018). Per pastaruosius 20 metų išryškėjo tokie IKT grindžiamų nuotolinių studijų aukštosiose mokyklose bruožai (Casanova, Paguia, 2022; Nwanko, 2015; Bailie, 2015; Vilkonis ir kt., 2012; Garrison, Anderson, Archer, 2000; G. M. Moore, 1998;): studijos traktuojamos kaip paslauga, todėl studentas yra klientas; aukštosios mokyklos, siūlančios nuotolines studijas, turi atsižvelgti į studentų lūkesčius ir patirtį, kad visos nuotolinių studijų veiklos ir ištekliai būtų nukreipti į aukščiausią studentų pasitenkinimo lygį. Nustatyti studentų, dalyvaujančių nuotolinėse studijose, lūkesčių lygiai: infrastruktūra (technologijos); dėstytojas; mokymosi būdai; kurso dizainas; vertinimo sistema. Nuotoliniam mokymui ir mokymuisi būdingas sandoris, kuris įvyksta, kai studentas ir dėstytojas komunikuoja virtualioje mokymosi aplinkoje ir ta komunikacija gali vykti ne tuo pačiu metu. Tai lemia unikalius studento ir dėstytojo elgesio modelius. Taip pat išskirti 3 interakcijos tipai: studentas – dėstytojas, studentas – mokymosi turinys ir studentas – studentas.

Kaip visa tai reiškiasi ir kokią/ar turi prasmę, kai edukacinės aplinkos kūrimas yra apsunkintas karo situacijos? Specializuoto universiteto edukacinė aplinka ypatinga tuo, kad dauguma čia dirbančių dėstytojų neturi tradicinio pedagoginio išsilavinimo, todėl labai didelė reikšmė tenka mokymuisi iš patirties tiriant savo veiklą. Taip stengiamasi tobulinti edukacinę kompetenciją ir kurti paritetiniais dėstytojų ir studentų santykiais grįstą bei besimokančiųjų lūkesčius atliepiančią

mokymosi aplinką (Jucevičienė ir kt., 2010). Tokį motyvacinį tikslą – tobulinti edukacinę veiklą – turėjo ir šis tyrimas.

Tikslas – nustatyti, kokius specializuoto universiteto edukacinės aplinkos pokyčius sąlygoja karo keliamos priverstinės inovacijos.

Straipsnyje remiamasi nuotolinių studijų samprata ir bruožais pagal Casanova, Paguia, 2022; Nwanko, 2015; Bailie, 2015; Vilkonis ir kt., 2012; Garrison, Anderson, Archer, 2000; G. M. Moore, 1998. Taip pat atsižvelgiama į teorines pozicijas, kurios išryškina konstruktyvistines nuostatas, studento įgalinimui palankias edukacines aplinkas, giluminio mokymosi atsiradimo prielaidas, šiuolaikinio mokymosi bei aukštojo mokslo specifiką (Barnett, 1990, 1999; Jucevičienė, Gudaitytė ir kt., 2010; Jucevičienė, Lipinskiene, 2001; Jucevičienė, Stanikūnienė, 2002; Petty, 2006; 2008; Ramsden, 2000).

Metodologija. Tyrimo metodas – giluminis interviu su savanoriškai sutikusiais tyrime dalyvauti mūsų universitete besimokančiais Ukrainos ir Izraelio studentais (N = 10). Interviu rezultatai apdoroti taikant kokybinę aprašomąją turinio (content) analizę.

1. Pradedant pokalbį informantams buvo pateikti nukreipiamieji klausimai:
2. Remdamiesi savo patirtimi pakomentuokite šį teiginį:

„Krizės ar karo metu universitetas yra daug daugiau nei tik mokymosi vieta. Nuo karo nukentėjusiems tai gali suteikti normalią ir saugią aplinką, galimybę susirasti draugų ir pagalbos iš dėstytojų;

3. Kokie mokymosi formatai ir/ar studijų ypatumai, Jūsų nuomone, yra priimtinausi karo sukėltoje krizinėje gyvenimo situacijoje? Jei galite, apibūdinkite savo situaciją;
4. Kokios paramos ir/ar psichologinės pagalbos galite/norite tikėtis iš universitete kuriamos edukacinės aplinkos?

Informantų atsakymuose išryškėjo tokios pagrindinės tendencijos:

1. Tam tikras skepticizmas dėl nuomonių apie karą įvairovės.
2. Svarbi socialinė parama, kurią gali suteikti universitetas, ir konkreti pagalba sprendžiant įvairias problemas.
3. Mokymosi formatas – pirmenybė teikiama bendravimui auditorijoje, nuotolinis mokymasis – tik esant būtinybei.
4. Viskas puiku, didžiausias palaikymas, ačiū!

Iliustruojantys teiginiai:

1. Tam tikras skepticizmas dėl nuomonių apie karą įvairovės:

„...kartais taip nėra, nes universitete yra tiek daug studentų iš įvairių pasaulio šalių, o tai rodo, kad neįmanoma turėti vienodo proto ir nuomonės skirtingomis temomis, susijusiomis su karu. Kai kurie žmonės laikosi to paties požiūrio, bet kai kurie – ne, tai yra ginčo pagrindas“;

„Negaliu tikėtis jokios paramos, nes žinau, kaip sunku išlaikyti tokius žmones kaip aš, pabėgėliai nuo karo. Tai vyksta jau dvejus metus, niekas nėra toks stabilus, kad visą laiką teiktų paramą ir mes tai suprantame. Esame dėkingi už viską, ką dėl mūsų darote“.

2. Svarbi socialinė parama, kurią gali suteikti universitetas, ir konkreti pagalba sprendžiant įvairias problemas:

„Socialinė parama yra svarbi, o universitetas yra vieta, iš kurios galima gauti socialinę paramą“

„Jei turite kokių nors psichologinių problemų, turėtų būti suteikta galimybė gauti nemokamą psichologinę pagalbą būklei stabilizuoti...“;

„Bendradarbiavimas projektuose dėl Ukrainos, pagalba su administraciniais darbuotojais (pavyzdžiui, padėti susisiekti su tik lietuvių kalba kalbančiu asmeniu, padėti išversti kai kuriuos privalomus dokumentus iš lietuvių į anglų/rusų kalbą, padėti susirasti praktikos vietą anglų/rusų kalbomis, grįžti į Ukrainą praktikai neįmanoma“;

„Sutinku su šiuo teiginiu. Universitetas tai tikrai daugiau nei tik studijų vieta, čia jaučiu palaikymą ir saugumą“.

3. Mokymosi formatas – pirmenybė teikiama bendravimui auditorijoje, nuotoliniam mokymuisi – tik esant būtinybei:

„Mano nuomone, jei kalbėtume apie specialybę, kurioje studijuojame, dienis mokymasis yra geriausias“;

„Nėra specifinių studijų ypatybių ir mokymosi formatų, užtenka parodyti supratimą ir palaikymą“;

„Man patinka mokytis neprisijungus sudėtingose situacijose, svarbu neprarasti ryšio su išoriniu pasauliu ir rasti palaikymą, ieškoti naujų galimybių ir nebijoti prašyti pagalbos“;

„Pilnos studijos su galimybe pasirinkti kalbą, o tai užsieniečiams labai svarbu“

„Kaip man atrodo, dviguba sistema yra geresnė (internetu ir neprisijungus derinys) (...) Nes neprisijungus padeda geriau integruotis ir užmegzti socialinius ryšius, nors daugelis vis dar veikia, todėl kai kurios internetinės pamokos yra patogesnis formatas“.

4. Viskas puiku, didžiausias palaikymas, ačiū:

„Taip. Universitetas man labai padėjo, labai džiaugiuosi, kad esu čia, visi nuostabūs žmonės užjaučia“;

„Dėstytojai Lietuvoje maksimaliai palaiko. Ši parama man padeda gerai prisitaikyti naujoje šalyje“;

„Taip, tai aplinka, kurioje gali susirasti draugų, mokytis, kas tau įdomu, saugumas ir priėmimas, o prireikus pagalbos kreiptis į dėstytojus“;

„Mūsų fakulteto administracija tikrai padeda man išspręsti klausimus, jie yra labai paslaugūs ir malonūs“.

Tyrimo rezultatai parodė, kokie nuotolinio mokymosi formatai ir nuotolinių studijų bruožai informantams yra priimtinausi, kokio palaikymo ir psichologinės pagalbos jie tikisi iš dėstytojų ir jų kuriamos edukacinės aplinkos. Tyrimas leido dėstytojams suprasti, kaip svarbu ugdyti lankstų mąstymą, vertinant žmones ir procesus; suvokti santykinį mokymosi pobūdį dabar ir ateityje bei sukurti sistemą, optimaliai padedančią siekti mokymosi tikslų.

Išvados.

- Tyrimo rezultatai atskleidė, kad kontaktinis mokymasis informantams yra svarbesnis, nes tokiu būdu jie jaučia geresnį palaikymą ir gali iš karto kreiptis pagalbos;
- Svarbi socialinė ir psichologinė parama, pagalba sprendžiant konkrečias problemas;
- Tai, ko informantai tikisi iš universiteto ir dėstytojų kuriamos edukacinės aplinkos, yra tam tikra socialinė, psichologinė ir fizinė apsauga;
- Svarbu ugdyti lankstų mąstymą, vertinant žmones ir procesus – kad ir nuotolinio mokymosi situacija – tai nėra panacėja karo atveju, kai labiau reikalingas žmogiškas bendravimas;
- Svarbu sukurti sistemą, kurią būtų galima taikyti ekstremaliomis sąlygomis ir pokyčių metu, kad būtų sudarytos galimybės besimokantiejiems mokytis jiems tinkamiausiu būdu.

Literatūra

Bailie, J. L. (2015). Perceptions and expectations of online graduate students regarding synchronous events. *Journal of Instructional Pedagogies* 17. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1102866.pdf>.

Barnett R. (1990). *The Idea of Higher Education*. London: SRHE .

- Barnett, R. (1999). *Realizing the University in an Age of Supercomplexity*. Buckingham, UK: Society for Research in Higher Education and Open University Press.
- Butrime E. (2020). Virtual Learning Environments and Learning Change in Modern Higher Education During the Covid-19 Coronavirus Pandemic: Attitudes of University Teachers and Students. 13th annual International Conference of Education, Research and Innovation. 9-10 November, 2020. ICERI2020 Proceedings, pp. 8582-8589.
- Casanova, V. S. & Paguia, W. M. (2022). Expectations, Experiences, and Satisfaction of the Graduate Students with Distance Online Learning Environment in OMSC Graduate School during the Covid-19 Pandemic. *Journal of Practical Studies in Education*, 3(1), 14-22.
- Garrison, D. R., et al, (2000). Critical inquiry in a text-based environment: Computer conferencing in higher education model. *The Internet and Higher Education*, 2(2-3), 87-105. [http://dx.doi.org/10.1016/S1096-7516\(00\)00016-6](http://dx.doi.org/10.1016/S1096-7516(00)00016-6).
- Yesufu, L., & Alajlani, S. (2019). Measuring social innovation for education and resource development in refugee camps: A conceptual study. *International Journal of Higher Education*, 8(4), 208-220.
- Ito R., Bhattarai K. P., Matsuyama R., Gautam B. P., & Sato K. (2023). Improvements for Stabilizing the Collaborative E-learning System on Unstable Environments. *Educational Alternatives*. ISSN 1314-7277, Volume 21, 2023. Journal of International Scientific Publications. <https://www.scientific-publications.net/en/article/1002569/>
- Jucevičienė P.; Stanikūnienė B. (2002). Universiteto dėstytojų edukacinė kompetencija mokymosi paradigmos kontekste. *Socialiniai mokslai*, 3(35). Kaunas: Technologija.
- Jucevičienė, P.; Gudaitytė, D.; Karenauskaitė, V.; Lipinskienė, D.; Stanikūnienė, B.; Tautkevičienė, G. (2010). Universiteto edukacinė galia: atsakas 21-ojo amžiaus iššūkiams: monografija. Kaunas : Technologija. 924 p. ISBN 9789955259022.
- Jucevičienė, P.; Lipinskienė, D. (2001). Edukacinė studentą įgalinanti studijuoti sistema mokymosi paradigmos kontekste. *Socialiniai mokslai*, 2(28). Kaunas: Technologija.
- Kusel, J., et al, (2020). Students' Readiness for Using Digital Media and Online Learning—Comparison between Germany and the USA. *Educ. Sci.* 2020, 10(11). <https://www.mdpi.com/2227-7102/10/11/313>.
- Moore, G. M. (1989). The three Types of Interaction. *American Journal of Distance Education*, 3(2), 1-6.
- Nwankwo, A. A. (2015). Students' Learning Experiences and Perceptions of Online Course Content and Interactions. *Walden Dissertations and Doctoral Studies*. 188. <https://scholarworks.waldenu.edu/dissertations/188>.
- Petrauskiene, R. (2018). Elements of gamification and motivational aspects. *ALTA '18 advanced learning technologies and applications*, 38.
- Petty, G. (2006). Šiuolaikinis mokymas. Praktinis vadovas. Vilnius: Tyto alba (in Lithuanian).
- Petty, G. (2008). Įrodymais pagrįstas mokymas. Praktinis vadovas. Vilnius: Tyto alba (in Lithuanian).
- Ramsden, P. (2000). Kaip mokyti aukštojoje mokykloje. Vilnius: Aidai (in Lithuanian).
- Siarova, H., & van der Graaf, L. (2022). Multi-stakeholder approach for better integration of refugee students: Stakeholder engagement in the practice-research-policy transfer in refugee education policy.
- Tsekhmister, Y. (2022). Education of the future: From post-war reconstruction to EU membership (Ukrainian case study). *Futurity Education*, 2(2), 46-57. <https://doi.org/10.57125/FED/2022.10.11.28>
- Vilkonis, R., et al, (2012). E-Learning at The Higher Education Institution: Research on Students' Experience and Expectations. *Mokytojų ugdymas*. 2012. Nr. 19 (2), 114–132.
- Zholdoshalieva, R., Teng, J. X., Ayyappan, A., & Tu, B. (2022). Leveraging Innovative Technology in Literacy and Education Programmes for Refugees, Migrants and Internally Displaced Persons. *Education 2030*. UNESCO Institute for Lifelong Learning.

Santrauka

Factors determining changes in the educational environment of a specialized university: forced innovation.

Forced innovation can affect the learning environment in a number of ways. In this case, attention is drawn to how the war and the circumstances related to it, causing forced innovations, can shape the educational system and encourage a change in the learning environment. In wartime, where the physical learning environment may be compromised, distance learning becomes an important tool to enable people to learn regardless of geographic location. The results of the study showed which features of distance studies are most acceptable to the informants, and what support they expect from the educational environment created by the university and teachers.

LINGUISTIC AND INTERCULTURAL COMMUNICATION CHALLENGES STUDENTS STUDYING IN ENGLISH ENCOUNTER: THE CASE OF VILNIAUS KOLEGIJA / HIGHER EDUCATION INSTITUTION (Jūratė Helsvig, Halina Klupšienė)

Jūratė Helsvig¹, Halina Klupšienė²

^{1,2} Vilniaus Kolegija / Higher Education Institution (LITHUANIA)

Abstract. Over the past 20 years, there has been a notable increase in the number of international students enrolled in higher education programmes worldwide. As the number of international students rises, academic researchers have long been interested in the challenges faced by students from diverse cultural backgrounds. Students and teachers are exposed to a variety of cultural and social aspects in the academic environment. This study aimed to reveal linguistic and intercultural communication difficulties students from Vilniaus kolegija / Higher Education Institution (hereinafter referred to as VIKO), who study in English in a non-English academic setting, encounter. An online questionnaire, carried out in the spring of 2024, was chosen to clarify the real situation at VIKO. The research included 34 Professional Bachelor's degree students. Though, on the whole, today's international students feel more prepared and more confident to study in a foreign country, the results of the research revealed that linguistic and cross-cultural communication problems do exist. Specific terminology and speaking cause the most issues as far as the English language is concerned. Misinterpretation of different communication styles and body language, adaptation and even biased lecturers were also indicated among the problems existing in intercultural communication. However, students' linguistic and intercultural awareness allows them to not only identify the barriers but also propose possible solutions for the issues they encounter in an academic setting.

Keywords: Internationalization, linguistic and intercultural in an EMI programme, professional higher education institution, intercultural competence.

Introduction. The trend of international student mobility is growing as more and more students pursue global educational opportunities to improve their skills, expand their knowledge and perspectives that can help them successfully compete in the labour market. Having skills in international mobility provides the opportunity to interact and work in new countries and with different cultures in a seamless manner. The number of international students studying at the higher education level around the world has grown significantly over the last two decades, rising from 2m in 1998 when UNESCO records began (Dennis, 2023) to over 6.4m in 2021 (UIS, 2023). The growing number of international students also means a growing number of different cultures.

The challenges faced by students with different cultural backgrounds have been of interest to researchers for some time. As researchers from Lithuanian higher professional education institutions do not investigate issues related to international communication and linguistic challenges among students of EMI programmes; thus, the aim of the authors of this article was to investigate and identify students' point of view towards language related and cultural barriers, moreover, suggest possible solutions for students at college level institutions.

Internationalization in Professional Higher Education in Lithuania

The current process of globalization leads to the internationalization of education. The Bologna Process “established the European Higher Education Area to facilitate student and staff mobility, to make higher education more inclusive and accessible, and to make higher education in Europe more attractive and competitive worldwide” (European Commission [EC], 2024). The creation of EHEA boosted internationalization and mobility was set as a primary goal of the Bologna Process. Additionally, the lifetime of the Bologna Process has seen a huge rise in the number of English-taught programmes offered by higher education institutions in EHEA countries where English is not one of the native languages. This rise is mirrored by the share of the number of English-Medium instruction (EMI) programmes of all programmes and, to a lesser extent, by the number of

students enrolled in such programmes. EMI is often regarded as a linguistic issue, since the language of instruction is different from the language(s) of the country where the programmes are offered.

Lithuania is also actively participating in the Bologna Process. Since the process began more than two decades ago, one of the strategic goals has been Lithuania's integration into the European Higher Education Area. The Bologna Declaration (Joint Declaration of the European Ministers of Education, 1999) was signed on June 19, 1999, by ministers from 29 nations, including the Minister of Education and Science of the Republic of Lithuania. A process of significant adjustments began, addressing the concept and purpose of higher education as well. (Zuzeviciute et al., 2017).

Though the number of students in Lithuanian higher education is constantly decreasing, due to the rapid process of globalization and attractiveness of higher education, the number of EMI programmes offered is rising and the number of foreign nationals choosing to study in higher education institutions is growing. According to the Official Statistics Portal (2021), the number of foreign nationals studying the full study programme at the universities is constantly growing (in the year 2018-2019- 7592, in the year 2022-2023- 9467) and for example, in the year 2020-2021 accounted for 9.6 per cent of all university students. A similar tendency is noticed in the college sector: in the year 2019-2020, the number of foreign nationals studying in the college studies sector was 481, in the year 2020-2021- 639, in the year 2021-2022- 954, in the year 2022-2023- 1112, in the year 2023-2024- 833. (Oficialiosios statistikos portalas [Official Statistics Portal], 2021).

In fact, one of the goals of Vilnius kolegija Strategy 2021-2025 (n.d.) is the internalization of studies. In agreement with this goal, the most relevant in the context of internationalisation are the following: further develop internationalisation of the study process via ensuring the contemporary curricular content and innovative methods of learning and teaching; encourage the creation of multidisciplinary programmes in English and attract significant numbers of foreign students; further develop foreign language and intercultural competences.

This study was designed to analyse the internationalization of education within VIKO, which is one of the twelve college-level HEI of Lithuania. Colleges of higher education (kolegijos) provide Professional Bachelor's Degree offering the following 74 English taught study programmes:

Vilnius kolegija / Higher Education Institution offers 8 study programmes: Popular Music, Software Engineering, Business Economics, Banking, Tourism Management, Hotel and Restaurant Business, Creativity and Business Innovations, International Business; Alytaus kolegija / University of Applied Sciences – 4 study programmes: Transport and Logistics Business, Nursing, Multimedia and Visual Communication, Technologies of Information Systems, Business Management; Kauno kolegija Higher Bachelor's studies Education Institution – 6 study programmes: General Practice Nursing, Software Systems, Photography, English for Public Relations, International Business, Tourism and Hotel Management; Kaunas Forestry and Environmental Engineering University of Applied Sciences - 6 study programmes: Landscape design, Horticulture, Hydrotechnical Engineering, Land Management, Cadastral Measurements and Real Estate Valuation, Forestry; Klaipėdos valstybinė kolegija / Higher Education Institution - 8 study programmes: Administration of Institutions and Companies, Social Work, Informatics, Tourism Business, Finance, Dental Hygiene, General Practice Nursing, Physiotherapy; Kolpingo kolegija / Kolping Higher Education Institution - 3 study programmes: Child Welfare and Social Security; Social Work Management, Transport Logistics; Panevėžio kolegija / State Higher Education Institution – 7 study programmes: Development and Maintenance of Information Systems, Construction, International Business, Logistics, Beauty Therapy, Physiotherapy, General Practice Nursing; Šiaulių valstybinė kolegija / Higher Education Institution - 5 study programmes: Automation of Electrical Engineering, Construction, General Practice Nursing, Information Systems Technology, International Business; SMK College of Applied Sciences - 6 study programmes: Design, Aesthetic Cosmetology, General Practice Nursing, Video Production and Media, Programming and Multimedia, Digital Communication; Utenos kolegija / University of Applied Sciences – 12 study programmes: Tourism and Hotel Administration, Social Work, Transport Business, Business Management, Hospitality Management, Accounting, Law, Beauty Therapy, General Practice Nursing, Physiotherapy,

Odonatological Care, Dental Hygiene; Vilnius Business College / University of Applied Sciences - 5 study programmes: Digital Business, Academic Business Preparatory Programme, Game Development, Programming and Internet Technologies, Business Management and Marketing; Vilnius College of Technology and Business - 4 study programmes: Automotive Electronics Systems, Information Systems Engineering, Transport Logistics, Civil Engineering. (Study in LT, 2024).

Challenges Students Face Studying in English in a Non-English Environment

The growing number of foreign nationals in tertiary education in Lithuania brings cultural diversity. Nevertheless, foreign students need to understand a different educational system and environment, adapt to a different culture, understand and acquire intercultural competences. A review of the literature reveals that there are numerous ways to define, interpret, and use intercultural competences. In general terms, “Intercultural competences refer to the set of knowledge and skills necessary for people and organisations to act in an intercultural way in diverse societies.” (Council of Europe, 2024).

In a multicultural environment, both students and teachers have not only to adapt to different teaching/learning and assessment systems, but they also need to address issues determined by different cultural experiences, different communication style and behaviours. Cultural difficulties together with language barriers may cause students’ stress, harm their well-being and add to unwillingness to assimilate into a new society.

According to Grebliauskiene (2019), who carried out a study on communication challenges among Vilnius University students, adaptation to cultural differences and diversity is identified as a challenge. The cultural diversity in an academic group is high, and students find themselves in a situation where they have to overcome barriers to intercultural communication when interacting within an academic group. Students mention isolation as a negative experience. They do not feel included in the university students’ life. Foreigners study in English and do not know the local language spoken by Lithuanians. On the other hand, students do not see the knowledge of English as a barrier to successful studies in a non-English academic environment, as both teachers and students realize that the language of instruction is their non-native language, therefore, teachers tend to compassionate and help students.

The researcher Simiene (2023) conducted research among international students of Mykolas Romeris University and the results of the study demonstrated that the key to foreign students’ successful adaptation is their level of English language proficiency. According to Simiene, the poor English proficiency led to a number of misunderstandings in interactions with other Lithuanian students. Because of this, they usually opted to engage with other international students instead of pursuing closer relationships with Lithuanian students.

Methodology

Challenges of academic issues of international students in Lithuanian universities were analysed and discussed on a broader scale, while a moderate amount of research was carried out in professional higher education institutions (non-university higher education sector) regarding the linguistic and intercultural communication challenges students studying in English in non-English environment encounter. How foreign students manage to communicate successfully in VIKO was of primary concern for the researchers of this case study. The objectives of the research were to find out how students see the potential advantages of studying in English, what factors influence the choice of studies in English, what challenges, if any, they encounter and what help, if any, they need from VIKO to overcome the challenges.

VIKO being a leading and the largest accredited public higher professional education institution, accepted 70 international students to study in the year 2023, and the number of students who chose to study in English has reached 189. However, not all students are from foreign countries. This number includes Lithuanian citizens who chose study programmes taught in English. Even

though the same study programmes are available in Lithuanian, we were interested to know what influenced them to select studies in English.

The Faculty of Business Management has the largest number of foreign students and this number is rapidly increasing. The Faculty of Electronics and Informatics is also popular among foreign nationals. The following data is presented in the Annual Activity Report of VIKO for 2023 (Self-Analysis, 2024): in the year 2022-2023, 267 foreign nationals studied full-time. It accounted for 4.99 per cent of the total number of students, while in 2020-2021- 3.04 per cent, 2022-2022- 3.89 per cent.

This survey was carried out in March of 2024 in the Faculty of Business Management and Faculty of Electronics and Informatics as they have the largest number of EMI programmes. For our investigation, an online questionnaire was chosen. This method was selected to allow respondents to choose the time that suits them best and answer the questions quickly by accessing the questionnaire via an Internet connection. Participants feel more comfortable and are more likely to express their opinions and feedback honestly when surveys are anonymous and do not collect the respondent's name or other easily identifiable information. This may lead to more accurate responses, particularly when addressing sensitive topics. When gathering data, it is critical to be honest; otherwise, the analysis and the actions we take could be biased. Online surveys are also a great way to get real-time results and provide quantitative data that can be easily collected and analysed. Open-ended questions used in this survey add contextualized, qualitative data to interpret the quantitative results.

A request to answer the questionnaire with the survey link and QR code was sent to students' emails. Our targeted respondents were all first, second and third-year VIKO students who study in English. Access was active for two weeks and 34 responses were received. 20 first-year, 7 second-year and 7 third-year students answered the questionnaire. There were 25 respondents from the Faculty of Business Management and 9 from the Faculty of Electronics and Informatics. 15 students were Lithuanians, and 19 students were from foreign countries such as Nigeria (2 respondents), Georgia (1), India (2), Morocco (3), Kosovo (2) and Ukraine (9). Their native languages/mother tongues are Arabian, Ukrainian, Ukrainian and Russian, Indian, English and Igbo, Igbo and English, Albanian, Malayalam.

Results and Discussion. According to the Common European Framework of Reference for Languages (CEFR), respondents rated their level of English language proficiency as follows: 3 students reported speaking English at B1 level; 16 students – B2, 13 students – C1 and 2 students – C2 level. Language proficiency level is essential in academic achievements and adapting to an academic environment. The language areas that lead to challenges in achieving academic success are shown in Table 1.

Table 1. Difficulties in language areas.

Language areas that cause difficulties in succeeding academically	Number of respondents
Specific terminology	15
Speaking	10
Grammar	7
Pronunciation	6
General vocabulary	3
Listening	2
Writing	2
Reading	1
No difficulties	11

In the questionnaire the respondents were asked to specify the difficulties they identified. Specific terminology was indicated as the language area that causes most difficulties in succeeding academically, and the reasons sounded very alike:

“Those words rarely appear anywhere in life which makes it more difficult to figure out what those words mean.”

“Business vocabulary, most of the time I do understand what the lecturers mean but I do struggle to memorise or reexplain using specific terms.”

“Also academically there are some terms which are hard to learn or pronounce.”

“To remember, understand new, technical definitions, find the equivalent in Lithuanian.”

Speaking was considered the second largest problem:

“I always found it hard to make presentations and give out clear facts.”

“I guess that I don’t speak frequently or I am tense when I have to.”

“English is my 4th language, usually, I think in other languages and I usually forget the English words that I know, and I am translating everything in my head from other languages. Lack of practice.”

“When lecturer doesn’t know the same terminology in Lithuanian, so you have no idea what it mean and how to understand it and translator doesn’t help.”

Additionally, the respondents found grammar difficult because they lack basic grammar knowledge:

“Whether my grammatical knowledge is sufficient to formulate sentences correctly.”

“I don’t really know the rules of grammar. I don’t remember difficult terminology.”

Another challenge was pronunciation, since students from various cultural backgrounds have varied pronunciations of the same word:

“I don’t understand the question well.”

“As there are different accents sometimes pronouncing the same word can be different and not understandable to the other person.”

One respondent mentioned writing as a hindrance in succeeding academically:

“I have trouble creating a framework for a paragraph or even the whole article.”

The data analysed revealed that a third of respondents (N=11) think that they have no difficulties in English. However, the majority experience challenges. The conclusion that can be drawn from these facts is that the majority experiences language difficulties. Almost half of those who responded indicated that the language area that causes major difficulty is specific terminology (N=15). Not surprisingly, students struggle with specific terminology, as mastering new terms is difficult even in the native language. The inability to use terms correctly can impact students’ expressive language abilities, which may prevent them from achieving desired academic performance.

The second largest issue was speaking (N=10). It is unfortunate that students lack speaking practice. We believe that larger engagements in interactive in-class oral activities or discussions would help students to overcome this challenge.

Grammar (N=7) and pronunciation (N=6) were mentioned as serious problems as well. Academic performance greatly depends on students’ ability to use the language correctly, where grammatical accuracy and correct pronunciation play a great role. These problems occur since neither students nor lecturers are native English speakers. Students from different countries have different accents and ways of pronouncing the same word, which interferes with understanding of each other and the lecturers. Consequently, students find it difficult to understand the content of the lecture.

Writing (N=2), reading (N=1) and listening (N=2) were the least problematic. Three respondents with English levels B2 and C1 indicated the general vocabulary as a difficulty.

As English language proficiency is a compulsory component of EMI programmes, the respondents were asked to give their views on the level of English they consider sufficient to study successfully. Most of respondents (N=17) indicated that B2 level is sufficient for successful studies. A significant number (N=11) said that level C1 is required for academic success. 2 students indicated C2 level, and 4 respondents considered B1 level to be sufficient for studying in EMI programmes. Students seem to be conscious enough of the level required for academic success.

Students were also asked if they had a Professional or Business English language course offered by VIKO since not all study programmes have these courses in their curriculum. The responses showed that more than half of respondents (N=18) had an ESP course. Out of the 16 students who did not have such a course, 9 respondents thought that it would be useful to have it, and 7 respondents were not fully convinced, but suggested that a Professional or Business English course could be beneficial. 12 respondents found these courses extremely and very useful, 4 - somewhat useful. Nevertheless, two respondents indicated that the Business course was not very useful:

"I dont think it provided the right information or useful insights, since all we did was learn how to write emails."

"Maybe it is useful for students who have no background in business operations or students who are not very fluent but still chose to study in English. Everything that we were studying I was already familiar with due to my work experience, however there were some useful lectures. For example, at one point we were analysing different types of businesses (LLC,PLC..) which helped me in the courses that followed."

The numbers suggest that all respondents to some extent found the ESP course helpful and none of the students consider the ESP course unhelpful, which gives us the reason to think that the Professional and/or Business English course is necessary for students to succeed academically.

Emotional and psychological factors may also affect successful communication during studies. The data analysed revealed that most respondents (N=13) experience emotional and/or psychological problems due to fear of making mistakes. The second important factor is fear of judgement (N=11) and lack of confidence (N=11). Anxiety (N=8), lack of motivation (N=7) and shyness (N=5) are also mentioned as influencing factors. Respondents who chose 'Other' factors named their introverted personality and lack of need to communicate with groupmates and teacher if lectures were organized remotely. These facts indicate that students do experience emotional and psychological factors, which impact effective communication.

Furthermore, in the survey, the respondents were asked what kind of help they would expect from VIKO if they were experiencing difficulties due to a lack of English language skills, or if they were facing psychological or emotional communication problems. Almost half of the respondents stated that it is a personal problem, and that they can deal with it on their own, it just takes more time. High motivation can also help. A few respondents (N=2) mentioned that teachers are always helpful. Yet, 6 respondents expressed their expectations. Three of them mentioned possible ways of assistance:

"Support and understanding from the lecturers, since for me personally the main difficulty was public speaking during my presentations. I was afraid to make mistakes in front of my groupmates. However, I was more confident when I was speaking with the lecturer one by one."

"I would just prefer lectures that focuses on the terms, but I think I just need a bit more time to adjust and I will be fine."

"Maybe some kind of mandatory english vocabulary courses or smth like that, because over time you forget some basic words especially when you're communicating with others in English."

"Maybe some courses on C2."

Overall, most teachers are supportive. However, the answers imply that some students would benefit from more support from their teachers encouraging them and paying more attention to

individual students' needs and fears, as well as compulsory general English courses at higher levels or even C2 level.

In this survey, we also wanted to clarify whether international students enrolled in the EMI programmes have problems with the Lithuanian language. The respondents were asked to list communicative situations in which they needed Lithuanian in a Lithuanian-speaking VIKO environment. The cases indicated by the respondents are shown in Table 2.

Table 2. Communicative situations in which Lithuanian language is needed.

Communicative situations where students needed the Lithuanian language	Number of respondents
Administrative staff	12
In clubs, societies, leisure activities	11
Communicating with groupmates	10
Finding necessary information about the course	10
In the canteen	8
Study Department staff	6
In the gym	5
In the library	4
At the psychologist	4
In a lab	1
Other	3
Never	5

Since the predominant language in the Lithuanian-speaking environment is the state language, basic everyday vocabulary is inevitable. As the numbers suggest, majority of students need Lithuanian language both in their academic environment and personal life.

To the question how much Lithuanian students know, 14 out of 34 respondents said that Lithuanian is their native language. Nobody from international students speak fluent Lithuanian. 3 respondents indicated that they speak basic Lithuanian, 8 respondents know and use everyday phrases, 9 students speak just a few words. However, only 5 students attended the Lithuanian Language and Culture course offered by VIKO. 11 respondents confirmed that this course was not offered, and 1 student does not need Lithuanian because he is doing the course at a distance from his own country. Out of 14 respondents who are not citizens of Lithuania and were not offered the Lithuanian Language and Culture Course, 13 stated that they would like to attend such a course.

A very high percentage of respondents (93 per cent) indicated that Lithuanian language and Culture course is of high demand, therefore, VIKO should offer such a course as mandatory or at least as elective.

Even if there is no language barrier, cross-cultural communication can be difficult. So, students were asked how comfortable they feel when interacting with people from different cultural backgrounds. The answers are presented in Table 3.

Table 3. Level of comfort among groupmates

How comfortable do you feel communicating with groupmates from different cultural backgrounds?	Number of respondents
Comfortable	16
Very comfortable	10
Neither comfortable nor uncomfortable	4
Somewhat uncomfortable	2
Very uncomfortable	2

Of the 34 students surveyed, 26 claimed that they feel comfortable, whereas a small proportion (N=4) said they feel uncomfortable interacting with groupmates from different cultures. As the facts show, today's international students are more prepared and more confident to study in a foreign country.

Barriers in intercultural communication that VIKO students experience was another issue that interested the researchers. Half (N=17), out of 34 respondents, stated that nothing interferes with effective communication. 17 respondents indicated that they experience intercultural communication barriers:

"Lithuanian lecturers go for lithuanian students and same goes for other ethnicity lecturers and students. It seems like everybody goes for their own blood and it really shows in marks and how they are evaluating us".

"Most lecturers don't speak English that well".

"Sometimes when I meet a person from another culture and we have a conversation they reply to a question by making a gesture and if it is one of the first times I am talking with them - I am not sure what the gesture means".

"In general, different cultures have different ways of communicating, so having a big group with people from various ethnicity we have to learn and observe how they talk or use their body language. So that things might not be taken in a negative way."

"Student wanting to do group work given by lecturer with only local student. Not wanting to work with international student due to them not having good understanding of communicating in English and some are just racist."

"1. Majority of the foreign students are impossible to understand (or hear if the lecture is remote), therefore I chose to skip group discussions when possible, because of the unnecessary stress it causes me. Even the lecturers don't understand what some students are saying 90% of the time. 2. There were some lecturers who positioned themselves to be "too good" to be lecturing a remote/foreign group. We are also always accused of being a silent group. I was active in the first semester, but there is always pressure on Lithuanian nationals to answer questions, because foreign students speak mostly when the lecturer is from a country familiar to theirs."

"Group mate chose to have group works with themselves as local than have international student among them cus they don't all feel comfy to express themselves in English so they prefer themselves in group work."

"Some of the students sometimes are stereotyping about other people, or for example sometimes it is harder to understand what students from other countries are saying because they speak really fast".

The answers show that a great number of problems exist in intercultural communication. According to the respondents, some lecturers are biased, they write better grades and communicate more with locals. In our increasingly globalised world, where lecturers interact with students from other cultures and nations, who have been influenced by different values, beliefs, and experiences, intercultural competence is a great asset. We assume that lecturers would benefit from training in international competence development.

Another problem is English language proficiency among lecturers. When teaching international students, lectures should be more realistic about their own level of the English language and be aware of the intercultural communication problems that might occur in this context. Otherwise, this may lead to misunderstanding, bias and even racism.

Further answers indicated difficulties in communication with lecturers (N=6), adaptation (N=6), different communication styles (N=8), misinterpretation of body language (N=5), different behaviours (N=3), stereotyping (N=4), ethnocentrism - belief that a particular race or culture is better

than others (N=5), racial discrimination (N=3), cultural differences (N=5) as obstacles to cross-cultural communication between the two parties – lecturer and student. Not only lecturers need intercultural competence. Students, both locals and foreigners, should also try to be friendlier and more welcoming, cooperate and collaborate more with peers from diversity of cultures, languages and skin colour. All this would contribute to well-being - mental, physical and emotional balance - and add to a better learning environment.

In addition, the respondents suggested several ways how VIKO could help students facing barriers to intercultural communication:

“By providing a buddy or translator maybe!”

“Sure, could provide courses related to intercultural subject”

“I am not facing a challenge yet, but it can be better if the emails written on outlook which is usually in Lithuanian can also be written in English (it can be written below the Lithuanian text) so that we don't have to translate it ourselves all the time.”

“Bridge the gap between local and foreign students letting the locals know they have to be accommodating coexist between themselves.”

“Maybe VIKO could interview students who wish to study in English before accepting them.”

“Educate local student that viko is an international school and not just for the locals only, by this they should coexist among other tribes and culture.”

“I'd be happy to take Lithuanian language courses A2+ if there were such in VIKO.”

The answers above demonstrate that students do recognize and even suggest the following ways to solve intercultural communication issues they encounter in academic environment: by providing intercultural communication course, A2 Lithuanian language course, mentors who could guide them in the study process; educate local students about the need to show tolerance to fellow students from different backgrounds, cultures and religions; test all enrolled students into EMI programmes their English language skills, since VIKO hosts international students. The suggested measures might help remove obstacles to communication and enhance better understanding and harmonious coexistence.

Furthermore, regarding the overall experience and expectations of studying in English, majority of respondents stated that they feel satisfied (N= 27). Student satisfaction is an important indicator of the quality of educational institutions.

To improve the student experience, it is reasonable to know what makes students feel dissatisfied. Those students (N=4), who indicated dissatisfaction, were asked to clarify their answers:

“Too much new vocabulary. Lecturers imagine that we know every single weird and hard word there is and the cultural differences and students from abroad often are ruining some time of lectures by not listening.”

“For the most part, some lecturers tend to lack some of the most basic English vocabulary. Other times as a Lithuanian I had to attempt to translate words from Lithuanian to English for the whole classroom - which was not much of a hassle but I believe international students were incredibly frustrated with this.”

“The level of English of the lecturers.”

“Some teachers have lack experience in teaching students in English. Sometimes it's seems they don't have required and satisfying level for teaching.”

As for the reasons of dissatisfaction, inadequate command of the English language when teaching international students was mentioned again in the context of overall experience and

expectations of studying in English. Though the level of English language hinders only a small proportion of students (N=3), the lecturers should concentrate more on clarifying new terminology because the pace of work and knowledge acquisition varies in different individuals as they come from diverse cultures and educational settings and possess unique learning styles.

At the end of the survey the respondents were asked to rate possible benefits that studying in English offers. As a first choice, 47.1 per cent of the respondents indicated that studying in English enhances English language skills. 20.6 per cent said that it helps succeed in the business world. The same percentage of the respondents - 11.8 per cent - claimed that such studies improve employment opportunities and improve confidence in speaking English. 5.9 per cent thought that studying in English helps start a life in an English-speaking country. The detailed answers are presented in Table 4.

Table 4. Ranking the advantages of studying in English.

	1 st choice	2 nd choice	3 rd choice	4 th choice	5 th choice	6 th choice
Enhance English language skills	47.1%	14.7%	14.7%	14.7%	5.9%	2.9%
Improve employment opportunities	11.8%	35.3%	26.5%	11.8%	8.8%	5.9%
Help succeed in business world	20.6%	17.6%	20.0%	8.0%	20.8%	8.8%
Improve confidence in speaking English	11.8%	20.6%	8.8%	23.5%	23.5%	11.8%
Help start a life in an English-speaking country	5.9%	5.9%	11.8%	29.4%	17.8%	23.5%
Increase pay	-	2.9%	17.6%	11.8%	20.6%	44.1%

Among ‘Other’ benefits, the respondents mentioned:

“Being able to express myself better.”

“Making contacts and diverse experience: you get to learn from lecturers who come from different countries and you get to learn different perspectives. Additionally, you meet international students and learn skills that are useful in your career such as open-mindedness, cultural awareness, communication. It is a great opportunity to meet people and make friends from all over the world.”

“It makes you free and build ur confidence knowing you u can coexist and relate with everyone in any organisation as English is most spoken language in todays world.”

“The more you know the better. And I find studying in English far more interesting than in Lithuanian.”

“Just have fun with the language, for example making puns and wordplay.”

“For me, it is easier to study in english than in lithuanian language, because usually if I study in my native language I get bored, but when I study in english I feel more interested, because at the same time as learning smth from your subject, you always learn some new words. More than that, I love interacting with people from other countries, and speaking in english. (E.g.: at the moment I am in Erasmus+ program in other country, and when I communicate with my family or friends from LT

i forget words in my native language, so I could say it is even easier for me to speak in english than in lithuanian, plus all shows, movies...I watch are in english)."

There seems to be a tendency to emphasize the significance of the English language. Local students prioritize it over their native language because it is the most spoken language in the modern world and the language of business. EMI programmes provide opportunities to enhance English language proficiency which will eventually increase employment opportunities, help succeed in business world and boost self-esteem. The data indicates that students are preparing for job offers in the international labour market or considering a life in a foreign country.

Though the findings of the research are of direct practical relevance, the limitation of the study is the number of respondents. More students studying in English should be encouraged to share their points of view regarding their studies, challenges and possible solutions. Furthermore, as 325 foreign students are enrolled in Vilniaus Kolegija in the academic year of 2024, and even more are predicted in the subsequent years, a constant investigation and analysis concerning linguistic and intercultural communication issues can be of further research interest.

Conclusions

As the present study case focuses on identification of the linguistic and intercultural communication challenges faced by VIKO students from different cultural backgrounds who choose to study in English, as well as understand what help can be provided for students experiencing those difficulties, it would be fair to conclude that researchers succeeded to clarify some of basic challenges based on the analysis of students' answers. The findings of our study cannot be compared to already existing real results yet, so the research subject of this article might be one of the first analysed more extensively in college level studies.

On the basis of the survey results, it might be concluded that EMI programmes are chosen by Lithuanian nationals and foreign students with different backgrounds, which presumes that international students are integrated with Lithuanian students in the Lithuanian context. The predominant language in the Lithuanian-speaking environment is the Lithuanian language, and the survey findings reflect students' needs to learn the state language. Thus, it would be fair to suggest a Lithuanian language course as mandatory or at least elective at VIKO for all foreign students.

Evidently, the knowledge of the English language proficiency is of primary importance in EMI programmes. Students seem to be conscious enough of the level required for academic success. However, majority of students experience English language difficulties, which prevents them from achieving intended academic performance. Continuous institutional support is necessary by providing ESP courses for all students alongside their studies. ESP courses would facilitate students' learning of the chosen academic disciplines. Even though teachers are supportive, additionally more interactive activities including discussions delivered by specialist teachers would improve students' language fluency.

Language knowledge is not the only criterion for harmonious communication and students' well-being. Emotional and psychological factors do affect successful communication during studies. The respondents' answers show that students are aware that these factors address language and communication challenges.

Even though the academic environment exposes students and lecturers to various cultural and social aspects, on the basis of the survey results, it can be concluded that only a set of factors - harmonious coexistence, friendlier and more welcoming setting, cooperation and collaboration with peers from diversity of cultures, languages, and skin colour - would contribute to mental, physical and emotional well-being and, consequently, add to a better learning environment.

Literature

The Council of Europe. *Building intercultural competence*. (2024). <https://www.coe.int/en/web/interculturalcities/intercultural-competence>

Dennis, M. J. (2023). International student mobility in 2023. *Recruiting & Retaining Adult Learners*, 25(7), 6–7. <https://doi.org/10.1002/nsr.31008>

European Commission. (n.d.). *The Bologna Process and the European Higher Education Area | European Education Area*. Education.ec.europa.eu. <https://education.ec.europa.eu/education-levels/higher-education/inclusive-and-connected-higher-education/bologna-process>

The European higher education area in 2024. Bologna process implementation report [Review of *The European higher education area in 2024. Bologna process implementation report*]. In www.eacea.ec.europa.eu. The European higher education area in 2024. Bologna process <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/54542f20-1986-11ef-a251-01aa75ed71a1>

Grebliauskiene, B. (2019). Communication Challenges for Foreign Students Studying in English in Non-English Academic Environment. *Informacijos mokslai*, 56-67. <https://doi.org/10.15388/Im.2019.86.26>

International students. *Migration Data Portal. The bigger picture*. (2024). International students | Migrationsdatenportal (migrationdataportal.org). <https://www.migrationdataportal.org/themes/international-students>

Lasauskiene, J. (2017). A study of foreign students' intercultural experiences at Lithuanian University of educational sciences. *New Trends and Issues Proceedings on Humanities and Social Sciences*, 4 (1), 691–699. <https://doi.org/10.18844/prosoc.v4i1.2454>

Lopez-Quarte, K., Maley, J., Vidal-Suarez, M. (2021). Main challenges to international student mobility in the European arena. *Scientometrics*, 126 (7). <https://doi.org/10.1007/s11192-021-04155-y>

Oficialiosios statistikos portalas. (n.d.) [Official Statistics Portal] <https://osp.stat.gov.lt/lietuvos-svietimas-kultura-ir-sportas-2021/aukstasis-mokslas>

Simiene, G. (2023). Academic adaptation of international students in Lithuanian higher education: challenges and opportunities. *Journal of International Scientific Publications. Educational Alternatives*. ISSN 1314-7277, Volume 21, 2023, 390-406. <https://doi.org/10.62991/EA1996337871>

Study in LT. *Study programmes*. Vilniaus kolegija/Higher Education Institution. https://studyin.lt/study-programmes/?degree=&institution_id=1032&direction=&fee=&search

Study in LT. *Study programmes*. Alytaus kolegija/University of Applied Sciences. https://studyin.lt/study-programmes/?degree=&institution_id=1014&direction=&fee=&search

Study in LT. *Study programmes*. Kauno kolegija Higher Bachelor's studies Education Institution (college). https://studyin.lt/study-programmes/?degree=&institution_id=1016&direction=&fee=&search

Study in LT. *Study programmes*. Kaunas Forestry and Environmental Engineering University of Applied Sciences. https://studyin.lt/study-programmes/?degree=&institution_id=1020&direction=&fee=&search

Study in LT. *Study programmes*. Klaipėdos valstybinė kolegija/Higher Education Institution. https://studyin.lt/study-programmes/?degree=&institution_id=1078&direction=&fee=&search

Study in LT. *Study programmes*. Kolpingo kolegija/Kolping Higher Education Institution. https://studyin.lt/study-programmes/?degree=&institution_id=1038&direction=&fee=&search

Study in LT. *Study programmes*. Panevėžio kolegija/State Higher Education Institution. https://studyin.lt/study-programmes/?degree=&institution_id=1025&direction=&fee=&search

Study in LT. *Study programmes*. Šiaulių valstybinė kolegija/ Higher Education Institution. https://studyin.lt/study-programmes/?degree=&institution_id=1028&direction=&fee=&search

Study in LT. *Study programmes*. SMK College of Applied Sciences. https://studyin.lt/study-programmes/?degree=&institution_id=1007&direction=&fee=&search

Study in LT. Study programmes. Utenos kolegija /University of Applied Sciences.
https://studyin.lt/study-programmes/?degree=&institution_id=1030&direction=&fee=&search

Study in LT. Study programmes. Vilnius Business College/ University of Applied Sciences.
https://studyin.lt/study-programmes/?degree=&institution_id=999&direction=&fee=&search

Study in LT. Study programmes. Vilnius College of Technologies and Design.
https://studyin.lt/study-programmes/?degree=&institution_id=8336&direction=&fee=&search

Vilniaus kolegija. (n.d.). Veiklos dokumentai. *Vilniaus kolegijos 2023 metų metinė veiklos ataskaita*. [Vilniaus kolegija/Higher Education Institution: Annual Activity Report 2023]
https://www.viko.lt/wp-content/uploads/sites/8/2024/02/2023_VK_metine_ataskaita.pdf

Vilniaus kolegija/Higher Education Institution (n.d.). *VIKO Strategy 2021-2025*.
https://en.viko.lt/wp-content/uploads/sites/9/2014/09/VIKO-strategija_ENG.pdf

UIS Statistics. (n.d.). Data.uis.unesco.org. <https://data.uis.unesco.org>

Zuzeviciute, V., Praneviciene, B., Simanaviciene, Z., & Vasiliauskiene, V. (2017). Internationalization of Higher Education: Lithuanian Experience in Bologna Process and Beyond. *Montenegrin Journal of Economics*. Vol. 13, (1) (2017), 73-86. <https://doi.org/10.14254/1800-5845/2017.13-1.5>

Santrauka

Studentų, studijuojančių anglų kalba, kalbiniai ir tarpkultūriniai iššūkiai: Vilniaus kolegijos atvejis

Tarptautinio studentų judumo tendencija didėja, nes vis daugiau studentų ieško tarptautinių mokymosi galimybių, kad patobulintų savo įgūdžius, praplėstų žinias ir perspektyvas, kurios padėtų jiems sėkmingai konkuruoti darbo rinkoje. Augant tarptautinių studentų skaičiui, akademiniai tyrėjai jau seniai domisi iššūkiais, su kuriais susiduria įvairių kultūrų studentai. Šio tyrimo tikslas - atskleisti kalbinius ir tarpkultūrinės komunikacijos sunkumus, su kuriais susiduria Vilniaus kolegijos studentai, studijuojantys anglų kalba ne angliškoje akademinėje aplinkoje. Apklausos įgyvendinimo metodu buvo pasirinktas internetinis klausimynas. Nepaisant to, kad šiuolaikiniai užsienio studentai apskritai jaučiasi geriau pasirengę ir labiau pasitikintys savimi studijuoti užsienyje, tyrimo rezultatai parodė, kad kalbinių ir tarpkultūrinio bendravimo problemų vis dėlto esama. Tačiau studentų kalbinis ir tarpkultūrinis sąmoningumas leidžia jiems ne tik įvardinti kliūtis, bet ir pasiūlyti galimus problemų, su kuriomis jie susiduria akademinėje aplinkoje, sprendimo būdus.

KALBINĖS ELGSENOS VERTINIMAS DARBO APLINKOJE (Milda Kiškytė)

Vilniaus kolegija, Saltoniškių g. 58 (Lietuva)

Anotacija

Naujausi tyrimai rodo, kad šiandien rinkai reikalingas darbuotojas, gebantis sklandžiai ar labai sklandžiai komunikuoti užsienio kalba raštu ir žodžiu, mokantis kelias užsienio kalbas, įvairiais aspektais galimai įgyja konkurencinį pranašumą. Straipsnyje atlikta mokslinės literatūros ir strateginių Europos Sąjungos dokumentų turinio analizė, siekiant išsiaiškinti kalbinės elgsenos svarbą įsidarbinant Lietuvos paslaugų verslo darbo rinkoje. Šaltinių analizė atskleidė, kad poreikis mokėti užsienio kalbą Lietuvos paslaugų verslo rinkoje yra aukštas ir, kad užsienio kalbų mokėjimas įsidarbinant yra vienodai svarbus moksliniam žinojimui.

Reikšminiai žodžiai: užsienio kalbos žinios, darbo rinka, kompetencijos.

Įvadas

Kalbinė elgsena tiesiogiai įtakoja inovacijų įvairovę ir konkurencingumą, tarptautinį atvirumą, beidarbuotojų judumą. Tokią išvadą skelbia Europos Sąjungos dokumentas *Communication: Rethinking education: investing in skills for better socioeconomic outcomes* (European Commission, 2012). Minėtame dokumente Europos Komisija kalbinę kompetenciją išskiria iš kitų kompetencijų, pabrėžiant išskirtinai svarbų kalbinės kompetencijos vaidmenį įsidarbinimui tiek vietos tiek tarptautiniu lygiu bei išskiriant kalbinio pasirengimo aktualumą veiklos pasaulio konkurencingumui.

Europos komisijos parengtame orientaciniame metmenų dokumente (2006) kalbinės kompetencijos yra dalis bendrųjų gebėjimų, užtikrinančių kiekvieno piliečio įsidarbinimo, išsilavinimo bei asmeninio tobulėjimo galimybes. Kalbinės kompetencija dokumente yra išskirtos kaip itin svarbus įgūdis ir minimas antroje vietoje iš aštuonių pagal svarbumą bendrame kompetencijų sąrašė:

1. Bendravimas gimtąja kalba.
2. Bendravimas užsienio kalbomis.
3. Matematiniai gebėjimai ir pagrindiniai gebėjimai mokslo ir technologijų srityse
4. Skaitmeninis raštingumas;
5. Mokymasis mokytis;
6. Socialiniai ir pilietiniai gebėjimai;
7. Iniciatyva ir verslumas;
8. Kultūrinis sąmoningumas ir raiška.

2010 m. Europos Komisija (Europos Komisija, 2010) priėmė strategiją „Europa 2020“, kurioje yra įtrauktos net kelios iniciatyvos pabrėžiančios kalbinės elgsenos svarbą:

1) „Naujų įgūdžių ir darbo vietų darbotvarkė“, kuria pripažįstama, kad kalbinės kompetencijos gali prisidėti prie darbo rinkos dinamizmo.

2) „Judus jaunimas“, kuria pabrėžiama, kad skinantis kelią šiuolaikiniame pasaulyje ir darbo rinkoje, geri kalbiniai gebėjimai yra būtini.

Kitame ES strateginiame dokumente yra pabrėžiamas užsienio kalbų komunikacinės kompetencijos plėtojimas, kalbos žinių svarba daugiakalbėje ir daugiakultūroje visuomenėje. Dokumente akcentuojama, jog investavimas į kalbų mokėjimą neabejotinai yra svarbus veiksnys ekonomikos augimui skatinti, kurti naujoms darbo vietoms, didinti įsidarbinimo galimybes ir sukurti konkurencingumui darbo rinkoje (Eurostat, 2019).

Barselonos komunikatas (2002) numatė siekį įgyti mažiausiai dvių užsienio įgūdžių tam, kad padidėtų įsidarbinimo bei konkurencingumo galimybės vis labiau globalėjančioje Europoje.

Matyti, kad ES strateginiai dokumentai kalbinės kompetencijos dimensiją praplėtė nuo suvokimo, kad kalbų mokymasis vysto asmens kultūrinę kompetenciją, kai besimokydami kalbų žmonės susipažįsta su kultūra, tradicijomis, tampa atviresne visuomene iki suvokimo, kad užsienio kalbos žinios gali ženkliai prisidėti prie šalies ar regiono ekonominės gerovės, padidinti įsidarbinimo galimybes ir didinti konkurencingumą darbo rinkoje (European Commission, 2012).

Straipsnio tikslas: išanalizuoti mokslinę literatūrą siekiant nustatyti kalbinės elgsenos poveikį įsidarbinant Lietuvos paslaugų verslo darbo rinkoje.

Straipsnio uždaviniai: 1) analizuojant šaltinius, nustatyti kalbinės svarbą įsidarbinant Lietuvos darbo rinkoje.

Tyrimo metodai: mokslinės literatūros ir Europos Sąjungos strateginių dokumentų turinio analizė.

Tyrimo objektas: kalbinė elgsena Lietuvos darbo rinkoje.

Straipsnyje aptariami rezultatai gali būti įdomūs kalbų politikos klausimus formuojančioms institucijoms, tokioms kaip aukštosios mokyklos ar kitoms švietimo įstaigoms, tiesiogiai susijusioms su darbo rinkai ruošiamais specialistais.

1. Kontekstas ir aktualumas

Naujausi tyrimai kalbos kompetenciją priskiria žmogiškajam kapitalui, sąlygojančiam tiesioginį ryšį tarp kalbos mokėjimo ir ekonominės grąžos ir įvardija terminu „kalbos ekonomika“. Mokslinėje literatūroje „kalbos ekonomika“ apibrėžia tokias kalbos funkcijas kaip kalbos poveikį užimtumui, efektyviam bendravimui versle bei tarptautinėje prekyboje, derybose, politinėje veikloje. Ekonomikos studijos išskirtinai pabrėžia reikšmingą kalbų mokėjimo poveikį BVP augimui ir tarptautinei prekybai. Holmes (2018) tyrime „Speaking to a Global Future: The Increasing Value of Language and Culture to British Business Post-Brexit“ teigia, kad dėl prastų užsienio kalbos žinių Jungtinė Karalystė kasmet praranda apie 3,5 % BVP. Ayres-Bennet, Hafner, Dufresne, Yerushalmi (2022) atliktame tyrime „The Economic value to the UK of speak other languages“, nagrinėja keturių skirtingų kalbų – arabų, mandarinų, prancūzų ir ispanų – poveikį prekybai. Atliktas tyrimas pateikia išvadas, kad kalbos mokėjimas tiesiogiai prisideda prie šalies ekonominės gerovės augimo, ekonominę gerovę matuojant BVP verte, kai per trisdešimties metų laikotarpį ekonominė gerovė padidėja per 10 procentinių punktų. Tyrimas teigia, kad veiksmingi kalbos įgūdžiai tiesiogiai prisideda prie reikšmingo BVP augimo ir, kad investavimas į kalbų mokymąsi yra esminis ekonomikos augimo veiksnys. Panašias išvadas skelbia Costa, A. M., Oliveira A. M., Amante F. S., Oliveira I., Abrantes J. L., Pato M. L., Amaral O., Fidalgo S., Delplancq V. (2017) tyrime „Foreign Language Skills: A challenge for the Economy“, kur nustatė teigiamą koreliaciją tarp daugiakalbiškumo ir ekonomikos augimo. Pastarasis tyrimas taip pat rodo, kad kalbų įgūdžiai turi teigiamos įtakos BVP pokyčiams.

Keletas tyrimų atskleidė tiesioginį ryšį tarp kalbų mokėjimo ir darbuotojo uždarbčio. Fabo, Beblavy ir Lenaerts (2017) atliktame tyrime „The importance of foreign language skills in the labour markets of Central and Eastern Europe: assessment based on data from online job portals“ nagrinėja užsienio kalbų mokėjimo vaidmenį Višegrado ketverto šalyse. Tyrimas parodė, kad kalbos, ypač anglų, mokėjimas yra susijęs su didesne asmenine ekonomine grąža. Panašią išvadą pateikia Ayres-Bennet et al. (2022) teigiant, kad daugiakalbiai darbuotojai uždirba didesnę atlyginimą ir turi didesnes įsidarbinimo galimybes darbo rinkoje. Gazzola ir Mazzacani (2019) nagrinėjo ryšį tarp užsienio kalbų mokėjimo ir suaugusių vietinių piliečių užimtumo trijose ES šalyse – Vokietijoje, Italijoje ir Ispanijoje. Tyrimo rezultatai skelbia, kad labai geri kalbiniai įgūdžiai yra susiję su didesne tikimybe įsidarbinti nei pakankami ar geri įgūdžiai. Siūlomose išvadose daroma prielaida, kad, jei asmenys nori išlikti darbingi ir patenkinti darbo rinkos poreikius, jie turėtų būti raštingi kalbinių įgūdžių srityje. Taigi užsienio kalbų indėlis, gaunant tiek asmeninę finansinę grąžą, tiek įsidarbinant yra neabejotinas veiksnys.

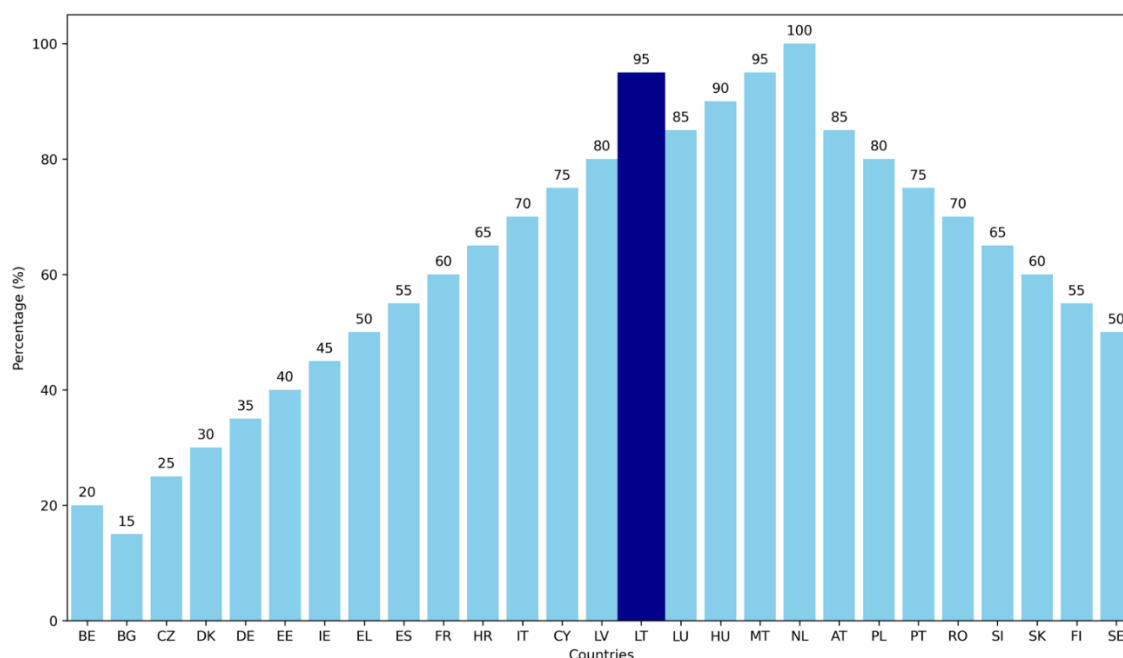
Mokslinė literatūra atskleidė, kad prasti kalbų įgūdžiai yra rimta kliūtis įmonėms ar organizacijoms konkuruoti vis labiau globalėjančioje ekonominėje erdvėje ir pasinaudoti profesinėmis galimybėmis užsienyje. Kostic-Bobanovic, Novak, Bobanovic (2016) atliko tyrimą, kuriame apklausė vidutinio dydžio įmonių aukščiausio lygio vadovus. Tyrimo dalyviai akcentavo efektyvius užsienio kalbų įgūdžius, leidžiančius perduoti informaciją, derėtis ir atlikti kasdienę veiklą, pabrėžiant, kad labai geros užsienio kalbos žinios prisideda prie jų įmonės tarptautinės sėkmės. Taip pat buvo pastebėta, kad bendravimas su klientu jo gimtąja kalba, tiesiogiai prisideda prie verslo plėtros naujose rinkose, pelno uždirbio bei įgyjant kliento pasitikėjimą (Costa ir kt., 2017). Tyrimo rezultatai pristatyti kartu su ataskaita „Competing across borders. How cultural and communication barriers affect business“ (Economist Intelligence Unit, 2012), nagrinėja iššūkius, su

kuriais susiduria įmonės, kai joms tenka veikti vis labiau tarptautinėse rinkose. Remiantis pasauline 572 vadovų apklausa, tyrime nustatyta, kad kalbų įvairovė įvairiose šalyse (27 % respondentų) ir prasta vertimo kokybė (23 % respondentų) yra vienas iš labiausiai tikėtinų veiksnių, sukeliančių didžiausią nesusipratimą tarp šalių.

Taigi apibendrinant aukščiau išvardintų tyrimų rezultatus, galima teigti, kad užsienio kalbų mokėjimo poreikis vis dažniau yra traktuojamas kaip pridėtinės vertės požymis, padedantis verslui įgyvendinti ir plėtoti savo verslo tikslus globaliame pasaulyje. Taip pat, individualiame lygmenyje kalbos mokėjimas lemia didesnę atlyginimą ir aukštesnes pareigas darbe.

2. Lietuvos gyventojų kalbinės elgsenos vertinimas strateginiuose dokumentuose

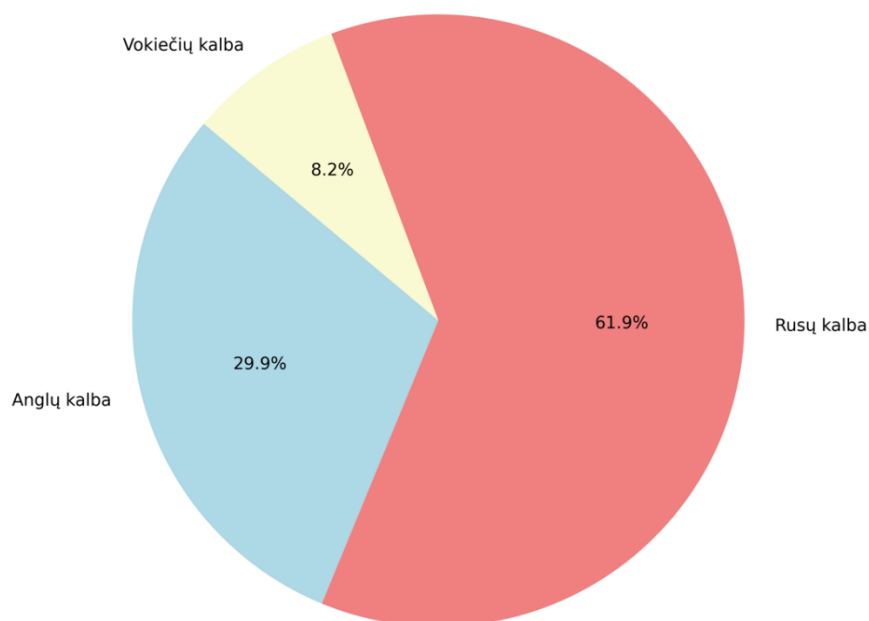
ES statistikos agentūros „Eurostat“ duomenimis, dvi ar daugiau užsienio kalbų 2022 metais Lietuvoje teigė mokantys 66,1 proc. 25-64 metų šalies gyventojų. 9 darbingo amžiaus gyventojai iš 10 arba 95,6 proc. gyventojų teigė mokantys bent vieną užsienio kalbą. Tokie rodikliai gali būti aiškinami taip, jog gyventojų grupė, priklausanti 45+ amžiaus grupei, gerai moka rusų ir/ar vokiečių kalbą bei, kuriems trūksta gerų anglų kalbos žinių. Tuo tarpu jaunesni Lietuvos gyventojai, Lietuvai atgavus nepriklausomybę, anglų kalbos pradėjo mokytis dar ankstyvame amžiuje. (Eurostat, 2019).

1 pav. Žmonės nuo 25 iki 64 metų mokantys dvi ar daugiau užsienio kalbų.

Šaltinis: Sudaryta autorių, remiantis Eurostat (2022) duomenimis.

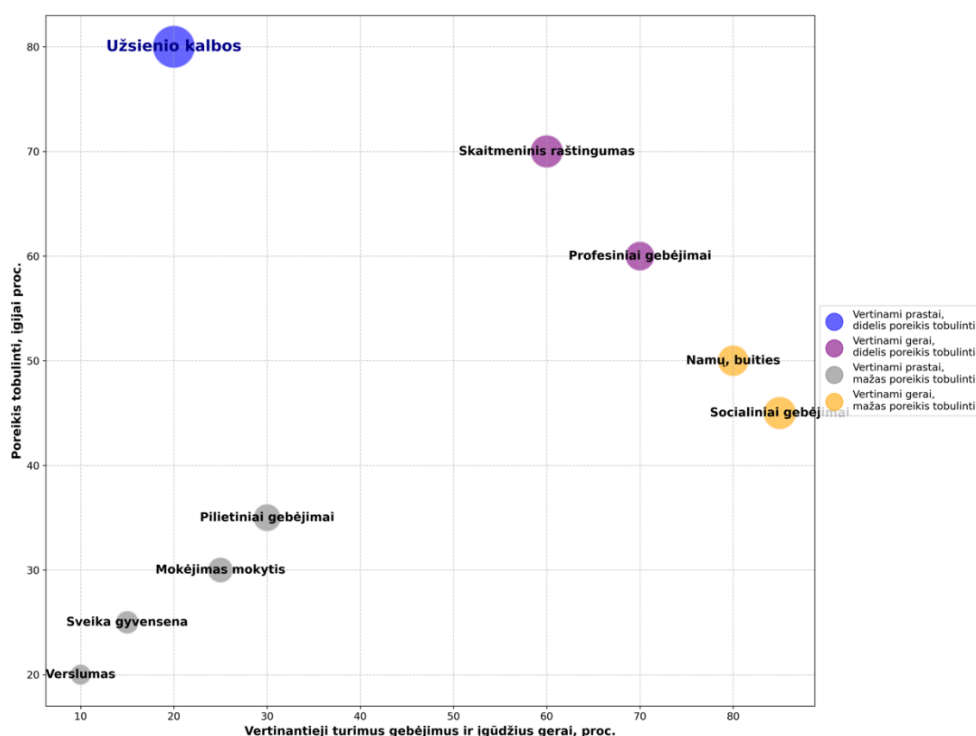
Populiariausia kalba Lietuvoje buvo rusų kalba – 63,0 proc. gyventojų, antroje vietoje anglų kalba – 30,4 proc., kai tuo tarpu vokiečių kalbą mokėjo tik 8,3 proc. gyventojų (Statistikos departamentas, 2011).

2 pav. Populiariausios kalbos Lietuvoje.

Šaltinis: sudaryta autorių, remiantis statistikos departamento duomenimis (2011).

Tuo tarpu 2020 metais vyriausybės strateginės analizės centro (STRATA) vykdytoje apklausoje “Mokymasis visą gyvenimą. Įpročiai, patrauklumas, barjerai, naudos suvokimas”, beveik trečdalis apklaustųjų, vertindami savo turimas kompetencijas, užsienio kalbų mokėjimą įvertino blogai arba labai blogai ir daugiau nei pusė apklaustųjų nurodė poreikį tobulinti užsienio kalbų įgūdžius. Lyginant su kitomis kompetencijomis ir įgūdžiais, poreikis tobulinti užsienio kalbų įgūdžius buvo didžiausias.

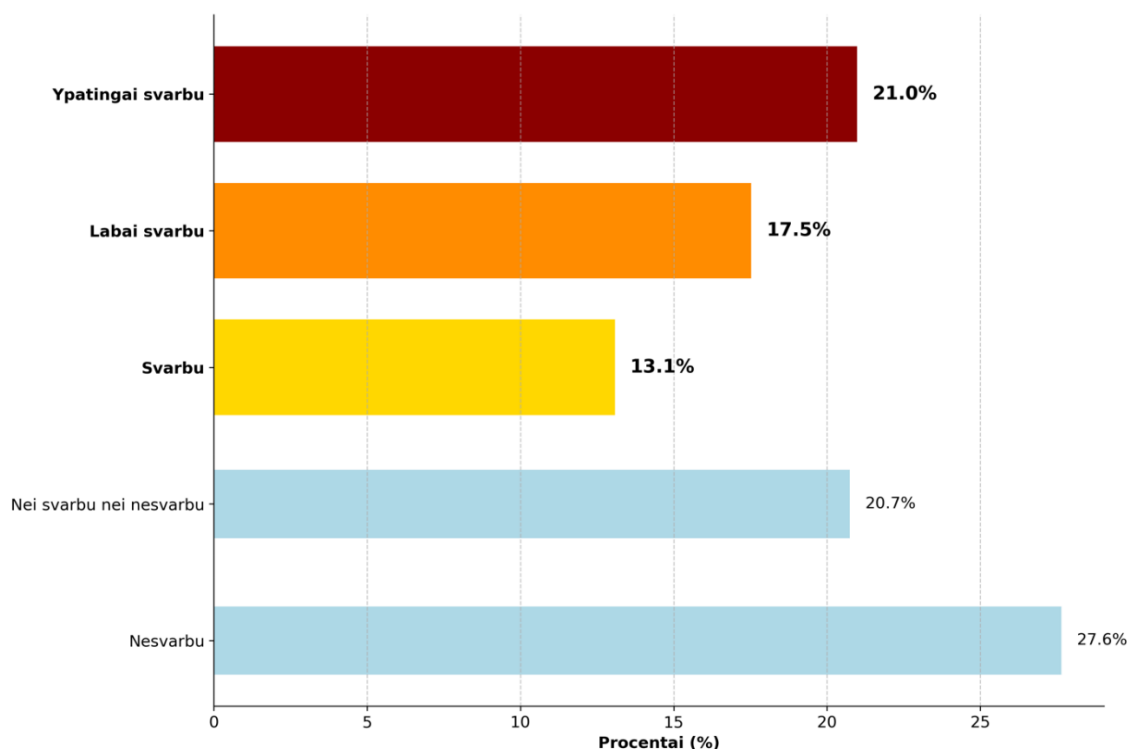

3 pav. Turimų įgūdžių, gebėjimų ir kompetencijų vertinimas bei poreikis tobulinti

Šaltinis: Sudaryta autorių, remiantis STRATA tyrimo (2020) duomenimis

4. Kalbinės elgsenos vertinimas Lietuvos mokslinėje literatūroje

Vis dėlto, pažymėtina, kad apie reikalavimus, keliamus užsienio kalbos žinioms Lietuvos darbo rinkoje yra pateikiama nedaug duomenų. Tuomaitė (2014) straipsnyje siekė išsiaiškinti, kaip veiksmingai aukštosios mokyklos absolventai gali veikti profesiniame pasaulyje užsienio kalbų kompetencijos požiūriu, kokia užsienio kalbų kompetencijos svarba organizacijoje ir kokie šių kompetencijų organizacijoje tobulinimo ypatumai. Tyrimas atskleidė, kad užsienio kalbos kompetencija svarbus veiksnys aukštosios mokyklos absolvento funkcionalumui profesiniame pasaulyje. Vis dėlto, nors straipsnyje ir pateiktas rezultatas apie absolventų gebėjimą veikti darbo rinkoje iš kalbinės pusės, tačiau empirinio tyrimo pagrindinis tikslas yra ne darbo rinka, o pagrįsti užsienio kalbų kompetencijos plėtojimo aukštajame moksle modernizavimo ir sistemos mokymosi visą gyvenimą paradigmoje poreikį, remiantis aukštojo mokslo institucijos absolventų požiūriu bei patirtimi veiklos pasaulyje. Kitas tyrimas, kurį atliko Kiškytė (2021), nagrinėja universalių kompetencijų svarbą įsidarbinant. Atliktas tyrimas, nagrinėja vieną iš paslaugų verslo veiklos sričių, Lietuvos IT paslaugų verslo sektorių ir remiasi kompetencijų apibrėžimu pateikiamu „Tuning“ (Tuning, 2006) metodologijoje, kur kalbinė kompetencija priskiriama prie instrumentinių ar kitaip vadinamų pagalbinių kompetencijų. Tyrimas atskleidė, kad, analizuojant kompetencijų grupes atskirai ir įgūdžius vertinant pagal vieno įgūdžio kartojimosi dažnumą tarp visų galimų variantų, minimų visuose tyrime nagrinėtuose skelbimuose, neatsižvelgiant į kompetencijų grupes, daugiausia darbo skelbimų, t. y., 74,19 proc. iš kandidato reikalauja užsienio kalbos bei gimtosios kalbos komunikacinės kompetencijos. Kiškytė (2023) straipsnyje ‘Demands of the Employers for Foreign Language Skills in Three Baltic States’ nagrinėja trijų Baltijos valstybių darbo rinką iš kalbinės elgsenos perspektyvos pagal skirtingas paslaugų verslo šakas. Atliktas tyrimas parodė, kad užsienio kalbų mokėjimo paklausa paslaugų verslo sektoriuje Lietuvos darbo rinkoje yra neišvengiama būtinybė. Tyrimo rezultatai atskleidė, kad darbdaviai kelia aukščiausius reikalavimus užsienio kalbos mokėjimo lygiui.

4 pav. Užsienio kalbos kompetencijos svarba pagal „Prioritetų skalę“ nurodyta darbo rinkoje.
Šaltinis: sudaryta autorių, remiantis Kiškytė (2023) duomenimis.

Išnagrinėti duomenys parodė, kad dauguma darbdavių ieško kandidato, kuris galėtų laisvai ir spontaniškai kalbėti bei rašyti, laisvai improvizuota užsienio, dažniausiai anglų kalba. Gauti rezultatai rodo, kad darbdaviai dažniausiai kvalifikacijų reikalavimo sąraše nurodydavo kalbėjimo ir rašymo įgūdžius kaip būtinus, norint įsidarbinti paslaugų sferoje. Taip pat tyrimas skelbia, kad gebėjimas laisvai komunikuoti žodžiu užsienio kalba yra būtinas darbo vietoje, ypač su kaimyninių šalių verslo partneriais ir, kad užsienio kalbų mokėjimas pagerina karjeros galimybes, nes tai yra platesnio įgūdžių ir patirties (pvz., išsilavinimo, darbo patirties) dalis.

Atliktas tyrimas atskleidė, kokios užsienio kalbos yra ir galimai bus reikalingos, norint sėkmingai vystyti verslą darbo rinkoje. Nepaisant anglų kaip *de facto* anglų kalbos versle, tokios kalbos kaip skandinavų, rusų, vokiečių galimai ir toliau išliks labiausiai pageidaujamų kalbų sąraše. Reikalavimas mokėti anglų kalbą buvo paminėtas beveik visuose nagrinėtuose darbo skelbimuose. Net 7 iš 10 darbdavių iš kandidato reikalauja anglų kalbos žinių (71 %). Antra pagal poreikį užsienio kalba visose pramonės šakose yra rusų kalba (6,91%). Daug užsienio verslų renkasi Baltijos šalis, tame tarpe ir Lietuvą, dėl to, kad Baltijos šalių populiacija pasižymi geromis rusų kalbos žiniomis. Didžiausia rusų kalbos paklausa pastebima paslaugų sferoje (3,13 proc.) ir verslo vadybos (1,97 proc.) verslo sektoriuose. Skandinavų kalbų žinios yra labai svarbios darbdaviams (6,57 proc.) ir dalijasi antrąją vietą su rusų kalba. Populiariausios reikalingos Šiaurės šalių kalbos yra švedų (2,22%), norvegų (1,97%), suomių (1,48%), danų (0,90%).

5. Kalbinės elgsenos apibrėžtis Lietuvos aukštajame moksle

Kalbinė elgsena darbo aplinkoje Lietuvos kontekste yra mažai nagrinėta tema. Kaip teigiama Europos Komisijos dokumente (2002) kalbinės kompetencijos yra dalis bendrųjų gebėjimų, užtikrinančių kiekvieno piliečio įsidarbinimo, išsilavinimo bei asmeninio tobulėjimo galimybes. Tuo tarpu Lietuvos užsienio kalbų politikos dokumentuose nepateikiamos jokios gairės apie užsienio kalbų kompetencijos plėtojimą aukštojo mokslo institucijose, išskyrus tokias užuominas, kad geras dviejų trijų užsienio kalbų mokėjimas taptų natūralia aukštojo išsilavinimo dalimi (Mačianskienė, 2010). Kadangi, kaip pažymi Tuomaitė (2014), kiekviena aukštoji mokykla turi kitokią patirtį šioje srityje, kelia skirtingus reikalavimus, skirtingai organizuoja užsienio kalbų kompetencijos plėtojimą aukštojoje mokykloje tiek užsienio kalbų programų turinio, jų apimties, kompetencijų vertinimo, tiek mokymo(si) formų metodų ir kitokia prasme. Aukštosios mokyklos studentai, remiantis ES švietimo ir kalbų politikos direktyvomis bei natūraliais perspektyviniais socialiniais, profesiniais ir akademiniais studentų poreikiais Bolonijos proceso ir mokymosi visą gyvenimą paradigmoje ir globalaus daugiakultūrio ir daugiakalbio veiklos pasaulio reikalavimais, turi įgyti bent dviejų kitų užsienio kalbų gebėjimų, kaip neišvengiamai būtinus gyvenant ir dirbant daugiakalbėje ir daugiakultūrinėje socialinėje aplinkoje (Barselonos komunikatas, 2002). Vis dėlto, anot Tuomaitės (2014), Lietuvos jaunimas išvykęs dirbti į kitą šalį susiduria su įvairiomis dėl užsienio kalbų kompetencijos stokos problemomis kasdienio komunikavimo aplinkoje, jau nekalbant apie komunikaciją užsienio kalba profesinėje ar akademinėje plotmėje.

Išvados

Taigi, apibendrinant aukščiau išvardintų strateginių dokumentų, atliktų mokslinių tyrimų rezultatus, akcentuojant užsienio kalbos kompetencijos poreikį ir jai keliamus reikalavimus bei esamą kalbinę situaciją Lietuvos sociume bei aukštajame moksle, galima teigti, kad straipsnyje gauti rezultatai gali būti aktualūs kalbų politikos klausimus formuojančioms institucijoms, tokioms kaip aukštosios mokyklos ar kitoms švietimo įstaigoms, tiesiogiai susijusioms su darbo rinkai ruošiamais specialistais, kadangi, kaip jau minėta lankstus požiūris, organizuojant užsienio kalbų kompetencijos plėtojimą aukštojoje mokykloje tiek užsienio kalbų programų turinio, jų apimties, kompetencijų vertinimo, tiek mokymo(si) formų metodų gali užtikrinti nuolat kintančius darbo rinkos poreikius. Taip pat antrinės literatūros analizė leidžia įžvelgti, kad

institucijoms, atsakingoms už užsienio kalbos politiką, jos gaires ir reaguojant į darbo rinkos keliamus reikalavimus, užsienio kalbų kompetencija yra pagrįstai aktuali problema.

Literatūros sąrašas

Ayres-Bennet, W., Hafner, M., Dufresne, E., Yerushalmi, E. (2022). *The Economic value to the UK of speaking other languages*. Technical report. RAND corporation, pp.1-64. Prieiga per internetą:

https://www.rand.org/content/dam/rand/pubs/research_reports/RR1800/RR1814-1/RAND_RR1814-1.pdf

Barcelona European Council (2002). Presidency conclusions. Prieiga per internetą:

https://ec.europa.eu/invest-in-research/pdf/download_en/barcelona_european_council.pdf

Beblavy, M., Kurekova L., M., Haita, C. (2016). The surprisingly exclusive nature of medium- and low- skilled jobs: Evidence from a Slovak job portal. Prieiga per internetą:

https://www.academia.edu/23402541/The_surprisingly_exclusive_nature_of_medium_and_low_skilled_jobs

Costa, A. M., Oliveira A. M., Amante F. S., Oliveira I., Abrantes J. L., Pato M. L., Amaral O., Fidalgo S., Delplancq V. (2017). Foreign language skills: A challenge for the economy. Proceedings of EDULEARN17, Barcelona, Spain. Prieiga per internetą:

https://www.academia.edu/63926159/Foreign_Language_Skills_A_Challenge_for_the_Economy

Council of Europe (2020), *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment – Companion volume*, Council of Europe Publishing, Strasbourg. Prieiga per internetą: <https://rm.coe.int/common-european-framework-of-reference-for-languages-learning-teaching/16809ea0d4>

Economist intelligence unit (2012). Competing across borders. How cultural and communication barriers affect Business, the Economist Intelligence Unit Limited. Prieiga per internetą:

https://www.observatoireplurilinguisme.eu/images/Economique_et_social/Economie_des_langues/competing-across-borders_en_reduit.pdf

European Commission (2010). Communication from the Commission. Europe (2020). A strategy for smart, sustainable and inclusive growth. Prieiga per internetą: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52010DC2020>

European Commission (2012a). Communication: Rethinking education: investing in skills for better socioeconomic outcomes. Prieiga per internetą: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52012DC0669>

European Commission (2021). Towards a structured and consistent terminology on transversal skills and competences. CEDEFOP. Prieiga per internetą: <https://esco.ec.europa.eu/system/files/2022-05/MSWG%2014-04%20Report%20of%20the%20expert%20group%20on%20transversal%20skills%20and%20competences.pdf>

European Commission, Directorate-General for Employment, Social Affairs and Inclusion, Humburg, M., Beblavy, S., Smith, R. (2015). *Study on foreign language proficiency and employability: final report*, Publications Office. Prieiga per internetą: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/6e68f7e0-dd4a-11e6-ad7c-01aa75ed71a1>

European Commission, Directorate-General for Translation, (2012b). Study on language and translation in international law and EU law: final report, Publications Office. Prieiga per internetą: <https://data.europa.eu/doi/10.2782/64020>

Eurostat (2019). Foreign language skills statistics Eurostat. Prieiga per internetą:

https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Foreign_language_skills_statistics

Fabo, B., Beblavy, M. & Lenaerts, K. (2017) 'The importance of foreign language skills in the labour markets of Central and Eastern Europe: assessment based on data from online job portals.' *Empirica* 44, 487–508. Prieiga per internetą: <https://doi.org/10.1007/s10663-017-9374-6>.

Gazzola, M., Mazzacani, D. (2019). Foreign language skills and employment status of European natives: evidence from Germany, Italy and Spain. *Empirica* 46, 713–740. Prieiga per internetą: <https://doi.org/10.1007/s10663-019-09460-7>.

Holmes, B. (2018). Speaking to a global future: The increasing value of language and culture to British business post-Brexit. In: Kelly, M. (eds) *Languages after Brexit*. Palgrave Macmillan, Cham. Prieiga per internetą: https://doi.org/10.1007/978-3-319-65169-9_6

Kiškytė, M. (2020). Universalių kompetencijų svarba įsidarbinant. *ĮŽVALGOS* (1), p. 199–209. Prieiga per internetą: https://www.utenos-kolegija.lt/upload/file_manager/Visuomenei/Izvalg/2020-Nr1/19%20M.%20Kiskyte%20UNIVERSALIU%20KOMPETENCIJU%20SVARBA%20ISIDARBINIMUI.pdf

Kureková, L., Beblavý, M., Haita, C., Thum-Thysen, A. (2016). Employers' Skill Preferences across Europe: Between Cognitive and Non-cognitive Skills. *Journal of Education and Work*. 29 (6), 662–687. Prieiga per internetą: <http://dx.doi.org/10.1080/13639080.2015.102464>

Mačianskienė, N. (2010). Kalbinės kompetencijos tobulinimas aukštojo mokslo sistemoje veiklos pasaulio iššūkių kontekste. Prieiga per internetą: <https://etalpykla.lituanistika.lt/object/LT-LDB-0001:J.04~2010~1367174276543/J.04~2010~1367174276543.pdf>

Recommendation of the European Parliament and of the Council on key competences for lifelong learning (2006). Prieiga per internetą: <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:394:0010:0018:en:PDF>

Rutkowski, J., Levin, V., Bargu, A. (2017). Missing Skills: Results of the Skills Module of the Moldovan Labor Market Forecast Survey. Washington D. C.: World Bank. Prieiga per internetą: <https://www.researchgate.net/publication/321431001>

Statistikos departamentas (2011). Prieiga per internetą: https://www.stat.gov.lt/home?p_p_id=101&p_p_lifecycle=0&p_p_state=maximized&p_p_mode=view&_101_struts_action=%2Fasset_publisher%2Fview_content&_101_returnToFullPageURL=%2F&_101_assetEntryId=1458524&_101_type=content&_101_groupId=10180&_101_urlTitle

STRATA (2020). Mokymasis visą gyvenimą. Įpročiai, patrauklumas, barjerai, naudos suvokimas, p. 50. Prieiga per internetą: <https://strata.gov.lt/images/tyrimai/2020-metai/svietimo-politika/>

Tuomaitė, V. (2014). Užsienio kalbos kompetencijų aktualumas veiklos pasaulio kontekste aukštojo mokslo institucijos absolventų požiūriu. Prieiga per internetą: DOI: [10.15388/Verb.2014.5.5014](https://doi.org/10.15388/Verb.2014.5.5014)

EVALUATING FOREIGN LANGUAGE COMPETENCE IN THE LITHUANIAN LABOR MARKET

Milda Kiškytė

Vilniaus kolegija, Saltoniškių g. 58

Summary

Recent studies indicate that the current market requires a workforce capable of fluent or very fluent communication in foreign languages, both in writing and speaking, as well as proficiency in multiple foreign languages. This skill set can provide a significant competitive advantage across various sectors. This paper examines scientific literature and key European Union documents to elucidate the importance of linguistic capabilities for employment in the Lithuanian service sector. The analysis of these sources highlights a strong demand for foreign language skills in the Lithuanian service business market, emphasising that such skills are equally vital for scientific knowledge in the context of employment.

Keywords: foreign language knowledge, labour market, competencies.

CHANCEN UND HERAUSFORDERUNGEN FÜR STUDIERENDE BEIM ERLERNEN VON FREMDSPRACHEN: EINE VERGLEICHENDE STUDIE VON DREI HOCHSCHULEN (Tanja Abarca Kokol, Violeta Žemaitienė, Jūratė Patackaitė)

Tanja Abarca Kokol¹, Violeta Žemaitienė^{2,3}, Jūratė Patackaitė²

¹Vocational College of Hospitality and Tourism Maribor (SLOWENIEN), ²Vilniaus kolegija / Higher Education Institution (LITAUEN), ³Vilnius Gediminas Technical University (LITAUEN)

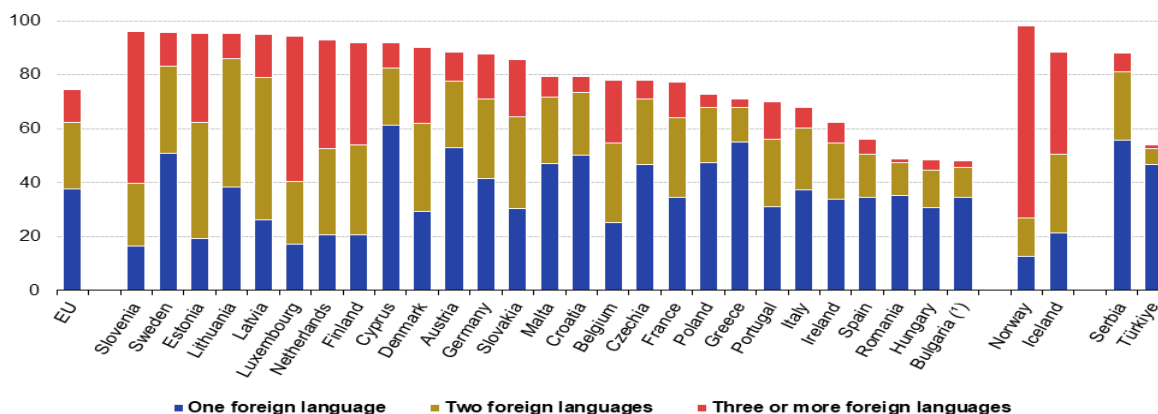
Zusammenfassung. Die Welt ist durch die Globalisierung enger miteinander verknüpft worden, was die Bedeutung mehrerer Sprachen noch verstärkt hat. In vielen Bereichen, wie Wirtschaft, Politik, Wissenschaft und Kultur, sind Sprachkenntnisse von zentraler Bedeutung, um international zu kommunizieren und effektiv zusammenzuarbeiten. Englisch ist zwar als Lingua franca in vielen globalen Kontexten dominant, doch der Gebrauch anderer Sprachen bleibt in verschiedenen Regionen und für bestimmte Berufsfelder ebenfalls von großer Bedeutung. Die Sprache ist eng mit der kulturellen Identität verbunden. In vielen Regionen der Welt sprechen Menschen mehrere Sprachen, um ihre unterschiedlichen kulturellen und soziale Identität auszudrücken. Gleichzeitig kann die Mehrsprachigkeit auch Herausforderungen in Bezug auf die Wahrung der sprachlichen Vielfalt und der kulturellen Identität mit sich bringen. In vielen Ländern gibt es bildungspolitische Initiativen, die Mehrsprachigkeit fördern sollen. In der Europäischen Union wird die Mehrsprachigkeit als eine der Grundlagen für kulturelle Vielfalt und den interkulturellen Dialog angesehen. Viele Länder bieten mehrsprachige Bildungsprogramme an, die den Erwerb mehrerer Sprachen in der Schule und im Alltag unterstützen. Dennoch gibt es auch Herausforderungen, wie der ungleiche Zugang zu Ressourcen für das Erlernen von Fremdsprachen oder die Vorherrschaft bestimmter Sprachen, die die Erhaltung seltenerer und weniger verbreiteter Sprachen bedrohen können. In der vorliegenden Studie wird die Ansicht von Studierenden aus drei Hochschulen analysiert: dem Vocational College of Hospitality and Tourism Maribor aus Slowenien, Vilniaus Kolegija / Higher Education Institution aus Litauen sowie der Vilnius Gediminas technischen Universität ebenfalls aus Litauen. Das Ziel dieser Studie besteht darin, sowohl die Unterschiede als auch die Gemeinsamkeiten zu ermitteln, um zu verstehen, wie sie sich identifizieren, und anhand der Ergebnisse zu untersuchen, welche Faktoren diese Unterschiede und Gemeinsamkeiten beeinflussen.

Schlagwörter. Globalisierung, Mehrsprachigkeit, Fremdsprachen, Herausforderungen, Studium, Chancen.

Einleitung. Ein besonderer Schwerpunkt auf die Beherrschung von Fremdsprachen wird hauptsächlich erst dann gelegt, wenn ein Hochschulabsolvent sein Studium abschließt und mit der Arbeit beginnt. Da Mitarbeiter, mit guten Fremdsprachenkenntnissen, nicht nur Vorteile am Arbeitsplatz haben, sondern auch besser bezahlt sind. Mehrsprachige Mitarbeiter haben eine hohe Nachfrage und sind in vielen Berufen sehr gefragt. Es gibt viele Erfolgsgeschichten und Beispiele dafür, wie Unternehmen von mehrsprachigen Mitarbeitern profitieren und wie Sprachkenntnisse den Zugang zu internationalen Märkten erleichtern. Ein weiterer sehr wichtiger Faktor beim Erlernen von Fremdsprachen ist das Verständnis kultureller Vielfalt. Die Sprache und die Kultur hängen eng zusammen. Fremdsprachenkenntnisse fördern das Verständnis und die Wertschätzung für andere Kulturen, was in einer globalisierten Welt besonders wichtig ist. Niemand zweifelt daran, dass die Bildung und die persönliche Entwicklung sehr gute Kenntnisse der Muttersprachen erfordern. Aber auch Fremdsprachen entwickeln kognitive Fähigkeiten, eröffnen neue Perspektiven und heben die Karrierechancen hervor. Mit der Zunahme digitaler Kommunikation und globaler Netzwerke wird das Erlernen von Fremdsprachen noch relevanter. Online-Plattformen und Apps erleichtern das Sprachenlernen. Politische und soziale Aspekte werden in letzter Zeit besonders relevant. In einer globalisierten Welt bauen mehrsprachige Menschen oft eine Brücke zwischen Kulturen und Nationen, fördern den Frieden und die Völkerverständigung. Eines der Ziele dieses Berichts ist es, auf der Grundlage von EUROSTAT-Statistiken einen Überblick über die am häufigsten gesprochenen Sprachen in der Welt (<https://www.statista.com/statistics/266808/the-most-spoken-languages-worldwide/>) im Jahr 2023 und in Europa ([https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=File:People_aged_25%E2%80%9364_reporting_they_knew_1_or_more_foreign_languages,_2022_\(%25\).png](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=File:People_aged_25%E2%80%9364_reporting_they_knew_1_or_more_foreign_languages,_2022_(%25).png)) im Jahr 2022, sowie Niveau der Fremdsprachenbeherrschung von 25-64-jährigen EU-Einwohner im Jahre 2022 (<https://ec.europa.eu/eurostat/statistics->

explained/index.php?title=Foreign_language_skills_statistics) zu geben. Die statistischen Daten werden auch verwendet, um zukünftige Trends vorherzusagen: welche Sprachen in der Zukunft wichtiger werden könnten und wie sich das Erlernen von Sprachen weiterentwickeln könnte. Das Hauptziel besteht jedoch darin, die Herausforderungen und Hindernisse zu analysieren, denen sich litauische und slowenische Studierende beim Erlernen von Fremdsprachen gegenübersehen sowie Vorschläge und Empfehlungen geben, wie diese Schwierigkeiten überwunden oder gemildert werden könnten. Laut den Eurostat-Statistiken von 2022 gaben mehr als 50 % der 25-64-jährigen Bevölkerung in Slowenien an, drei oder mehr Fremdsprachen zu sprechen, was sehr ähnliche Ergebnisse wie in Luxemburg widerspiegelt, Abb. 1.

People aged 25–64 reporting they knew 1 or more foreign languages, 2022 (%)

(*) Three or more foreign languages: low reliability
Source: Eurostat (online data code: edat_aes_i21)

eurostat

Abb.1. Fremdsprachen in der EU-Ländern ([https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=File:People_aged_25%E2%80%9364_reporting_they_knew_1_or_more_foreign_languages,_2022_\(%25\).png](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=File:People_aged_25%E2%80%9364_reporting_they_knew_1_or_more_foreign_languages,_2022_(%25).png))

Laut dem Bericht der statistischen Analyse von 2020-2025 auf dem offiziellen Statistikportal (Abb. 2) stieg der Prozentsatz der Schüler, die Fremdsprachen an litauischen allgemeinbildenden Schulen lernen, mit jedem Jahr (mit Ausnahme der russischen Sprache).

		Anteil der Schüler an allgemeinbildenden Schulen, die eine Fremdsprache lernen Prozent 1,2				
		2020-2021	2021-2022	2022-2023	2023-2024	2024-2025
Litauen	Sprachen im Allgemein	87,3**	89,9	88,6	89,9	86,3*
	Russisch	32,4**	1,8	32,2	29,6	25,3*
	Französisch	2,9**	3,2	3,3	3,9	4,0*
	Englisch	86,8**	89,5	88,2	89,4	85,9*
	Deutsch	7,8**	7,9	8,1	9,4	9,9*
Hauptstadtregion	Sprachen im Allgemein	86,3**	90,8	87,1	88,7	84,9*
	Russisch	24,9**	27,3	25,4	21,7	16,4*
	Französisch	5,5**	6,2	6,1	6,6	6,6*
	Englisch	85,4**	90,1	86,5	88,1	84,3*
	Deutsch	8,5**	8,7	8,4	9,2	9,3*
Mittel- und Westlitauen	Sprachen im Allgemein	87,8**	89,5	89,3	90,4	87,0*
	Russisch	35,9**	36,7	35,4	33,6	29,7*
	Französisch	1,7**	1,8	2,0	2,6	2,7*
	Englisch	87,4**	89,2	89,1	90,0	86,8*
	Deutsch	7,5**	7,6	7,9	9,4	10,3*

Abb. 2. Fremdsprachen in Litauen 2020-2025. Erläuterung der Sonderzeichen: * – vorläufige Daten; ** – überarbeitete und neu berechnete Daten; Fußnoten: 1 – am Beginn des Schuljahres; 2 – Daten der Nationalen Bildungsagentur

Natürlich, dieses Wachstum (bei einem Zeitraum von 5 Jahren) ist nicht erheblich, nur von 0,1 auf 1,6 Prozent. Allerdings ist dieser Prozentsatz bis 2020 noch weniger oder gar nicht gestiegen. Damit hat sich die Situation des Fremdsprachenerwerbs in allgemeinbildenden Schulen, wenn auch nur in geringem Maße, verbessert. Die Situation der Mehrsprachigkeit im Hochschulbereich wird in den folgenden Abschnitten dargestellt.

Erläuterung der Studienmethodik. Für die vorliegende Studie wurde die vergleichende Methode gewählt, denn vergleichende Studien können ausnahmslos in jeder Art von Forschung angewendet werden und sind ein systematischer Ansatz zur Bewertung und zum Vergleich von zwei oder mehr Subjekten oder Möglichkeiten, mit dem Ziel, Ähnlichkeiten, Unterschiede und Tendenzen zu identifizieren (<https://www.researchgate.net/publication/334848531>). Dabei bewerten die vergleichenden Studien auch die Stärken, die Schwächen, die Chancen und die Gefahren, die mit jedem Subjekt oder jeder Möglichkeit verbunden sind. In der Studie wird die Meinung der Studierenden von drei Hochschulen: Vocational College of Hospitality and Tourism Maribor aus Slowenien, Vilniaus Kolegija / Higher Education Institution aus Litauen, Vilnius Gediminas technischer Universität auch aus Litauen analysiert. Das Ziel dieser Studie ist es, Unterschiede und Gemeinsamkeiten der Studierenden zu identifizieren, um festzustellen, wie sie sich unterscheiden oder ähneln und anhand der Ergebnisse herauszufinden, welche Faktoren diese Unterschiede und Gemeinsamkeiten beeinflussen. Die Studie basiert auf einem externen, kurzfristigen Vergleich über ein Semester hinweg. Dabei wurden Studierende aus verschiedenen Ausbildungsjahren (ein-, zwei-, drei- und vierjährige Studiengänge) in drei Bildungssystemen und zwei Ländern miteinander verglichen. Der Fokus lag auf der Sammlung und Analyse quantitativer Daten. Für die quantitative Studie wurden E-Mails an Studierende im Frühjahrssemester, die Deutsch als Fremdsprache lernen, verschickt. Die Umfrage richtete sich an Studierende, die sich für das Thema und die Studie interessierten. Die Antworten von 100 ausgewählten Deutschstudierenden wurden von drei Autorinnen dieses Artikels ausgewertet.

Das Fremdsprachenlernen der Befragten in der Schule und während des Studiums. In diesem Abschnitt wird analysiert, welche Fremdsprachen in den allgemeinbildenden Schulen in Litauen und Slowenien von den Schülern, die in die betrachteten Hochschulen immatrikuliert sind, gelernt werden. Die in Abbildung 2 dargestellten Daten zeigen, dass nahezu alle Befragten Englisch als erste Fremdsprache erlernt haben. Diese Dominanz von Englisch ist das Ergebnis einer mehr als 15 Jahre währenden Praxis, Englisch als erste Fremdsprache an allgemeinbildenden Schulen sowohl in Litauen als auch in Slowenien anzubieten. Ein signifikanter Unterschied zwischen den beiden Ländern zeigt sich bei der Wahl weiterer Fremdsprachen.

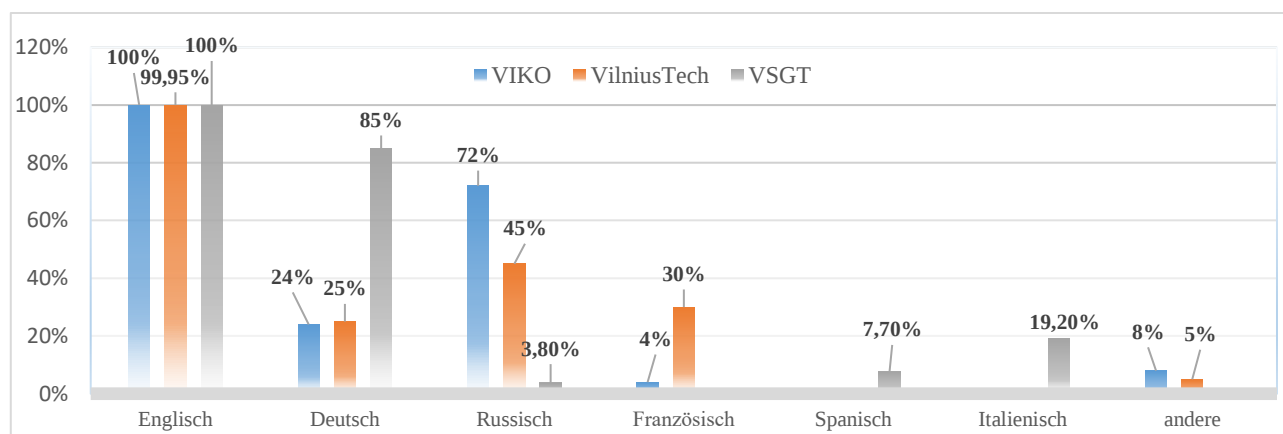

Abb.3. Das Fremdsprachenlernen der Befragten in der Schule und vor dem Studium

Über 85 % der Schüler an allgemeinbildenden Schulen in Slowenien haben Deutsch, fast 8 % – Spanisch und mehr als 19 % – Italienisch gelernt. Während in Litauen 72 % der Schüler, die derzeit an VIKO und 45 % an VilniusTech studieren, Russisch gelernt haben. Nur 24 % bzw. 25 % der gegenwärtigen VIKO- und VilniusTech-Studierenden haben Deutsch gelernt. 30 % der VilniusTech-Studierenden haben in der Schule auch Französisch gelernt.

Zusammenfassend lässt sich feststellen, dass die Absolventen der allgemeinbildenden Schulen in Slowenien neben Englisch als erste Fremdsprache auch andere Fremdsprachen gelernt haben: Deutsch, Italienisch, Spanisch und ein kleiner Prozentsatz – 3,80 % Russisch. Die meisten Absolventen der allgemeinbildenden Schulen von Vilniaus Kolegija haben Russisch gelernt, 32 %

Deutsch, Französisch und andere Sprachen, wie Polnisch, gelernt. Weniger als 40 % der gegenwärtigen VilniusTech-Studierenden haben Russisch gelernt, während mehr als 60 % der Befragten haben Französisch, Deutsch und andere Sprachen, wie Chinesisch, gelernt haben. Die Abbildung 3 bietet eine detaillierte Übersicht über die Verteilung der von den Studierenden vor dem Studium erlernten Fremdsprachen.

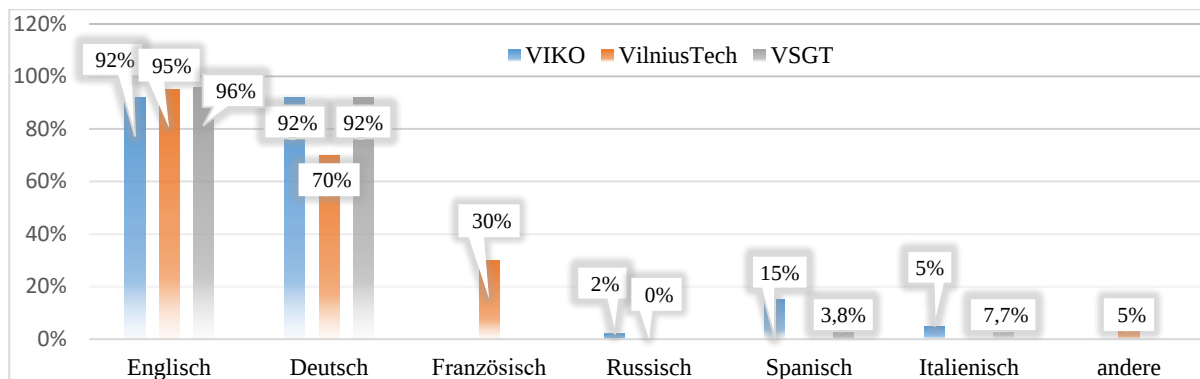

Abb.4. Das Fremdsprachenlernen der Befragten während des Studiums

Die 1. Fremdsprache Englisch lernen ähnliche Prozentsätze der befragten Studierenden sowohl in Litauen an VIKO als auch in Slowenien an VSGT; Deutsch als 2. Fremdsprache – 92 % der Studierenden an VIKO und an VSGT in Slowenien. 30 % der VilniusTech-Studierenden lernen Französisch und 70 % – Deutsch als 2. Fremdsprache. Wichtig ist jedoch, dass die drei Hochschulen verschiedene Fremdsprachen anbieten und die Studierenden die Möglichkeit haben, das Studium ihrer ersten Fremdsprache fortzusetzen. Wenn sie in den allgemeinbildenden Schulen andere Fremdsprachen gelernt hätten, könnten sie das Studium an der Hochschule fortsetzen und ein höheres Niveau erreichen. Derzeit können sie nur die Grundlagen der zweiten Fremdsprache erlernen. Diese Schlussfolgerung lässt sich aus den in der Abbildung 5 dargestellten Daten ziehen, weil die Studierenden am häufigsten die Sprachen verwenden, die sie am besten beherrschen.

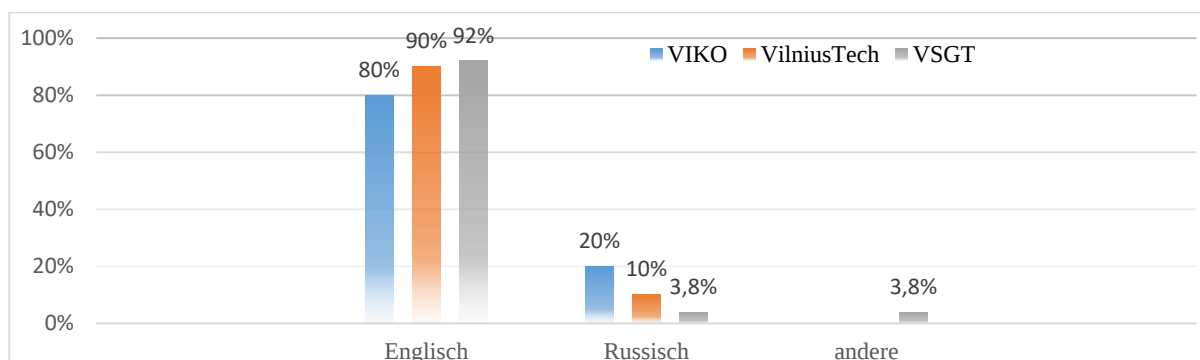

Abb. 5. Die Verwendung der Fremdsprachen, die die Studierenden beherrschen.

Kein Befragter gab an, eine andere Fremdsprache besser als Englisch zu beherrschen. Deutsch, Französisch, Italienisch oder Spanisch werden von den Studierenden zwar gelernt, aber nicht als ihre stärksten Fremdsprachen angegeben.

Die wichtigsten Faktoren beim Erlernen einer Fremdsprache an der Hochschule. Aufgrund der Studienergebnisse (Abb. 5) lässt sich folgende wichtigsten Faktoren für die Studierenden aller drei Hochschulen identifizieren. Das sind die Verfügbarkeit und die Klarheit der Informationen von Lehrkräften, Lehr- auch Lernmethoden und Lehrinhalte. Die Bedeutung der Erreichbarkeit von Informationen durch Fremdsprachenlehrer wird von 84 % der Studierenden an Vilniaus kolegija, 80 % der Studierenden an VilniusTech und 50 % der Studierenden am Vocational College of Hospitality and Tourism Maribor bewertet. Zudem rund 80 % der Studierenden an Vilniaus kolegija erkennen an, dass die Klarheit der Informationen, die Methodik des Fremdsprachenunterrichts und der Lehrinhalt für sie von großer Bedeutung sind. Daher sollten die Lehrkräfte dieser Hochschule besondere Aufmerksamkeit auf die Aufgaben zum Sprechen, Schreiben, Hören, sowie auf integrierte

Aufgaben und auf die Vielfalt von Materialien legen. Ähnlich denken auch die Studierenden vom Vocational College. Währenddessen heben die Studierenden der Universität das Selbstvertrauen sowie klares und flexibles Organisieren der Ablegungen hervor. Das zeigt, dass sogar 85 % der VilniusTech-Studierenden höhere Ziele anstreben und größere Erwartungen als die Studierenden der zwei anderen Hochschulen haben.

VIKO	VilniusTech	VSGT
• 84% - Erreichbarkeit der Informationen von Lehrkräften (E-Mails, Teams, Moodle, etc.)/Klarheit der Informationen von Lehrkräften (klare Sprache und verständliche Informationen) • 80% - Lehr-/Lernmethoden (Aufgaben zum Sprechen, Schreiben, Hören, integrierte Aufgaben in der Fremdsprache und in speziellen Fächern, usw.) • 76 % - Lehrinhalte (Relevanz der Themen, Vielfalt der Materialien und Literatur)	• 90% - Klarheit der Informationen von Lehrkräften (klare Sprache und verständliche Informationen) • 85% - Lehr-/Lernmethoden (Aufgaben zum Sprechen, Schreiben, Hören, integrierte Aufgaben in der Fremdsprache und in speziellen Fächern, usw.) /Selbstvertrauen (Niveau der Kenntnisse und Fähigkeiten, persönliche Erwartungen usw.) • 80% - Lehrinhalte (Relevanz der Themen, Vielfalt der Materialien und Literatur)/Erreichbarkeit der Informationen von Lehrkräften (E-Mails, Teams, Moodle, etc.)/Klares und flexibles Organisieren der Ablegungen (Koordinierung von Zeit und Mengen, angemessene Aufteilung der Arbeitsbelastung, usw.)	• 61,5% - Lehr-/Lernmethoden (Aufgaben zum Sprechen, Schreiben, Hören, integrierte Aufgaben in der Fremdsprache und in speziellen Fächern, usw.) • 53,8% - Lehrinhalte (Relevanz der Themen, Vielfalt der Materialien und Literatur) /Klarheit der Informationen von Lehrkräften (klare Sprache und verständliche Informationen) • 50% - Erreichbarkeit der Informationen von Lehrkräften (E-Mails, Teams, Moodle, etc.)

Abb. 6. Die wichtigsten Faktoren beim Erlernen einer Fremdsprache an der Hochschule

Für die Studierenden der drei Hochschulen haben Lehr- und Lernmittel, die Lernumgebung und Beziehungen mit Studienkollegen nur geringe Bedeutung. Der Beweis dafür sind die unten in der Abb. 7 dargestellten Daten.

VIKO	VilniusTech	VSGT
• 40% - Lernmittel für das Üben von Fremdsprachen (Computer, Multimedia, interaktives Whiteboard, usw.) • 28% - Lernumgebung (Fremdsprachenunterrichtsräume, Freizeitbereiche, Heizung, Beleuchtung, Belüftung usw.) • 20 % - Lehr-/Lernmittel im Fremdsprachenunterricht (gedruckte, digitale Bücher, Filme, Tonaufnahmen usw.)	• 55% - Lernmittel für das Üben von Fremdsprachen (Computer, Multimedia, interaktives Whiteboard, usw.) • 35% - Beziehungen mit Studienkollegen • 20 % - Lehr-/Lernmittel im Fremdsprachenunterricht (gedruckte, digitale Bücher, Filme, Tonaufnahmen usw.)	• 30,8% - Beziehungen mit Studienkollegen • 19,2% - Lernumgebung (Fremdsprachenunterrichtsräume, Freizeitbereiche, Heizung, Beleuchtung, Belüftung usw.)

Abb. 7. Weder wichtige noch unwichtige und weniger wichtige Faktoren beim Erlernen einer Fremdsprachen an der Fachhochschule

Da diese Faktoren für die Studierenden wenig oder gar nicht wichtig sind, kann man zu dem Ergebnis kommen, dass sie mit Lernmitteln für das Üben von Fremdsprachen entweder ausgestattet sind oder über sie selbst verfügen. Die Lernumgebung: Fremdsprachenunterrichtsräume, Freizeitbereiche, die Heizung, die Beleuchtung und die Belüftung befriedigt Studierende, die an Vilniaus Kolegija und an VSGT Fremdsprachen lernen. Die Beziehungen mit Studienkollegen sind weniger wichtig für Studierende an VilniusTech und an dem Vocational College of Hospitality and Tourism Maribor.

Herausforderungen beim Erlernen einer Fremdsprache. Das Erlernen einer Fremdsprache ist ein komplexer Prozess, der sowohl kognitive als auch emotionale Anforderungen stellt. Zu den häufigsten Herausforderungen zählen dabei grammatikalische und syntaktische Strukturen, die Aussprache, Intonation, der Aufbau eines umfangreichen Wortschatzes sowie die Überwindung von Missverständnissen aufgrund kultureller Unterschiede. Neben diesen klassischen Hürden erfordert der Spracherwerb Geduld, Ausdauer und eine hohe Motivation. Insbesondere die langfristige Bindung an das Lernen fällt vielen Lernenden schwer, insbesondere wenn Fortschritte nicht

unmittelbar sichtbar werden. Ein weiteres Hindernis ist die Angst vor Fehlern, die häufig dazu führt, dass Lernende die Sprache nicht aktiv anwenden. Fehler sind jedoch ein natürlicher Teil des Lernprozesses und können durch praktisches Üben überwunden werden. Aber die heutigen Studierenden, die eine große Auswahl an Lernmaterialien und -quellen haben, müssen andere Herausforderungen überwinden. Die Studierenden aller drei Hochschulen nennen als ernsthafte Schwierigkeiten, die sie überwinden müssen: zu hohes und zu schnelles Lerntempo, zu viel Information während des Praxisunterrichts. Fast 40 % der Studierenden an Vilniaus kolegija und sogar fast 60 % der Studierenden am Vocational College of Hospitality und Tourism Maribor gaben an, dass der Lernaufwand (Vorbereitung auf den Fremdsprachenunterricht, auf Klausuren und Prüfungen) beim Fremdsprachenlernen zu hoch ist. Ein recht hoher Prozentsatz der Studierenden behauptet, dass das Lerntempo beim Erlernen von Fremdsprachen zu schnell ist. Über 60 % der befragten Studenten von VSGT und fast 40 % von Vilniaus Kolegija und VilniusTech bestätigen das. Zu viel Information im Fremdsprachenunterricht nennen Studierende aller drei Hochschulen: über 30 % – von Vilniaus Kolegija und VilniusTech und fast 66 % – vom Vocational College. Unattraktive Fremdsprachenunterrichtsmethoden werden 25 % der VilniusTech-Studierenden hervorgehoben. Aus diesen Daten lässt sich schließen, dass die meisten Schwierigkeiten durch Diskussion und Zusammenarbeit zwischen Fremdsprachenlehrkräften und Studierenden der Hochschulen gelöst werden können.

Schlussfolgerungen und Vorschläge. Es ist jedoch wichtig zu beachten, dass die drei Hochschulen unterschiedliche Fremdsprachen anbieten und den Studierenden die Möglichkeit geben, ihre erste Fremdsprache weiter zu lernen. Hätten sie in ihrer allgemeinbildenden Schule andere Sprachen gelernt, könnten sie ihr Studium an der Hochschule fortsetzen und ein höheres Niveau erreichen. Vielleicht nicht alle, aber es besteht die Möglichkeit, dass einige von ihnen gute Ergebnisse erzielen und ihre Kenntnisse der zweiten Fremdsprache in der täglichen und beruflichen Kommunikation praktisch anwenden können. Derzeit können sie nur die Grundlagen einer zweiten Fremdsprache erlernen.

Die Ergebnisse der Studie unterstreichen die Bedeutung einer frühzeitigen Förderung von Fremdsprachenkompetenzen sowie eines vielfältigen Sprachangebots auf Hochschulebene. Dies könnte den Studierenden ermöglichen, bereits erlernte Sprachen auf einem höheren Niveau fortzusetzen und eine größere sprachliche Vielfalt zu erreichen.

Zusammenfassend lässt sich festhalten, dass der Fremdspracherwerb an Hochschulen in erster Linie durch die didaktischen Ansätze und die Kompetenz der Lehrkräfte geprägt wird. Individuelle Lernziele und Erwartungen, insbesondere an universitären Einrichtungen wie VilniusTech, heben die Notwendigkeit eines zielgerichteten und methodisch gut strukturierten Fremdsprachenunterrichts hervor. Weniger bedeutende Faktoren wie Lernumgebung oder soziale Interaktionen im Studienkontext könnten dennoch durch unterstützende Maßnahmen gefördert werden, um das Spracherwerbsniveau weiter zu steigern.

Litauen hat seit vielen Jahren keine klare Sprachpolitik und die Bildung der Gesellschaft, der Eltern und der Hochschulrektoren wird fragmentarisch behandelt. Oft rückt die Sprache ins Zentrum politischer Ereignisse und wird zu einem wichtigen Werkzeug. Obwohl Litauen lange Zeit eines der führenden Länder war, in denen die Bevölkerung mehrere Fremdsprachen spricht, sind Fremdsprachen in den letzten 15 Jahren nicht mehr eine prioritäre Angelegenheit des Landes, und das Erlernen von Fremdsprachen ist zur Verantwortung jeder weiterführenden Schule und Hochschule geworden. Daher wird nicht genügend Aufmerksamkeit der Mehrsprachigkeit geschenkt, und lange Zeit beschränkte man sich nur auf das Erlernen der englischen und russischen Sprache. Wie aus den zuvor dargestellten Ergebnissen ersichtlich ist, wird der Mehrsprachigkeit in Slowenien die angemessene und erforderliche Aufmerksamkeit gewidmet. Wenn Studierende anmerken, dass sie beim Fremdsprachenlernen einem zu hohen Lernaufwand und zu schnellem Lerntempo ausgesetzt sind, aber dennoch die Qualität des Spracherwerbs erhalten möchten, könnte man Fremdsprachenlehrern folgende Vorschläge machen:

- das Lerntempo anzupassen, um den Studierenden mehr Zeit für das Verarbeiten des Lernmaterials zu geben und das Lerntempo individueller zu gestalten, damit Studierende mehr Zeit haben, die Inhalte zu verarbeiten. Das könnte durch eine flexiblere Planung von Unterrichtseinheiten und mehr Wiederholungen wichtiger Themen erreicht werden;
- modulare Lehrmethoden anzuwenden, wobei die Unterrichtseinheiten in kleinere Module unterteilt werden könnten, um die Lernbelastung zu verringern und den Studierenden zu ermöglichen, sich auf einzelne Themen zu konzentrieren, bevor sie zu neuen übergehen. Dabei könnte auch das Übermaß an Informationen vermieden werden, das ebenfalls von den Studierenden hervorgehoben wird;
- das autonome Lernen zu fördern: Die Studierenden könnten ermutigt werden, selbstständig Lernmaterialien zu bearbeiten und ihre Fortschritte zu überwachen. Das könnte durch gezielte Aufgaben wie Vokabeltests, Online-Übungen oder das Erstellen von Lernplänen geschehen.
- interaktive Lernmethoden anzuwenden: Gruppenarbeiten, Diskussionen oder Rollenspiele könnte das Lernen effektiver gestalten, ohne den Lernaufwand unnötig zu erhöhen. Interaktive Lernmethoden fördern den Austausch zwischen Studierenden und Lehrkräften, erhöhen den Lernerfolg und motivieren durch aktive Beteiligung am Unterricht. In der modernen Pädagogik spielen sie eine zentrale Rolle, da sie Kreativität und kritisches Denken anregen.
- multimediale Materialien vermehrt einzusetzen, um das Lernen zu bereichern und den Studierenden zu helfen, den Stoff besser zu verstehen. Der Einsatz von Videos, Podcasts oder interaktiven Übungen könnte den Lernprozess unterstützen, ohne den Druck zu erhöhen, und gleichzeitig das Lernen abwechslungsreicher und praxisnaher machen.
- flexiblere Prüfungsformate anzuwenden: anstatt sich auf standardisierte Prüfungen zu konzentrieren, könnten auch alternative Bewertungsmethoden wie Portfolios oder Präsentationen genutzt werden, um die Lernbelastung zu verringern und gleichzeitig die Sprachfähigkeiten der Studierenden zu bewerten.
- regelmäßige Rückmeldungsgespräche (Feedback-Runden) zu organisieren: Studierende könnten regelmäßig Feedback zu ihrem Lernfortschritt erhalten und Lehrkräfte – frühzeitig auftretende Schwierigkeiten hinweisen und, falls nötig, das Lerntempo, den Arbeitsaufwand sowie die Lernmethoden anpassen.
- da Studierende unterschiedliche Lernstile haben, könnte es hilfreich sein, verschiedene Lehrmethoden anzubieten, die visuelle und auditive Lerntypen ansprechen.

Neben diesen Vorschlägen können auch zukünftige Trends wie der verstärkte Einsatz von künstlicher Intelligenz und digitaler Lernplattformen, eröffnen weitere Möglichkeiten zur Unterstützung des Fremdspracherwerbs. Gleichzeitig stellen sie neue Anforderungen an Lehrkräfte, die ihre Methoden an die sich wandelnden technologischen und pädagogischen Rahmenbedingungen anpassen müssen.

Literatur

Becker-Mrotzek, M.; Gogolin, I.; Roth, H.; Stanat, P. (2023). Grundlagen der sprachlichen Bildung. Münster; New York: Waxmann

Jane, A.; Carmen, F. M. (2014): Affektive Faktoren und Autonomie beim Fremdsprachenlernen. Jahrbuch Deutsch als Fremdsprache 40. München: Iudicium, S. 163–176

Leisen, J. (2015). Lehrerkompetenzen für den CLIL-Unterricht. Zeitschrift für Interkulturellen Fremdsprachenunterricht. Didaktik und Methodik im Bereich Deutsch als Fremdsprache. ISSN 1205-6545 Jahrgang 20, Nummer 2

Monev, V. (2021) Interaktive Methoden 10 Jahre später. BDV Magazin Juli 2021 ISSN 1314-281X

<https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize?hash=069b306f-acd0-41de-bd67-51ab90769381#/>

<https://www.statista.com/statistics/266808/the-most-spoken-languages-worldwide/>

[https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=File:People_aged_25%E2%80%9364_reporting_they_knew_1_or_more_foreign_languages,_2022_\(%25\).png](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=File:People_aged_25%E2%80%9364_reporting_they_knew_1_or_more_foreign_languages,_2022_(%25).png)

https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Foreign_language_skills_statistics

https://www.researchgate.net/publication/334848531_Vergleichenden_Analyse

<https://www.zukunftsinstitut.de/zukunftsthemen/language-20-die-sprache-der-zukunft>

<https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/>

https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Foreign_language_skills_statistics

<https://www.goethe.de/ins/pl/de/spr/mag/20979682.html>

<https://zsl-bw.de/,Lde/Startseite/lernen-ueberall/lu-2-1-selbststaendiges-lernen-foerdern-bs> (Zentrum für Schulqualität und Lehrerbildung)

<https://talkpal.ai/de/die-besten-bucher-zum-erlernen-von-sprachen/>

<https://talkpal.ai/de/die-besten-bucher-zum-ublen-der-deutschen-sprache/>

<https://www.sprachheld.de/methoden-techniken-sprachen-lernen/>

<https://www.allesprachen.at/blog/sprachen-lernen/>

Interaktive Methoden und Apps im Unterricht / <https://coding-for-tomorrow.de/interaktive-methoden-und-apps/>

Skuratovskaya, Marina O. (2017): Innovative Methoden des Fremdsprachenunterrichts im Hochschulbereich. Online bei <https://elib.bsu.by> > bitstream > Skuratovskaya M.O. (Stand: 16.052021)

Wie Erwachsene Sprachen lernen: 7 Tipps und Lernmethoden (2024) / <https://www.rtl.de/tools/sprachen-lernen/wie-erwachsene-sprachen-lernen/> Santrauka

Santrauka

Galimybės ir iššūkiai studentams mokantis užsienio kalbų: trijų aukštųjų mokyklų lyginamoji analizė

Dėl globalizacijos pasaulis tampa vis glaudžiau tarpusavyje susijęs, o tai dar labiau pabrėžia užsienio kalbų svarbą. Užsienio kalbų mokėjimas yra viena iš pagrindinių sąlygų tarptautinei komunikacijai ir efektyviam bendradarbiavimui daugelyje sričių, tokių kaip ekonomika, politika, mokslas ir kultūra. Nors anglų kalba dominuoja daugelyje pasaulio šalių, kitų kalbų vartojimas išlieka reikšmingas tam tikruose regionuose bei profesijose. Kalba yra glaudžiai susijusi su kiekvieno individo kultūrine tapatybe. Žmonės, mokantys kelias užsienio kalbas, turi galimybę plačiau išreikšti savo unikalią kultūrinę ir socialinę tapatybę. Europos Sąjungos šalys, vadovaudamosi Europos Komisijos rekomendacijomis, įgyvendina švietimo politikos iniciatyvas, skatinančias daugiakalbystę. Daugiakalbystė Europos Sąjungoje yra itin svarbi kultūrinės įvairovės išsaugojimui ir tarpkultūriniam dialogui. Šalys siūlo daugiakalbio mokymo programas bendrojo ugdymo ir aukštosiose mokyklose taip pat remia kelių kalbų mokymą(si) ir aktyvų jų vartojimą kasdienėje bei profesinėje veikloje. Užsienio kalbų mokymas(is) visuomet kelia iššūkių tiek studentams, tiek dėstytojams. Šiame tyrime analizuojamos trijų aukštųjų mokyklų studentų nuomonės: Mariboro profesinės svetingumo ir turizmo kolegijos iš Slovėnijos, Vilniaus kolegijos iš Lietuvos ir Vilniaus Gedimino technikos universiteto taip pat iš Lietuvos. Tyrimo tikslas – nustatyti skirtumus ir panašumus, įvertinti sunkumus, su kuriais susiduria studentai mokydami užsienio kalbų, bei išsiaiškinti, kokie veiksniai daro įtaką šiems skirtumams ir panašumams. Atliekant tyrimą ir analizuojant dokumentus nustatyta, kad nors Europos Sąjungos ir šalių atsakingos institucijos nuolat teikia išsamias analizes, apžvelgiančias užsienio kalbų mokymo ir mokėjimo stipriąsias puses bei tobulintinus aspektus, ne visada atsižvelgiama į pateiktas rekomendacijas. Dėl to Europos Sąjungos šalių aukštųjų mokyklų studentams ne visada sudaromos vienodos sąlygos mokytis užsienio kalbų bei siekti karjeros ir tobulėjimo ateityje. Tačiau aukštųjų mokyklų užsienio kalbų dėstytojai, sulaukdami savo institucijų vadovų ir šalies sprendimus priimančių pareigūnų palaikymo bei disponuodami reikiamais ištekliais, gali padėti studentams įveikti iškilusius sunkumus. Tai galima pasiekti taikant individualizuotas programas, interaktyvius mokymo metodus ir užduotis, mokomąsias programėles ar žaidimus, įvairias ir lankstesnes atsiskaitymo formas, nuolatinį grįžtamojo ryšio susitikimus bei aptarimus, taip pat įgalinant dirbtinį intelektą kaip asistentą, siekiant pagerinti mokymo kokybę.

LANGUAGE PURIFICATION – THE CASES OF LITHUANIAN AND HINDI - A COMPARATIVE ANALYSIS (Vytenis Končius)

Vilniaus Kolegija (LITHUANIA)

Summary: This article explores the phenomenon of language purification efforts through a comparative analysis of the ‘Lithuanization’ of Lithuanian and the Sanskritization of Hindi. Both movements emerged from a desire to reclaim linguistic purity of respective languages by eliminating foreign borrowings—primarily Slavic influences in Lithuanian and Arabic and Persian influences in Hindi. The Lithuanian language underwent a systematic effort to replace these borrowings with native terms, often resulting in the coining of new words. Similarly, Hindi’s Sanskritization sought to replace Arabic and Persian vocabulary, reflecting nationalist aspirations to revive cultural heritage. Despite these commonalities, the two cases diverge significantly in their historical contexts, societal impacts, and the extent to which they have been embraced by speakers. By drawing parallels between these two linguistic movements and the final outcomes of their efforts, the analysis underscores the complexities and implications of striving for linguistic purity in diverse sociolinguistic landscapes, ultimately questioning the feasibility and desirability of such endeavors in the complex cultural, historical and socio-linguistic contexts.

Keywords: language purism, language regulation, Lithuanian, Hindi.

Introduction. Language purism is defined as an activity of ‘cleansing the language of unwanted influences’ (Busse, B./Möhlig-Falke, R./Vit, B., 2018). It can be internal, when a language is being purified of its own unwanted elements, e.g. colloquialisms, dialectisms, slang, etc., or external when attempts are made to purify a language from ‘alien’ elements, e.g. borrowings from other languages. (Fishman, J., 1972). History has seen many examples of such attempts, the most notable being the attempts to preserve the purity of classical written languages (Sanskrit, Latin, Classical Arabic etc.). In the centuries leading to modern times, the general sociolinguistic tendency in many parts of the world used to be that of the co-existence in the same society of a ‘high’ language used by aristocracy (e.g. Polish in Lithuania or Persian in Mughal India) and a language of the masses, which often existed only in the form of numerous local vernacular dialects without any notable literary form. In those societies the two languages co-existed side by side for centuries, the ‘low’ languages often were not accorded a very high prestige and considered a sign of uneducated and lower-class sections of society (Fassold R.W. 1990). However, the processes of national re-awakening, notably in the second half of the 19th century saw these local languages of the masses gaining prestige vis-a-vis the ‘high’ languages of the elites. However, one outcome of often centuries’ long contact of these vernaculars with their regions’ prestige languages was that of their enormous influence on the former, most notably in the realm of vocabulary. The subsequent efforts of the proponents of national and linguistic revivals to purify their languages of all foreign borrowings were seen as reaffirming and strengthening their national identity. The historic development of these purification campaigns and their final outcomes are discussed in the following comparative analysis of Lithuanian and Hindi cases.

Lithuanian and Hindi – a comparison

The Lithuanian language belongs to the Baltic branch of Indo-European family, has about 3 million native speakers, is spoken as the majority’s mother tongue in the area of about 65 000 square kilometers (most of modern-day Lithuania), about 85 percent of Lithuania’s population speak it natively and it is the country’s sole official language. Hindi, on the other hand, belongs to the Indo-Aryan branch of the same Indo-European family, has more than 500 million native speakers, is spoken as the first language in the large part of Northern India (about 1 355 000 square kilometers), about 44 percent of India’s population speak it natively and it is one of the two main official languages of the country (the other one being English).

Despite these enormous differences between the two languages in terms of number of speakers and geographical distribution, one might trace certain parallels in their historical developments and sociolinguistic situations: as an example one might mention the fact that both are related to Sanskrit – Modern Hindi is a descendant from it (though not directly, but through the intermediate forms like Shauraseni Prakrit), while Lithuanian relates to Sanskrit through the common Proto-Indo-European

ancestry of both languages. This fact, although having little bearing on the creation of Modern Literary Lithuanian, had an enormous impact on the romantic movement of national revival and attempts to raise the prestige of Lithuanian language. However, the most important parallel that is considered in this analysis is the historical influence of foreign ‘prestige’ languages on both: Slavic languages (notably Polish) on Lithuanian and Muslim languages (mostly Persian and Arabic) on Hindi. Up to the 19th century for a long time Lithuanian, like many other ‘small’ languages which found themselves in a similar historical situation, was considered a ‘low’ language compared to the ‘high’ language of the country’s elite - Polish. Moreover, after the final partition of Lithuania-Poland Republic at the end of the 18th century and its occupation by the Russian Empire, the Russian language rather than Polish became increasingly dominant in education and administration especially in the second half of the 19th century. The rise of national consciousness throughout the 19th century Europe inspired many Lithuanians to strive to preserve their language and culture. The Lithuanian language became the symbol of national identity, prompting efforts to develop it into a modern literary language. Heavy use of Polish and Russian in various spheres of public life and education not only marginalized the use of Lithuanian but also infused it with a very large number of Polonisms, especially in the limited written materials that existed in Lithuania at that time. As an example, one might look at the Lithuanian prayer book, published in 1753, where most of the vocabulary is of Polish origin:

Figure 1. The cover of an 18th century Lithuanian prayer book ‘Broma atwerta ing wiecznasti’ (The Gate Opened to Eternity’)

Broma atwerta ing **wiecznasti**, par Atminima paskutiniu dayktu. Su **spasabays disponavojma** mirsztanciu ant **sciesliwa smiercia**. Su **spasabais ratavojima dusiu cisciu** kiencanciu. Teypogi apie kitus **artykulus wiero szwętos**, su trumpays pamokslays ir **priklodays** isz **povaznu** autoriu isrinktays. Su **medytacyomis** ant **cielos nedieles**. Metuose nuog uszgimima JEZUSA P. 1753. WILNIUY drukarne J. K. M. Kunigu Kunigu Franczizkonu.

To see how the Lithuanian language has changed since then, not least because of subsequent extensive purification efforts, one can try to compare how this text would look like in Modern Standard Lithuanian:

Vartai atverti į amžinybę, per prisiminimą svarbiausiųjų dalykų. Su būdais rūpintis mirštančiais laiminga mirtimi. Su būdais gelbėti sielas, skaistykloje kenčiančias. Taip pat apie kitas šventojo tikėjimo tiesas, su trumpais pamokymais ir pavyzdžiais iš žinomų autorių. Su meditacijomis kiekvienam sekmadieniui. Išleista 1753 metais nuo Jėzaus gimimo Vilniuje, J. K. M. Kunigų Pranciškonų.

The Lithuanian press ban by the Russian authorities after the uprising of 1863, suppressed Lithuanian publications making linguistic preservation and purification even more urgent. The work of Lithuanian linguists like **Jonas Jablonskis** (1860 – 1930) and **Kazimieras Būga** (1879 – 1924) sought to remove foreign words and revive the indigenous Lithuanian vocabulary. Many new Lithuanian terms were coined instead of the old Slavic borrowings to modernize the language while maintaining its unique character. As a result of these efforts, the standardized Lithuanian literary language was developed at the end of the 19th and beginning of the 20th centuries. Enhanced cultural and linguistic identity of Lithuanians was a deciding factor in their later resistance under the Soviet occupation (1940 – 1990) against the efforts of cultural Sovietization and linguistic Russification (albeit more subtle than in the 19th-century Russian Empire). In Modern Lithuanian the use of Polish and Russian borrowings is marginalized and restricted to low registers of colloquial speech, archaisms, dialects or slang.

Let us now turn to the Hindi language and see how similar or different its historic way and efforts of affirming its identity were. As was mentioned above, Hindi evolved from Sanskrit through intermediate languages: Prakrit and Apabhramsha (500 BCE – 1200 CE). Although by no definition a ‘small’ language, Hindi, like Lithuanian, underwent similar process of domination of other elite languages during the centuries when India was ruled by the Muslim dynasties. During the Delhi Sultanate (12th–16th centuries) and the Mughal Empire (16th–18th centuries), Persian became the official court language, introducing a substantial number of Arabic and Persian loanwords into the local vernacular. British colonial rule intensified debates about language identity. Hindi (written in Devanagari) and Urdu (written in Perso-Arabic script) became markers of religious and cultural identities. Urdu's heavy use of Persian and Arabic vocabulary became associated with Muslim identity, while efforts to promote Hindi leaned on Sanskrit to emphasize Hindu heritage. However, in its colloquial form Hindi and Urdu (also called by one name – Hindustani) hardly differed and were replete with Perso-Arabic borrowings to a similar extent as pre-revival Lithuanian of the 18th and 19th centuries was full of Slavic ones. The most important difference is that, contrary to Modern Lithuanian, this tendency continues to this day.

As an example, one might look at an excerpt of a popular song in Hindi from the Bollywood film ‘Guide’ (1965):

आज फिर जीने की तमन्ना है,

आज फिर मरने का इरादा है।

पहले से ज़्यादा, अब जीना है।

आज फिर जीने की तमन्ना है।

Transliteration:

Aaj phir jeene ki tamanna hai, (desire/longing to live again, ‘tamanna’ (‘desire, longing’) - a Persian word)

Aaj phir marne ka iraada hai. (Desire/resolve to die again, ‘iraada’ (‘reslove’) - a Persian word)

Pehle se zyada, ab jeena hai. (More than before, now to live, ‘zyada’ (more) - a Persian word)

Aaj phir jeene ki tamanna hai. (Desire to live again, ‘tamanna’ (‘desire, longing’) - a Persian word).

Similar to Lithuania, as part of the Indian independence movement in the late 19th and early 20th centuries, language reformers sought to unify the Hindi-speaking population under a standardized,

"pure" form of Hindi as a national language. One can also see the parallel goals: to replace Arabic and Persian loanwords with Sanskrit-derived terms and strengthen cultural and national identity through linguistic revival and standardization. Also, similar to Lithuania's Jablonskis and Būga, India also had its key figures such as Bharatendu Harishchandra and Mahavir Prasad Dwivedi who were at the forefront of reviving and purifying the Hindi language:

Bharatendu Harishchandra (1850–1885), often called the "Father of Modern Hindi Literature," championed the use of Hindi in Devanagari script and emphasized Sanskrit-based vocabulary.

Mahavir Prasad Dwivedi (1864–1938), editor of the influential *Saraswati* magazine, he promoted a refined Hindi by advocating for the removal of Persian influences.

The outcome of these campaigns was the creation of a standardized, Sanskritized Hindi in the 20th century, adopted as an official language of India in 1949. However, the debates are ongoing in India about the balance of Sanskritization and maintaining Hindi's inclusivity as people's language.

As an example of the current state of Modern Hindi, one might take a look at a translation of a simple text:

'In today's world, every person wants to be happy. But true happiness comes to them only when they help others and learn from their mistakes.'

In a common everyday Hindi, it translates as:

आज की दुनिया में हर इंसान खुश रहना चाहता है। लेकिन, सच्ची खुशी उसे तभी मिलती है जब वह दूसरों की मदद करे और अपनी गलतियों से सबक सीखे।

Transliteration: *Aaj ki duniya mein har insaan khush rehna chahta hai. Lekin, sacchi khushi use tabhi milti hai jab woh doosron ki madad kare aur apni galatiyon se sabak sikhe.*

In this text we can see abundant Perso Arabic vocabulary which stays in modern colloquial Hindi, despite the efforts to replace them with Sanskrit equivalents: *duniya* (Arabic for 'world'), *vishva* in Sanskrit; *insaan* (Arabic for 'man'), *manushya* in Sanskrit; *khush* (Persian for 'happy'), *sukhi* in Sanskrit; *madad* in (Arabic for 'help'), *sahayata* in Sanskrit, etc.

The equivalent Sanskritized version of the same text, even though acceptable in Modern Hindi as well, sounds much more formal and distant:

आज के विश्व में प्रत्येक मनुष्य सुखी रहना चाहता है। किन्तु, सच्चा आनंद उसे तभी प्राप्त होता है जब वह अन्य लोगों की सहायता करे और अपनी त्रुटियों से पाठ सीखे।

Transliteration: *Aaj ke vishva mein pratyek manushya sukhi rehna chahta hai. Kintu, saccha anand use tabhi prapt hota hai jab woh anya logon ki sahayata kare aur apni trutiyon se path sikhe.*

The fact that Perso-Arabic loanwords in Hindi were not fully replaced by Sanskrit-derived vocabulary, is part of a broader linguistic and cultural dynamics in India.

Similarities and differences between the two cases

Despite many historic and sociolinguistic commonalities between the cases of Lithuanian and Hindi, the two diverge significantly in their historical contexts, societal impacts, and the extent to which they have been embraced by speakers:

- The main drive for the purification of the Lithuanian language at the end of the 19th century was a perceived threat to its survival. No such immediate danger existed for Hindi / Hindustani. It had an extensive literature throughout centuries in various vernacular forms: Avadhi, Braj Bhasha, Haryanvi and Khari Boli. The main driving force in purifying the Hindi language at the end of 19th century was to strengthen India's national identity based on its ancient Sanskrit culture. Lithuanian, although having its first works of literature since the 16th century, did not have such a solid literary tradition as vernacular Hindi nor a similar classic language like Sanskrit to base its identity on and therefore had to resort to coining new words from its own linguistic resources.

- Standardized ('Lithuanianized') Lithuanian can be seen as overall more successfully integrated and accepted in Lithuanian society than standardized (Sanskritized) Hindi is in India. As seen from previous examples, Muslim-origin vocabulary is still very much prevalent in Modern Spoken Hindi. In any case, much more so, than Slavic-origin vocabulary is in modern Lithuanian.
- Unlike Lithuanian, Hindi / Hindustani can be considered a pluricentric language with two standard varieties: Hindi and Urdu. Hindi – Urdu dichotomy and its complicated dynamics has no clear parallel in the history of Lithuanian.
- Both languages have experienced significant influence of English in the more recent times. However, in case of Hindi it happened during the British colonial period in the 19th century and was much more pervasive. To Lithuanian it only came much later, after independence from USSR in 1990 in a very different historical and geo-political context.
- Code-switching and language mixing is much more accepted in Hindi than in Lithuanian because of these historical dynamics and less restricted and regulated usage of language.

Concluding remarks. One can conclude that in both cases crucial were the political motivations behind these language purification policies: national revival and establishing the language as a symbol of the new modern nation-state. Efforts to replace foreign borrowings were seen as symbolic of establishing the language and nation as independent and different from outside influences. However, it was met with varying degrees of success: much more so in Lithuania than in India. The potential pitfalls of one-sided language purism may include the risk of alienating speakers, fostering linguistic inequality and creating a disconnect between historic tradition and contemporary realities. By drawing parallels between these two linguistic movements in very different historical and cultural milieus, the analysis underscores the complexities and implications of striving for linguistic purity in diverse sociolinguistic landscapes, ultimately questioning the feasibility and desirability of such endeavors in a rapidly developing modern world.

Literature

Busse, B./Möhlig-Falke, R./Vit, B. (2018) Linguistic purism and language criticism in English <https://heiup.uni-heidelberg.de/journals/heso/article/view/23890/17647>

Easold, R. W. (1990) The sociolinguistics of Language. B. Blackwell

Fishman, J. (1972) Language and Nationalism; Two Integrative Essays. Rowley MA: Newbury house.

Olševskis, M. Broma atverta ing wiecznasti. Vartai, atverti į amžinybę. Laetitia.

Santrauka

Straipsnyje nagrinėjamas kalbos gryninimo fenomenas, atliekant lyginamąją lietuvių kalbos lituanizavimo ir hindi kalbos sanskritizavimo analizę. Abu judėjimai kilo iš siekio susigražinti kalbos grynumą, pašalinant svetimus skolinius - pirmiausia slavų kalbų įtaką lietuvių kalboje ir arabų bei persų kalbų įtaką hindi kalboje. Lietuvių kalboje buvo sistemingai stengiamasi šias slavizmus pakeisti vietiniais terminais, dėl to dažnai buvo kuriami nauji žodžiai. Panašiai ir hindi kalbos sanskritizacija siekė pakeisti arabų ir persų kalbų žodžius, atspindėdama nacionalistinius siekius atgaivinti kultūrinį paveldą. Nepaisant šių bendrumų, abu atvejai labai skiriasi savo istoriniu kontekstu, visuomeniniu poveikiu ir tuo, kiek juos priėmė kalbėtojai. Atliekant šių dviejų kalbinių judėjimų ir galutinių jų pastangų rezultatų paraleles, analizėje pabrėžiamas kalbinio grynumo siekio sudėtingumas ir pasekmės įvairiuose sociolingvistiniuose kraštovaizdžiuose, galiausiai kvestionuojant tokių pastangų įgyvendinamumą ir tikslingumą sudėtingame kultūriniame, istoriniame ir sociolingvistiniame kontekste.

LSMU LIETUVIŲ IR UŽSIENIO STUDENTŲ DALYVAVIMO DEBATUOSE PATIRTIES LYGINAMOJI ANALIZĖ

(Vilija Kraujalienė, Rūta Lukošienė, Dainora

Viktorija Vankevičienė)

Lietuvos sveikatos mokslų universitetas (LIETUVA)

Santrauka. Straipsnyje aptariama Lietuvos sveikatos mokslų universiteto I kurso Medicinos fakulteto lietuvių ir užsienio studentų skirtinga iki universitetinės patirtis debatuojančią ir susipažįstančią su teorine debatų medžiaga.

Raktiniai žodžiai: universitetas, vidurinė mokykla, debatai, užsienio studentai, lietuvių studentai, patirtis.

Įvadas. Daugelyje pasaulio šalių debatai šiuo metu yra populiareni nei bet kada anksčiau. Jie neabejotinai lavina kritinį mąstymą, argumentavimo įgūdžius, padeda tobulinti viešąjį kalbėjimą, ugdo toleranciją ir empatiją. Debatai, kaip mokymo strategija, buvo naudojama jau prieš 2400 metų Atėnuose, propaguojami Protagoro, kuris garbingai vadinamas „debatų tėvu“ (Freeley & Steinberg, 2005, p.24). Kaip pastebi docentė Ruth Kennedy (2007) savo straipsnyje: *In-Class Debates: Fertile Ground for Active Learning and the Cultivation of Critical Thinking and Oral Communication Skills*, debatai yra sėkmingai naudojami mokant sociologijos, istorijos, psichologijos, biotechnologijų, matematikos, sveikatos mokslų, odontologijos, slaugos, vadybos ir socialinio darbo.

Lietuvoje debatų pradžia galima laikyti 1994 metus, kai Niujorko Atviros visuomenės institutas organizavo stovyklą Latvijoje kurios metu grupelė Lietuvos mokytojų ir moksleivių buvo supažindinti su debatais ir mokomi debatavimo meno (Gutauskienė, Pakšienė, 2001, p.12). Debatai populiarėjo, daugelyje mokyklų kūrėsi debatų klubai, kurie skynė laurus pasauliniuose debatų konkursuose. Tačiau, nepaisant savo populiarumo, debatai taip ir liko užklasine veikla, kuri nėra arba labai retai yra praktikuojama tradicinių pamokų metu. Dėl šios priežasties lietuvių studentai dažnai neturi pakankamai debatų praktikos ir teorinių žinių apie juos.

2022 metais LSMU MA Medicinos fakulteto kurse „Profesionalumo samprata ir kontekstai“ buvo įtraukta debatų praktika. Tais pačiais metais buvo vykdoma apklausa, kurios autorės V. Butlerienė, R. Lukošienė ir D.V. Vankevičienė tyrė, kiek lietuvių studentų turėjo debatų praktiką iki studijų universitete. Šiais metais atliktame tyrime lyginama lietuvių ir užsieniečių studentų patirtis ir žinios įgytos debatų srityje. Tikimasi, kad šis darbas padės dėstytojams paruošti studentų žinių lygį atitinkančią medžiagą apie debatus.

Tyrimo metodologija.

Objektas – LSMU Medicinos fakulteto pirmo kurso lietuvių ir užsienio studentų debatavimo patirtis.

Tikslas – išsiaiškinti, ar LSMU Medicinos fakulteto pirmo kurso lietuvių ir užsienio studentai turi didesnę patirtį debatuojančią ir yra susipažinę su debatų teorija.

Metodai – mokslinės literatūros analizė, studentų anketinė apklausa.

Rezultatai. Tyrime dalyvavo 59 pirmo kurso Medicinos fakulteto užsienio studentai ir 60 pirmo kurso Medicinos fakulteto lietuvių studentų. Lietuvių studentai turi panašią patirtį: nors yra anksčiau debatavusių studentų, jie yra tolygiai pasiskirstę grupėse ir rezultatai gauti skirtingose lietuvių studentų grupėse yra panašūs. Užsienio studentai yra kilę iš įvairių šalių, todėl jų grupių rezultatai skiriasi: kai kuriose grupėse visi studentai turėjo ankstesnės debatavimo patirties, tačiau yra ir tokių grupių, kuriose tik keli studentai yra susipažinę su debatais. Šiame straipsnyje nebus nagrinėjami skirtingų užsienio studentų grupių atsakymai – nors jie ir skiriasi, rezultatai bus skaičiuojami kaip visuma.

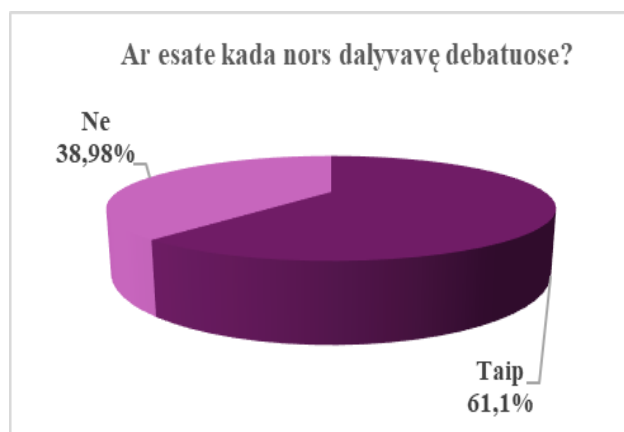
Lentelė. 1. Užsienio studentų atsakymai į tyrimo klausimus

	Ar esate kada nors dalyvavę debatuose?	Ar esate klausę paskaitą apie debatus ir susipažinę su jų taisyklėmis?	Ar numanote, kaip turėtų vykti debatai?	Ar manote, kad tokia informacija ir praktika būtų naudinga jūsų studijų metu?
Taip	36	35	30	37
Ne	23	24	4	4
Labai mažai			25	
Nežinau				18

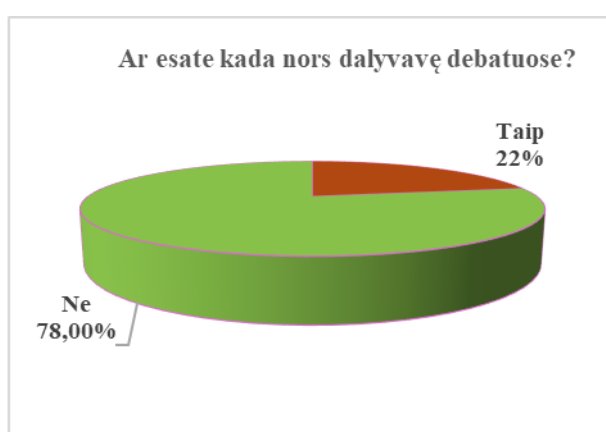
Lentelė. 2. Lietuvių studentų atsakymai į tyrimo klausimus

	Ar esate kada nors dalyvavę debatuose?	Ar esate klausę paskaitą apie debatus ir susipažinę su jų taisyklėmis?	Ar numanote, kaip turėtų vykti debatai?	Ar manote, kad tokia informacija ir praktika būtų naudinga jūsų studijų metu?
Taip	36	35	30	37
Ne	23	24	4	4
Labai mažai			25	
Nežinau				18

Į klausimą, ar kada nors yra dalyvavę debatuose, teigiamai atsakė 36 užsienio studentai (61,1 %), o 23 (39 %) tokios patirties neturėjo. Dauguma lietuvių studentų į šį klausimą atsakė neigiamai – 47 studentai (78 %), ir tik 13 lietuvių studentų (22 %) turėjo ankstesnės debataiavimo patirties. Tyrimo duomenys rodo, kad debataiavimo patirtis tarp užsienio studentų yra 39 procentais didesnė nei tarp Lietuvos studentų.

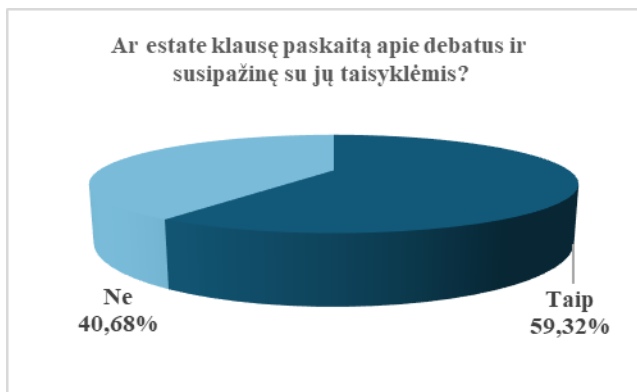

Paveikslas 1. Užsienio studentų atsakymai.

Paveikslas 2. Lietuvių studentų atsakymai.

35 užsienio studentai (59,32%) buvo susipažinę su teorine debatų eigos medžiaga, o 24 (40,68 %) nežinojo, kaip vyksta debatai ir kokios yra jų taisyklės. 21 lietuvių studentas (35 %) buvo išklausęs paskaitą apie debatus ir susipažinęs su jų taisyklėmis, o 39 tokių žinių neturėjo (65 %).

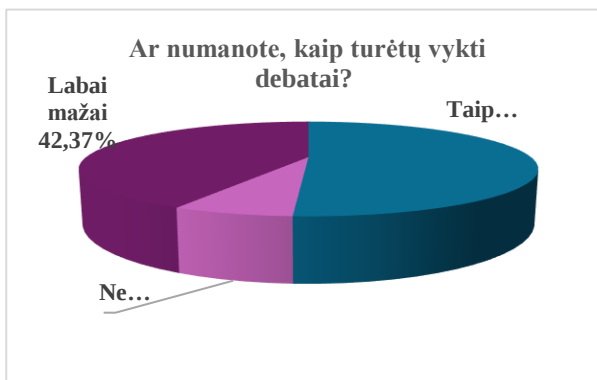
Paveikslas 3. Užsienio studentų atsakymai.

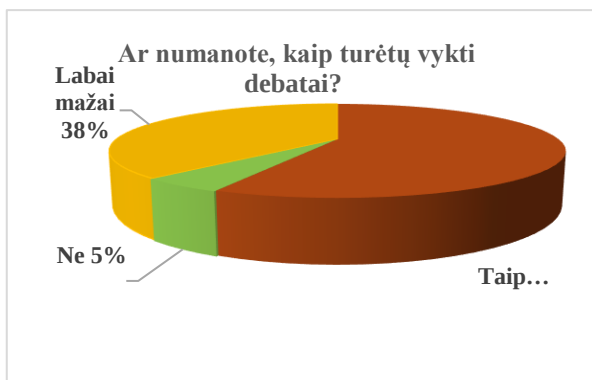
Paveikslas 4. Lietuvių studentų atsakymai.

Nors atsakymas į klausimą, ar respondentai numano, kaip turėtų vykti debatai, stipriai nesiskyrė tarp užsienio ir Lietuvos studentų (teigiamai atsakė 57 procentai lietuvių ir beveik 51 procentas užsienio studentų), vis tik šis klausimas stebina kitų klausimų kontekste ir parodo, kad nors lietuviai mažiau susipažinę su debatais, tačiau numano, kaip jie turi vykti. Tuo tarpu tie užsienio studentai, kurie nėra dalyvavę debatuose, tvirtina nedaug žinantys, kaip jie turėtų vykti ir net kai kurie jau juose dalyvavę užsienio studentai, taip pat teigia mažai numanantys, kaip jie turi vykti. Tai leidžia daryti išvadą, kad užsienio studentams šiek tiek trūksta teorinės medžiagos apie debatus.

Kita vertus, kai kurie lietuvių studentų komentarai praktinių debatų užsiėmimų metu, vykstančių po teorinės debatų paskaitos, kaip antai „Čia netikri debatai! Per tikrus debatus visi rėkia, šaukia ir vienas kito neklauso“, leidžia manyti, kad kai kurių lietuvių studentų „numanymas“, kaip turi vykti debatai yra paremtas, ne tikrais debatais, o televizijoje rodomais politiniais debatais, kurie tikrai dažniau primena turgaus ginčą, o ne intelektualų ir pagarbų pokalbį.

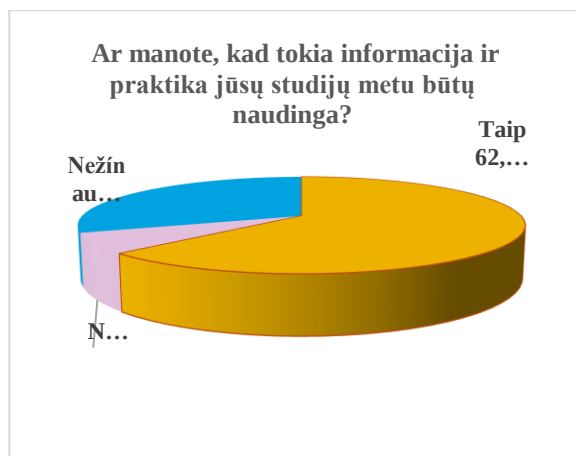

Paveikslas 5. Užsienio studentų atsakymai.

Paveikslas 6. Lietuvių studentų atsakymai.

Į klausimą, ar debatų teorija ir praktika būtų naudinga, teigiamai atsakė 62,71 % užsienio studentų ir 57 % lietuvių studentų, atitinkamai 30,51 % ir 38 % atsakė nežinantys, ir tik 6,78% bei 5% atsakė manantys, kad tai nebus naudinga. Reikia pabrėžti, kad absoliuti dauguma anksčiau debatavusių lietuvių bei užsieniečių, mano, kad debatai jiems bus naudingi.

Paveikslas 7. Užsienio studentų atsakymai.

Paveikslas 8. Lietuvių studentų atsakymai.

Išvados. Suskaičiavus visus rezultatus, buvo padaryta išvada, kad daug daugiau užsienio studentų lyginant su lietuviais studentais turi debatavimo patirties. Atlikti išsamūs tyrimai leis dėstytojams atitinkamai koreguoti mokymo ir instruktavimo turinį, ypač tose grupėse, kuriose visi studentai turi debatavimo patirties. Ateityje taip pat būtų įdomu tirti, kaip studentų debatavimo patirtis koreliuoja su šalimi, kurioje jie studijavo anksčiau.

Literatūra

Barnard, D. (2017). What Are the Benefits of Public Speaking. *Virtual Speech*. <https://virtualspeech.com/what-are-the-benefits-of-public-speaking>.

Butlerienė, V., Lukošienė, R., & Vankevičienė, D. V. (2022). Pirmo kurso Medicinos fakulteto studentų patirties analizė dalyvaujant debatuose. In D. Gudaitytė & A. Eidimtas (Eds.), *Kalbų studijos specializuotame universitete'22: Tarpkultūriniai aspektai: konferencijos medžiaga* (p. 31-33). Kaunas: Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Akademinė leidyba. ISBN 9789955157786.

Freeley, A., & Steinberg, D. (2005). *Argumentation and Debate: Critical Thinking for Reasoned Decision Making* (11th ed.). Wadsworth.

Gutauskienė, A., & Pakšienė, V. (2001). *Debatai*. Šviesa.

Hilborn, M. (2022). What Is Debating? The ESU's Complete Guide to the History and Development of Debating. *English-Speaking Union*. <https://www.esu.org/news-and-views/what-is-debating-history-developments-relevancy/>

Kennedy, R. (2007). In-Class Debates: Fertile Ground for Active Learning and the Cultivation of Critical Thinking and Oral Communication Skills. *International Journal of Teaching and Learning in Higher Education*, 19(2), 183-190. <http://www.isetl.org/ijtlhe/>

Summary

A COMPARATIVE ANALYSIS OF THE DEBATE PARTICIPATION EXPERIENCE OF LITHUANIAN AND INTERNATIONAL STUDENTS AT THE LITHUANIAN UNIVERSITY OF HEALTH SCIENCES

This article analyses the differences in pre-university debate experience and knowledge between first-year Lithuanian and international students at the Lithuanian University of Health Sciences. The research reveals that international students possess greater knowledge and have more experience in debating compared to Lithuanian students. It is anticipated that these findings will assist teachers in preparing materials that align with students' knowledge levels.

INTEGRUOTO UŽSIENIO KALBOS IR SPECIALYBĖS DALYKO POREIKIS BEI PRIELAIIDOS MOKYMUI(SI) AUKŠTOJOJE MOKYKLOJE: VILNIAUS KOLEGIJOS STUDENTŲ, DĖSTYTOJŲ IR SOCIALINIŲ PARTNERIŲ POŽIŪRIS (Jūratė Patackaitė)

Vilniaus kolegija (LIETUVA)

Santrauka. Ugdymo turinio integravimas yra vienas iš svarbiausių reiškinių šiandieniniame švietimo sistemos kaitos procese. Vilniaus kolegijos Verslo vadybos fakultete daugiau nei dešimt metų yra taikoma modulinė sistema ir studijų procesas organizuojamas moduliais, susidedančiais iš kelių ar daugiau savarankiškų ir tarpusavyje suderintų specialybės dalykų. Šiuos modulius vienija tikslai, rezultatai, mokymo ir mokymosi turinys, studijų metodai bei vertinimas. Moduline sistema, kuria siekiama integruoto požiūrio į teoriją ir praktiką, turi ir daugiau privalumų aukštajame moksle: modulinis mokymas yra kompleksinė sistema, padedanti siekti realių paritetinių santykių tarp pedagogo ir ugdomojo, sudaro sąlygas kompleksškai individualizuoti mokymo procesą; modulių programų ir atskirų modulių taikymas mokymo procese padeda pasiekti didelio ugdomųjų savarankiškumo; modulinis mokymas įgalina daug efektyviau formuoti žinių ir mokėjimų sistemą profesinio rengimo procese, o jo efektyvumas pagal įvairius rodiklius daug didesnis negu tradicinių didaktinių sistemų (Jucevičienė, 2016). Integruotas specialybės dalyko ir užsienio kalbos mokymas, kaip ir kiti metodai, keičiantis informacinėms komunikacinėms technologijoms, darbo rinkos poreikiams ir visuomenės požiūriui, nuolat kinta ir reikalauja tęstinių tyrimų ir pokyčių. Šio straipsnio tikslai – ištirti integruoto specialybės dalyko ir užsienio kalbos poreikį Vilniaus kolegijoje, studentų bei dėstytojų pasirengimą tam, išsiaiškinti studentų ir dėstytojų nuomonę bei požiūrį į tarpdalykinį bendradarbiavimą, o taip pat išanalizuoti Lietuvos bei kitų šalių aukštojo mokslo institucijų, kalbų pedagogų ir edukologų asociacijų tyrėjų patirtį bei numatyti būtiną sąlygą integruoto užsienio kalbos ir dalyko mokymo(si) metodo Vilniaus kolegijoje pritaikymui. Dėstytojai pirmenybę teikia integruotoms ir dalinai integruotoms užduotims, studentai – integruotoms paskaitoms ir integruotai dienai. Taikant šį metodą susilieja studento, besimokančio specialybės užsienio kalbos ir studento, studijuojančio specialybės dalyką, vaidmenys, tobulėja studento ne tik užsienio kalbos kompetencija, bet ir lengviau įsisavinamas dėstomo specialybės dalyko turinys, ugdomos kritinio mąstymo ir tiriamosios veiklos kompetencijos.

Raktiniai žodžiai. Integruotas dalyko ir užsienio kalbos mokymas(is), specialybės dalykas, informacinės komunikacinės technologijos, pokyčiai, bendradarbiavimas

Įvadas. Integruotas dalyko turinio ir užsienio kalbos mokymas(is) (toliau IDUKM) (angl. CLIL – Content and Language Integrated Learning; pranc. EMILE – L’enseignement d’une matiere par l’integration d’une langue etrangere; vok. IISL – Integriertes Inhalts- und Sprachlernen) pradėtas taikyti Europoje praeito amžiaus pabaigoje. Tačiau išpopuliarėjo Europos šalių aukštojo mokslo institucijose skirtingais laikotarpiais ir buvo įgyvendinamas įvairiomis švietimo reformomis. Pavyzdžiui, Didžiojoje Britanijoje integruotas turinio ir užsienio kalbos mokymas pradėtas įgyvendinti pradinuose mokykliniuose etapuose nuo 1990-ųjų m., Prancūzijoje integruotas turinio ir užsienio kalbos mokymas buvo įvestas nuo 2000-ųjų, Ispanijoje pradėtas taikyti nuo 2007-ųjų. Kitas šio mokymo(si) modelio pritaikymo ir jo efektyvumo paieškų kelias buvo pasirinktas, įgyvendinant Europos Sąjungos projektus. Čia verta paminėti Europos Sąjungos (toliau ES) programą „Comenius“ 2004–2009 metais, ES Struktūrinių fondų paramos projektus nuo 2010 m., kurie skatino integruotą dalyko turinio ir užsienio kalbos mokymą(si) (toliau IDUKM) visoje Europoje, siekė tarptautinės mokslo darnos.

Lietuvoje IDUKM, kaip dvikalbio ugdymo metodologija, pagal kurią mokoma tiek dalyko turinio, tiek užsienio kalbos, Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos iniciatyva pradėta taikyti 2002 m. (Andriulienė ir kt., 2006). Tenka pastebėti, kad IDUKM yra įvairių formų, modelių ir jo pritaikymą lemia ne tik kiekvienos šalies arba regiono kalbinė ir tautinė sudėtis, bet ir skirtingas poreikis bei prielaidos IDUKM atsirasti kiekvienos šalies institucijoje ar net studijų programoje konkrečiu laikotarpiu. Apie IDUKM, kaip apie specialybės dalyko ir profesinės ar specialybės užsienio kalbos mokymą, aukštojoje mokykloje Lietuvoje rašyti ir kalbėti pradėjo užsienio kalbų specialistai jau nuo 2010 m. IDUKM Vilniaus kolegijoje, o ir daugelyje kitų aukštųjų mokyklų buvo traktuojamas kaip visuma kelių atskirai dėstomų dalykų, kurie susieti vienas su kitu bendra paskaitose ar savarankiškuose darbuose vartojama terminija. Specialybės dalykų turinį sieti bei bendrus

tarpdalykinius rezultatus numatyti pirmiausia Vilniaus kolegijoje (toliau VIKO) pradėjo Verslo vadybos fakultetas (toliau VVF) ir tokius susietus dalykus pavadino moduliais. Šis modulinis mokymas(is) VVF yra taikoma visose studijų programose iki šiol. Susieti specialybės dalyko ir užsienio kalbų mokymo turinį į modulį VVF tuomet atsisakė. Tačiau užsienio kalbų ir specialybės dalykų dėstytojai tarpusavyje bendradarbiauja nuolat ir numato studijų programos dalykų / modulių rezultatus, sudaro dalykų / modulių programų turinį, parenka privalomus ir rekomenduojamus literatūros šaltinius. Modulinis mokymas(is), kaip „mokymo procesas, susidedantis iš savarankiškų ir tarpusavyje suderintų mokymo vienetų, apibrėžtų tikslais, turiniu, mokymo ir mokymosi būdais bei įvertinimu“ (Švietimo ir mokslo terminų žodynas) tarp užsienio kalbos ir specialybės dalykų nėra taikomas šiuo metu nei VVF nei kituose Kolegijos fakultetuose, nors tarpdalykinis bendradarbiavimas tiek tarp dėstytojų, tiek tarp studentų Kolegijoje yra skatinamas.

IDUKM, kuris buvo pradėtas Lietuvos švietime nuo 2002 m., iki šiol daugiausia pritaikymo sulaukė bendrojo ugdymo mokyklose, o taip pat praktikų, įrodančių šio mokymo(si) naudą, bei tyrėjų, tiriančių jo efektyvumą, tobulinančių dalyko, užsienio kalbos, tarpkultūrines, pažintines, sociokultūrines, komunikacines, analitinio mąstymo, komandinio darbo ir bendrąsias kompetencijas dėmesio (Bijeikienė V., Pundziuvienė D., 2015; Soros International House, 2015; Lasagabaster D., 2015; Akbarov A., 2018; Yufriзал H., 2017 ir kt.). Visgi „IDUKM - dvigubo tikslo siekianti mokymo(si) aplinka, kai studentas mokosi dalyko ir kalbos tuo pačiu metu“ (Cenoz ir kt., 2014, p. 221), „atsiradęs siekiant pagerinti Europos piliečių užsienio kalbų mokėjimo lygį ir skatinti daugiakalbę / daugiakultūrę europiečio tapatybę (Darn, 2006, p. 3) buvo kaip ir VIKO, taip ir daugelyje kitų Lietuvos aukštųjų mokyklų tik rekomendacinio pobūdžio.

Tad šio straipsnio tikslai – ištirti IDUKM poreikį Vilniaus kolegijoje ir studentų bei dėstytojų pasirengimą tam, aiškinantis studentų, dėstytojų nuomonę bei požiūrį į tarpdalykinį bendradarbiavimą, išanalizuoti Lietuvos bei kitų šalių aukštojo mokslo institucijų, kalbų pedagogų bei edukologų asociacijų tyrėjų patirtį ir numatyti būtinas sąlygas integruoto užsienio kalbos ir dalyko mokymo(si) metodo Vilniaus kolegijoje pritaikymui.

Svarbu įvertinti tai, kad „per maždaug 3-jų dešimtmečių gyvavimo laikotarpį IDUKM sulaukė skirtingo vertinimo: nuo entuziastingo jo palaikymo ir propagavimo pradžioje iki tam tikrų kritinių vertinimų pastaraisiais metais“ (Darn, 2006, p. 3) ir tai, kad dar ir dabar Lietuvos aukštosiose mokyklose IDUKM nėra populiarus, nors bendrojo ugdymo mokyklose dalyko daugiausia ir mokama integruotai su užsienio kalba. Tokiu būdu čia skatinama daugiakalbystė, mokytis užsienio kalbų, kurios padėtų ateityje siekti akademinės ir profesinės karjeros. O „toks mokymas gali būti naudingas ir mokytojui tobulinant metodologiją, ir gerinant bendrą mokymo kokybę. Mokyklų veiklos kokybės išorinio vertinimo ir įsivertinimo duomenų analizė patvirtina integruoto mokymo naudą – integruotų pamokų kokybė yra kur kas geresnė, lyginant su įprastomis pamokomis, ir tokios pamokos mokiniams labiau patinka“, teigiama 2018 m. Integruoto dalyko ir užsienio kalbos mokymo pagal bendrojo ugdymo programas gairių projekte. Taip pat svarbu, analizuojant šią temą, suvokti IDUKM sampratą, traktavimą bendrajame ugdyme ir aukštajame moksle. Bendrojo ugdymo programose IDUKM – „tai mokymas(is) dalyko ir užsienio kalbos pagal bendrąsias programas, derinant dalyko ir užsienio kalbos mokymo metodus. Mokinys mokomas dalyko atsižvelgiant į užsienio kalbos ypatumus ir jos sociokultūrinius tikslus mokomojo dalyko kontekste“ (Integruoto dalyko ir užsienio kalbos mokymo pagal bendrojo ugdymo programas gairių projektas, 2018 m.). Bendrojo ugdymo mokyklose įvairių dalykų: literatūros, istorijos, matematikos ar muzikos pamokose, užsienio kalba naudojama kaip priemonė bendrauti ir suprasti mokomąjį turinį. Tai padeda vaikams išvengti kalbos barjerų, įsitraukti į mokomų dalykų procesą mėgstama kalba ir taip suprantama tarpdalykinė darna bendrojo ugdymo procese. Straipsnyje gana daug dėmesio skiriama IDUKM bendrojo ugdymo mokyklose, kadangi mokytojų patirtis yra ilgesnė, o ir strateginiuose dokumentuose IDUKM tikslai bei uždaviniai išsamiau pateikti ir reglamentuojami.

IDUKM atsiradimą aukštojoje mokykloje skatina taip pat globalizacija ir tarptautinių ryšių augimas, Europos Sąjungos (toliau ES) ir kitų tarptautinių organizacijų bei asociacijų politika. ES švietimo politika remia ir tarptautinį mobilumą. Aukštosios mokyklos, siekdamos įgyvendinti šią

politiką, plėtoja tarptautinius santykius, dalyvauja akademinėse studentų ir dėstytojų mainų programose, norėdamos tarptautinio pripažinimo bei ieškodamos būdų padidinti institucijos studijų programų patrauklumą tarptautiniams studentams. Vienas iš tobulintinų Vilniaus kolegijos tarptautinės veiklos aspektų - tarptautinių studijų pasiūla. 2021-2025 m. Strategijoje yra numatyti konkretūs uždaviniai Vilniaus kolegijos veiklai gerinti: tobulinti į studentą orientuotą studijų procesą, užtikrinti studijų tarptautiškumą, kurti šiuolaikišką studijų aplinką bei plėtoti mokymosi visą gyvenimą veiklas. IDUKM prisidėtų prie tarptautinių studentų pritraukimo, tarptautinio įvaizdžio plėtros ir kitų uždavinių sprendimo ne tik VIKO, bet ir kitose aukštosiose mokyklose.

Darna aukštajame moksle – tinkamas ryšys tarp skirtingų dalykų, įsitraukiant į bendrus tyrimus ar veiklos procesus, kai dirbama kartu tam, kad sukurti bendrą darbą: renginį, projektą, užduotį arba išsiaiškinti tam tikro reiškinio ar atvejo problemą ir numatyti jos sprendimo būdus. Patikimas ryšys turi būti ir tarp studijų proceso dalyvių: ne tik tarp studentų, dėstytojų, bet ir kitų suinteresuotų rezultatais dalyvių. Į studentą orientuotas studijų procesas pagrįstas bendradarbiavimu (Vilniaus kolegijos strategija, 2021-2025 m.), kuris padeda įgyvendinti tarpdalykinius tyrimus ir suprasti sudėtingus reiškinius. Straipsniu siekiama išsiaiškinti, ar būtina integruoti užsienio kalbas ir specialybes dalykus ar atvirkščiai tam, kad būtų pasiekti aukštosios mokyklos studijų programos tikslai. Taip pat kiek svarbus yra šis ryšys studentams bei specialybės dalykų dėstytojams reikiamos informacijos užsienio kalba paieškai, analizei, gilesniam ir platesniam nagrinėjamo klausimo, reiškinio ar problemos supratimui, tyrimo atlikimui. Tad bendradarbiavimas, kritiškas IDUKM modelių įvertinimas bei labiausiai tinkančių IDUKM mokymo(si) strategijų bei vertinimo metodų pasirinkimas – tik keli iš svarbiausių specialybės dalyko ir užsienio kalbos dėstytojo uždavinių, kurie išsamiau analizuojami literatūros apžvalgoje.

Tolesniuose skyriuose pateikiama literatūros apžvalga, kuri būtina vieno iš straipsnio tikslų įgyvendinimui: Lietuvos bei kitų šalių aukštojo mokslo institucijų, kalbų pedagogų ir edukologų asociacijų tyrėjų patirties analizei bei būtinų sąlygų IDUKM Vilniaus kolegijoje pritaikymo įgyvendinimui.

Strateginiai IDUKM įgyvendinimo aukštosiose mokyklose aspektai

Nuo 2010 m. Lietuvos aukštųjų mokyklų: universitetų ir kolegijų tyrėjai, kalbininkai, vis daugiau dėmesio pradėjo skirti IDUKM aukštajame moksle. Šiaulių universiteto dėstytojų kolektyvas 2010 m. publikuotame vadove „Praktinės CLIL taikymo galimybės“ (Būdvytytė-Gudienė ir kt., 2010) pateikia rekomendacijas keturiems komponentams: tikslinei grupei, dalyko turiniui, kalbai ir pedagoginiam personalui, kurie būtini sėkmingo Dalyko ir kalbos integruoto mokymo(si) įgyvendinimui. Tačiau tyrėjai pastebi, kad „Integruoto dalyko ir kalbos mokymo(si) formos taikymas aukštajame moksle apsiriboja pavienėmis iniciatyvomis, nes IDUKM taikymą aukštajame moksle iš dalies riboja LR Mokslo ir studijų įstatymo, priimto 2009 m. balandžio 30 d. (Nr. XI-242), 49 straipsnis: valstybinėse aukštosiose mokyklose dėstomoji kalba yra lietuvių kalba, o kitomis kalbomis galima dėstyti tik nustatytais atvejais“ (Būdvytytė-Gudienė ir kt., 2010, p. 11). Šis reikalavimas su keletu pakeitimų išlieka ir naujos redakcijos LR Mokslo ir studijų įstatymo 55 straipsnyje: „valstybinėse aukštosiose mokyklose dėstomoji kalba yra lietuvių kalba. Kitomis kalbomis dėstyti galima šiais atvejais, kai: 1) numatomi studijų rezultatai siejami su užsienio kalbos mokėjimu; 2) paskaitas skaito ar kitoms akademiniams veikloms vadovauja užsienio dėstytojai; 3) aukštojoje mokykloje pagal tam tikrą studijų programą studijuoja užsienio studentai; 4) studijos vyksta pagal jungtines su užsienio valstybių aukštosiomis mokyklomis studijų programas (Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo nauja redakcija, 2024). Tad naujos redakcijos įstatymo pakeitimai iš dalies keičia teiginio, jog „pastangos apibrėžti IDUKM Lietuvoje rodo, kad dalyko ir kalbos integruoto mokymo(si) tikslai yra artimesni tokiai sampratai, kai kalba yra tik priemonė išmokyti tam tikro dalyko ir siekia svarbiausio tikslo – bendrųjų ir specialiųjų kompetencijų ugdymo, iš kurių – dalyko mokymas(is) yra pagrindinis, o kalbos mokymas(is) tarnauja gilesniam dalyko kompetencijų ugdymui“ (Būdvytytė-Gudienė ir kt., 2010) esmę, o taip pat suteikia daugiau galimybių šio metodo taikymui aukštajame moksle.

Dabartinėse aukštosiose mokyklose paskaitas skaito ar kitoms akademiniams veikloms vadovauja užsienio dėstytojai, studijuoja užsienio studentai, o studijos vyksta pagal jungtines su užsienio valstybių aukštosiomis mokyklomis vykdomas studijų programas. Todėl laikantis įstatymo numatytų sąlygų, IDUKM aukštojoje mokykloje gali būti taikomas ir priklauso nuo poreikio ir studijų programos tikslų. Iki šiol specialybės dalyko ir verslo, specialybės, profesinės užsienio kalbos (ar 2-os užsienio kalbos) integruoto mokymo(si) tikslai Vilniaus kolegijoje suprantami kaip: specialiųjų ir bendrųjų kompetencijų (žinių, įgūdžių, asmeninių savybių) ugdymas, iš kurių specialybės dalyko mokymas(is) yra pagrindinis, o užsienio kalbos mokymas(is) – antrinis ir skirtas specialybės žinių gilinimui(si), įgūdžių formavimui, asmeninių savybių tobulinimui (Vilniaus kolegijos Užsienio kalbų aprašai, 2023-2024 m. m.) ir IDUKM apsiriboja taip pat tik pavienėmis iniciatyvomis. Tačiau IDUKM nauda yra neabejotina, o argumentai pateikiami tolimesnėse straipsnio dalyse.

Bendradarbiavimo svarba taikant IDUKM aukštosiose mokyklose

„IDUKM tikslas – siekti dalyko ir kalbos mokėjimo – nėra lengvai pasiekiamas tikslas. Tyrimai rodo, kad pedagogų požiūris į IDUKM ir jų supratimas apie dalyko ir kalbos dėstymo svarbą vaidina lemiamą vaidmenį siekiant teisingo balanso. Viename daugiakalbiame Ispanijos regione atliktas tyrimas parodė, kad pedagogai skirtingai supranta ir skirtingai įgyvendina IDUKM: vieni labiau orientuojasi į dalyko mokymą, tuo tarpu kiti – į kalbos mokymą“ (Villabona & Cenoz, 2022, p. 36). Iš dalies tai vyksta todėl, kad „dalyko ir užsienio kalbos mokymo integravimas turi vykti trijose srityse: sudarant mokymo planą, renkantis mokymo metodus ir būdus bei vertinant“ (Morton, 2023, p. 363) arba kaip rašė Lietuvos, KTU tyrėja V. Liubinienė straipsnyje „Užsienio kalbos gebėjimų, integruotų su dalyko turiniu, lavinimas aukštojoje mokykloje: KTU atvejis“ (2010): „IDUKM modelis apima trijų komponentų (užsienio kalbos, dalyko turinio ir mokymosi strategijų) jungtį ir tarpusavio sąsajas“ (Liubinienė, 2010, p. 101). Dar anksčiau buvo pastebėta, kad „IDUKM yra aktyviai tyrinėjama taikomosios lingvistikos sritis. Tačiau dauguma tyrėjų sutelkė dėmesį į dėstymo metodus ir būdus bei kalbos mokėjimo poreikio analizę. Daug mažiau tyrėjų dėmesio sulaukė tokie aspektai kaip bendras dviejų pedagogų darbo planavimas ir bendradarbiavimas, kitaip tariant - kalbos ir dalyko dėstytojų partnerystė.“ (Davison, 2006, p. 454). Mykolo Romerio universiteto tyrėja A. Stepanovienė straipsnyje „Integruotas dalyko ir profesinės užsienio kalbos mokymas“ (2010) taip pat išvelgia panašius sunkumus, su kuriais susidūria ir Lietuvos aukštųjų mokyklų dėstytojai. Tyrėja rašo: „susiduriame su problema. Tai dėstytojo dalykinės ir kalbinės žinios. IDUKM taikymo sistemoje dirbantis dėstytojas turi vienodai gerai išmanyti ir dėstomą dalyką, ir užsienio kalbą, turi derinti dalyko ir kalbos dėstymo metodus, o tai padaryti ne visada įmanoma. Galima būtų rasti išeitį ir, kaip rodo užsienio universitetų praktika, dirbti dalyko ir užsienio kalbos dėstytojams kartu vienoje komandoje, papildant vienas kitą (Stepanovienė, 2010, p. 225). Kadangi IDUKM Lietuvoje iki šiol vis dar sulaukia daugiau dėmesio iš kalbininkų, tad ir rekomendacijos, bei stipriosios ir tobulintinos šio mokymo pusės išsamiau ištirtos ir pateiktos užsienio kalbų specialistams, nors (specialybės) dalykų dėstytojai, susiduria su tomis pačiomis problemomis, o kai kuriais atvejais jų problemų sprendimas reikalauja ne tik didesnių asmeninių pastangų, bet ir metodikos, psichologinių ir pedagoginių žinių, komandinio darbo įgūdžių.

Taikant IDUKM aukštojoje mokykloje specialybės dalykų ir užsienio kalbos dėstytojams bei visiems, atsakingiems už studijų programų kūrimą ir tobulinimą yra svarbu susitarti dėl IDUKM tikslų ir įgyvendinimo etapų, būti susipažinusiems su IDUKM formomis ir modeliais, o specialybės dalykų ir užsienio kalbų dėstytojams - mokėti taikyti informacines komunikacines technologijas IDUKM procese, išmanyti įvairias mokymo(si) strategijas ir tikslingai jas pasirinkus, eksperimentuoti, integruojant jas į mokymo(si) procesą. Taip pat būtina sutarti dėl studentų pasiekimo vertinimo metodų, kurie taikant IDUKM būtų efektyvūs. Vertingos informacijos šia tema surandama mokomojoje medžiagoje „Integruoto dalyko ir užsienio kalbos (anglų, vokiečių ir prancūzų) mokymo didaktinių kompetencijų ugdymas“ (2012), kurią parengė Vytauto Didžiojo universiteto Užsienio kalbų instituto (toliau VDU UKI) tyrėjai kartu su kitų aukštųjų ir bendrojo ugdymo mokyklų dėstytojais, įgyvendindami projektą: „UŽSIENIO KALBOS IR DALYKO SINERGIJA, Nr. VP1-2.2-ŠMM-05-K-02-025. Šioje mokomojoje priemonėje pateikiama išsami IDUKM metodologinė ir

teorinė sampratos analizė, pristatoma IDUKM istorija Šiaurės Amerikoje, Europoje ir Lietuvoje iki 2012 m., tikslai, taikymo principai, supažindinama su IDUKM įgyvendinimo kryptimis, formomis ir modeliais. Didelis dėmesys šioje priemonėje skiriamas informacinėms komunikacinėms technologijoms (toliau IKT), mokymosi strategijoms bei aktyviems mokymosi metodams taikant IDUKM. Studijų programų komitetų, dėstytojų ir studentų tarpusavio dalykiškam bendradarbiavimui, taikant IDUKM, tenka svarbus vaidmuo. Remiantis aukščiau minėtos priemonės rengėjais, besimokantieji į šį mokymo(si) procesą gali būti įtraukiami per IKT: „Kadangi vienas iš esminių IDUKM principų yra mokymasis, atrandant ir išbandant praktiškai pačiam besimokančiajam, o ne nurodant mokytojui, IKT suteikia puikią galimybę motyvuoti besimokantįjį, skatinti jo kūrybiškumą, aktyvumą ir atsakomybę už mokymąsi, naudoti autentiškus šaltinius, paremtus realiomis gyvenimiškomis situacijomis ir supažindinančius jį su įvairiais tarpkultūriniais aspektais. <...> IKT formų gausa šiuolaikiniam IDUKM mokytojui suteikia galimybę naudotis jau paruoštais IDUKM pamokų planais, scenarijais, vertinimo metodais, dalintis naudinga patirtimi su kitais mokytojais įvairiose pasaulio šalyse, vykdyti bendrus projektus, sudaryti puikias sąlygas savo mokiniams mokytis savarankiškai ir išmokyti patiems vertinti savo pasiekimus“ (Mačianskienė ir kt., 2012, p. 49-50).

Nors mokomoji medžiaga „Integruoto dalyko ir užsienio kalbos (anglų, vokiečių ir prancūzų) mokymo didaktinių kompetencijų ugdymas“ (2012) yra skirta bendrojo ugdymo institucijoms, tačiau čia pristatytos įvairios IDUKM metodikos, pasaulio mokslininkų, praktikų IDUKM įgyvendinimo kryptys, formos, modeliai yra esminiai ir taip pat taikytini aukštojoje mokykloje. „Fehling (2005, p. 21) nurodo tokias IDUKM formas: ilgalaikės dvikalbės ugdymo studijų programos, dvikalbė pamoka / paskaita, dvikalbiai moduliai ir dvikalbė pamoka dvikalbėse mokyklose. Wolff (2005, p. 5-8) pateiktus IDUKM mokymo / si kriterijus ir Fehling (2005, p. 21-25) nurodytas mokymosi formas galima apibendrinti taip: ilgalaikis tęstinis IDUKM: mokymas(is) pradedamas gana anksti. <...> Vieno dalyko mokomas net kelerius metus. Dalykas dėstomas tik užsienio kalba; trumpalaikis netęstinis IDUKM: dalyko IDUKM metodu mokomasi tam tikrą laiką <...>; modulinis IDUKM: ši forma ypatinga tuo, kad dalyko užsienio kalba mokomasi tam tikrą laiką ir tam tikrais etapais: tik dalį pamokos, dirbant grupėmis, organizuojant projektinį darbą. <...> Šios formos privalumas – galimybė IDUKM taikyti daugeliui dalykų (Uzerli & Isberner, 2002, p. 29). Daugiakalbystės požiūriu ši forma įdomi tuo, kad ją galima taikyti įvairių dėstomų užsienio kalbų kompetencijų ugdymui (Christ, 2002, p. 16; Krechel, 1998). Modulinė forma taikoma ir tada, kai trūksta pedagoginio personalo, galinčio specialybės dalykus dėstyti užsienio kalba; dvikalbis ugdymas: paplitęs Vokietijoje. <...> Dvikalbis ugdymas gali būti pradedamas ir mokykloje. Ši forma taikoma tuo atveju, kai mokiniai, studentai ir mokytojai yra iš prigimties dvikalbiai arba priklauso dvikalbėms bendruomenėms. Pamokos vyksta dviem kalbomis (Christ, 2002, p. 44); imersija (Mačianskienė ir kt., 2012, p. 15-16). Imersija ([lot. immersio — panardinimas, Tarptautinis žodžių žodynas), kai užsienio kalbos mokoma(si) be gimtosios ar kt. kalbos, naudojant tik tą kalbą, kurios mokomasi. Tad bendradarbiavimas, kritiškas IDUKM modelių įvertinimas bei labiausiai tinkančių IDUKM mokymo(si) strategijų bei vertinimo metodų pasirinkimas – tik keli iš svarbiausių specialybės dalyko ir užsienio kalbos dėstytojo uždavinių.

Pokyčiai įgalinantys taikyti IDUKM

Kaip ir kiekvienoje gyvenimo srityje, taip ir švietime vyksta nuolatiniai pokyčiai, kurie baugina ne vieną pedagogą, tačiau bet kokie pokyčiai retai vyksta tarsi savaime ar staiga. Naujos technologijos suteikia galimybių naudoti inovatyvias mokymo priemones, visapusiškai įtraukti studentus į mokymąsi, tyrinėjimo, eksperimentų atlikimo procesą. Kintanti darbo rinka reikalauja tobulinti mokymą aukštojoje mokykloje, bei praplėsti studijų programas naujais įgūdžiais ir žiniomis. Be to studijos aukštojoje mokykloje studentams dažnai dėl socialinių problemų: skurdo, nedarbo, emigracijos ir kt. priežasčių, nėra jų prioritetų sąrašo viršuje. Kaip rodo atliktas tyrimas: „Daugiau nei trečdalis kolegijų studentų jau studijų metu dirbo darbą, reikalaujantį aukštos kvalifikacijos. Dirbančių studentų kvalifikacijos lygis reikšmingai skiriasi priklausomai nuo kurso. Pavyzdžiui, 2021 m. lapkričio mėn. aukštos kvalifikacijos darbus dirbo 29 proc. dirbusių kolegijų pirmakursių ir 49

proc. – paskutinio kurso“ (STRATA, 2022, p. 30). Reformos švietimo sistemoje daro įtaką pokyčiams ir skatina pedagogus ieškoti naujų darbo metodų ir strategijų jų įgyvendinimui tam, kad būtų užtikrintos aukštos kokybės, šiuolaikiškos studijos. Pokyčiai neturėtų būti „įmesti“ staiga, neinformuojant apie juos, jų poreikį, trukmę, proceso eigą, etapus, bei tikėtiną rezultatą. Pedagogas, atsakingas už jaunimo ugdymą ir socializaciją, kurio darbas paremtas socialine atsakomybe ir daro įtaką vertybėms, formuoja požiūrį į pasaulį, ugdo gebėjimus bendrauti turi būti taip pat tiek tinkamai informuojamas apie pokyčius, tiek remiama jo iniciatyva pokyčiams.

Paskutiniu metu vis dažniau tenka pateikti nemažai argumentų, atsakingiems už studijų programų sudarymą, kodėl reikia apskritai vis dar mokyti(s) užsienio kalbų aukštojoje mokykloje? Tad žemiau pateikti argumentai dažną ir priverčia susimąstyti dėl užsienio kalbų mokymo(si) visą gyvenimą reikšmės ir svarbos. Smegenų gebėjimai gali silpnėti ir didžiąja dalimi tai priklauso nuo paties žmogaus. Ką kiekvienas galime padaryti, jog taip nenutiktų? Pasaulio mokslininkai ištyrė, kad užsienio kalbų mokymasis lėtina smegenų senėjimo procesus. „Vienas iš didžiausių iššūkių, su kuriuo susiduria žmonija XXI amžiuje, yra sveikos smegenų funkcijos išsaugojimas senstant. Vyresni nei 60 metų asmenys yra sparčiausiai auganti amžiaus grupė pasaulyje. <...> Tipiškas senėjimo procesas susijęs su smegenų atrofija: Alzheimerio liga, demencija ir kt. <...> Tačiau yra dvi mokslinių tyrimų kryptys, teikiančios vilties tiems, kurie siekia ar skatina sveiką pažintinį senėjimą. Pirmos krypties tyrimai paremti gyvenimo būdo pokyčiais, tokiais kaip pažintinė laisvalaikio veikla. Antros krypties tyrimai pateikė įrodymų, kad visą gyvenimą trunkanti dvikalbystė veikia kaip saugiklis išsaugant sveiką smegenų funkciją ar net keleriais metais atitolinant demencijos atsiradimą“ (Antonioni & Wright, 2017). Taigi, būdas padidinti smegenų efektyvumą ir atitolinti senėjimą – mokytis užsienio kalbų visą gyvenimą, o geriausia, mokytis jų ar bendrauti keliomis užsienio kalbomis vienu metu! Kadangi smegenys veikia principu „naudok arba prarasi“ (angl. "Use It or Lose It") (Azar, 2002, p. 48), tai nuolatinis mokymasis ir išmoktos medžiagos kartojimas ar naudojimas yra būtina sąlyga efektyviai smegenų veiklai.

Metodologija. Tyrimu buvo siekiama ištirti IDUKM poreikį VIKO, studentų ir Verslo vadybos bei Elektronikos ir informatikos fakulteto dėstytojų pasirengimą tam, aiškinantis Kolegijos studentų, dėstytojų nuomonę bei požiūrį. Preliminarūs tyrimo rezultatai buvo pristatyti VIKO Akademinių reikalų komisijos nariams 2023 m. birželio mėn. 2023 m. rugsėjo – gruodžio mėn. tyrimas buvo tęsiamas.

Kiekybinio tyrimo duomenys buvo surinkti atliekant apklausą septyniuose Vilniaus kolegijos fakultetuose: Verslo vadybos, Elektronikos ir informatikos, Ekonomikos, Sveikatos priežiūros, Agrotechnologijų, Pedagogikos bei Menų ir technologijų, o taip pat apklausiant Verslo vadybos (toliau VVF) bei Elektronikos ir informatikos fakultetų (toliau EIF) specialybės dalykų ir Užsienio kalbų centro dėstytojus.

Duomenų rinkimo procesą sudarė du etapai: pirma internetinė apklausa nuo 2023 m. sausio – birželio mėn. ir antra internetinė apklausa 2023 m. rugsėjo – gruodžio mėn.

Tyrimo dalyviai. Šiame tyrime dalyvavo septynių Vilniaus kolegijos fakultetų 1-3 kurso studentai, specialybės dalykų ir užsienio kalbų dėstytojai. Iš viso apklausoje dalyvavo 295 respondentai:

- 195 studentai, besimokantys užsienio kalbų pavasario semestre;
- 80 studentų, besimokančių užsienio kalbų rudens semestre;
- 20 VVF ir EIF specialybės ir užsienio kalbų dėstytojų.

El. laiškas su nuoroda į apklausos interneto puslapį buvo išsiųstas studentų grupių el. pašto adresais. El. laiškas su nuoroda į apklausos interneto puslapį buvo išsiųstas tiems dėstytojams, kuriuos rekomendavo fakultetų specialybės katedrų vedėjai ir prodekanai.

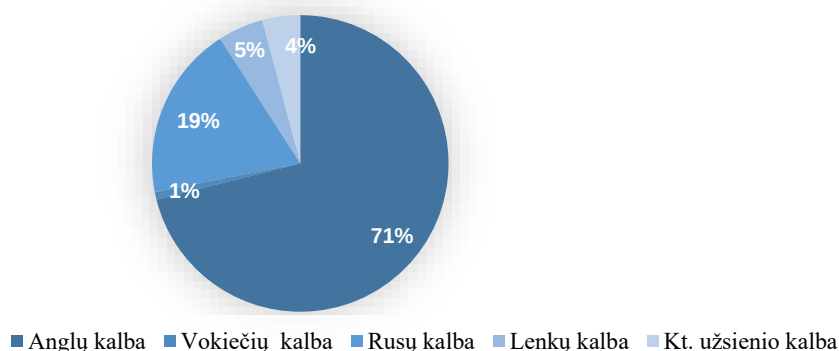
Duomenų rinkimo instrumentai. Studentų anketinę apklausą sudarė dvi dalys, kuriose buvo 12 klausimų. Pirmoje dalyje buvo renkami duomenys apie kursą, fakultetą, studijų formą ir užsienio kalbas, kurių mokymąsi studentas Kolegijoje tęsia arba mokosi, šių užsienio kalbų mokėjimo lygį pagal BEKM. Antra anketinės apklausos dalis buvo skirta IDUKM poreikiui išsiaiškinti. Į kiekvieną

12 uždarojo tipo klausimų respondentai galėjo pasirinkti vieną (pirmoje anketos dalyje) ir keletą (antroje dalyje) atsakymų variantų. Klausimo atsakyme pasirinkęs kita, studentas galėjau įrašyti ar papildyti atsakymą bei išreikšti savo nuomonę. Dėstytojų anketinę apklausą sudarė dvi dalys, kuriose buvo 10 klausimų. Pirmoje dalyje buvo renkami duomenys apie fakultetą, dėstomą dalyką ir pedagoginio darbo metus bei užsienio kalbų mokėjimo lygį pagal BEKM, o taip pat prašoma įvertinti patirtį, dirbant su įvairių studijų programų studentais. Antra anketinės apklausos dalis buvo skirta IDUKM poreikiui išsiaiškinti.

Tyrimo rezultatai. Atsižvelgiant į šio straipsnio tikslus – ištirti IDUKM poreikį Vilniaus kolegijoje ir studentų bei dėstytojų pasirengimą tam, aiškinantis studentų, dėstytojų nuomonę bei požiūrį į tarpdalykinį bendradarbiavimą, bei numatyti prielaidas IDUKM taikymui Vilniaus kolegijoje, atlikta anketinė apklausa atskleidė ir daugiau svarbios bei įdomios informacijos, susijusios su studentų ir dėstytojų lūkesčiais ir poreikiais.

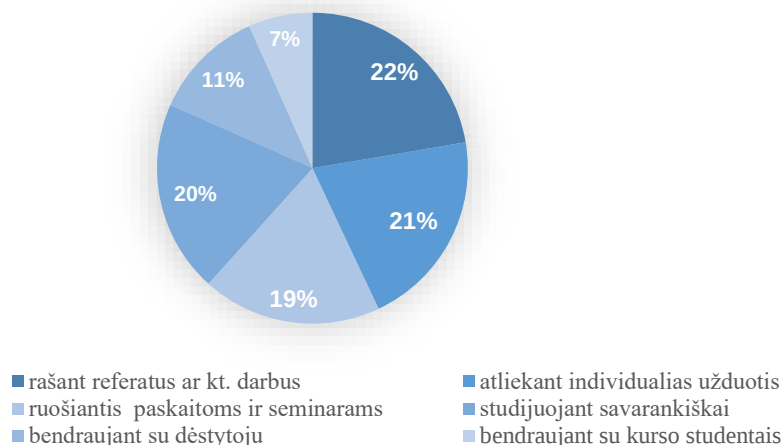
Studentų apklausos rezultatai

Apklausoje pateiktais klausimais buvo aiškinamasi, kokioms užsienio kalboms Vilniaus kolegijos studentai teikia pirmenybę, informacijos paieškai bei specialybės dalykų / modulių paskaitų, seminarų ar kt. veiklų pasiruošimui. Rezultatai parodė, kad net 71% respondentų pirmenybę teikia anglų kalbai (1 pav.). Šio rezultato buvo galima tikėtis, nes anglų kalbą kaip verslo, specialybės ar profesinę užsienio kalbą studijoms renkasi beveik 99% Vilniaus kolegijos studentų. Kalbos pasirinkimo motyvai, taikant IDUKM, užsienio šalių tyrinėjimų objektu yra iki šiol. Tyrimo, atlikto 2013 m. „devyniose Europos Sąjungos valstybėse (Austrijoje, Suomijoje, Vokietijoje, Italijoje, Nyderlanduose, Lenkijoje, Ispanijoje, Švedijoje ir Jungtinėje Karalystė) rezultatai parodė, kad IDUKM dažniausia pasirenkama anglų kalba kaip užsienio kalba (išskyrus Jungtinę Karalystę, kur anglų kalba yra valstybinė kalba, ir kur apskritai keliamas klausimas, ar mokytis užsienio kalbos, ar ne)“ (Cenoz, 2013, p. 389-390). Kadangi anglų kalbos populiarumas, o ir poreikis Lietuvos bendrojo ugdymo mokyklose ir toliau išlieka, tai šios kalbos pasirinkimas IDUKM aukštojoje mokykloje nekelia abejonių.

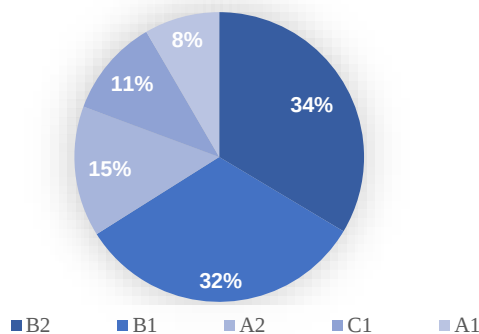
Paveikslas 1. Užsienio kalbos, kurioms studentai teikia pirmenybę, ruošdamiesi specialybės dalykams / moduliams

Antro apklausos klausimo atsakymai atskleidė, kad užsienio kalbų žinių (daugiausia anglų kalbos, 1 pav.) VIKO studentams reikia, rašant referatus ar kt. darbus – taip teigia 72% respondentų, atliekant individualias specialybės dalykų užduotis – 67% ir ruošiantis paskaitoms bei seminarams – 62% respondentų. Užsienio kalbos poreikį savarankiškoms studijoms nurodė 57% atsakiusių į šį klausimą (2 pav.). Tai ypač svarbus rodiklis, kadangi „būtent teksto kompetencijos ugdymas ir yra ta grandis, kuri jungia dalyko turinį ir užsienio kalbos gebėjimų ugdymą, nes perteikiant studentams dalyko turinį remiamasi sakytiniais arba rašytiniais tekstais. Vadinasi galima teigti, kad IDUKM paskaitose svarbu yra ugdyti gebėjimą suvokti dalykinius mokslinio stiliaus tekstus ir remiantis jais vartoti užsienio kalbą apibendrinant, pateikiant išvadas, argumentuojant, apibūdinant, aprašant, pateikiant pavyzdžių savo teiginiams iliustruoti, komentuojant iliustracijas, vertinant“ (Mačianskienė, 2012, p. 40).

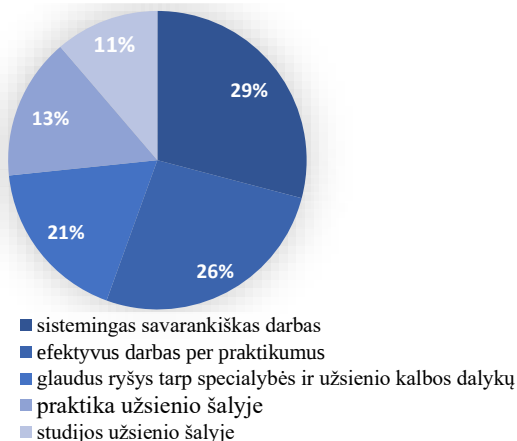
Paveikslas 2. Užsienio kalbų poreikis specialybės dalyko / modulio studijų procese

Pasiskirstymas pagal užsienio kalbos (anglų) mokėjimo lygį 3 pav.) leidžia daryti išvadą, jog 77% respondentų gali ne tik ieškoti ir susirasti informacijos specialybės dalykams, bet ir savarankiškai studijuoti bei atlikti užduotis. Studentų savarankiškoms studijoms VIKO yra skiriama ne mažiau 60 proc. visų dalyko / modulio valandų ir siekiama toliau tobulinti į studentą orientuotą studijų procesą.

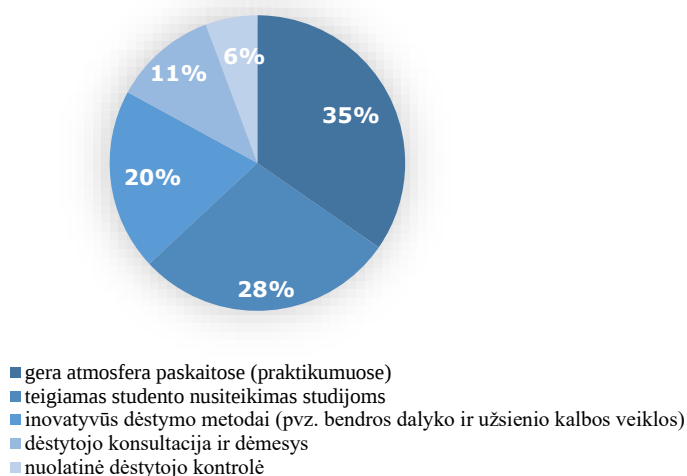
Paveikslas 3. Užsienio kalbos (anglų) žinių lygis pagal Bendruosius Europos kalbų metmenis (BEKM)

Kadangi IDUKM procese svarbus ne tik specialybės ir užsienio kalbos dalykų / modulių dėstytojų bendradarbiavimas, bet ir studentų nusiteikimas mokytis šiuo netradiciniu mokymosi metodu, apklausos klausimu buvo siekiama sužinoti, koks yra, studentų nuomone, efektyviausias užsienio kalbų išmokimo būdas. IDUKM terminas studentams nežinomas, todėl buvo pasitelkti kiti apibūdinimai jų nuomonei išsiaiškinti. Ir nors atsakymų pasiskirstymas yra nežymus, šis rezultatas atskleidžia, kad vienu iš efektyvių užsienio kalbų išmokimo būdų studentai įžvelgia glaudaus ryšio tarp specialybės ir užsienio kalbos dalykų palaikymą (4 pav.), tuo išsakydami ir savo teigiamą požiūrį į IDUKM.

Paveikslas 4. Efektyviausi užsienio kalbų išmokimo būdai (studentų nuomonė)

Anketinės apklausos metu buvo prašyti VIKO studentai pareikšti nuomonę apie jų ir dėstytojų bendradarbiavimą studijų metu. Respondentai turėjo nurodyti bendradarbiavimo būdus, kuriems jie teikia pirmenybę, kurie skatina, jų nuomone, mokytis dalykų ir užsienio kalbų per paskaitas bei praktikumus (5 pav.).

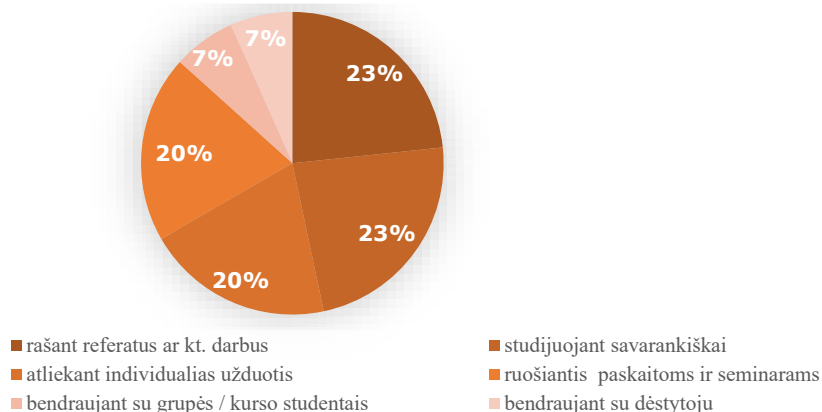
Paveikslas 5. Efektyviausi užsienio kalbų išmokimo būdai (studentų nuomonė)

Verta pažymėti, jog patys studentai pastebi, kad gera atmosfera paskaitose, praktikuose (35%), teigiamas jų pačių nusiteikimas studijoms (28%) ir inovatyvūs dėstytojų metodai, pvz. bendros dalyko ir užsienio kalbos veiklos, yra svarbūs tarpusavio bendradarbiavimui.

Dėstytojų apklausos rezultatai

Anketinės apklausos metu VIKO specialybės dalykų ir užsienio kalbų dėstytojai, kaip ir studentai, turėjo nurodyti veiklas, kurioms atlikti jie rekomenduoja informacijos šaltinius užsienio kalba, taip pat kokioms užsienio kalboms jie patys, o taip pat, jų pastebėjimu ir studentai, teikia pirmenybę ruošdamiesi specialybės paskaitoms ir seminarams.

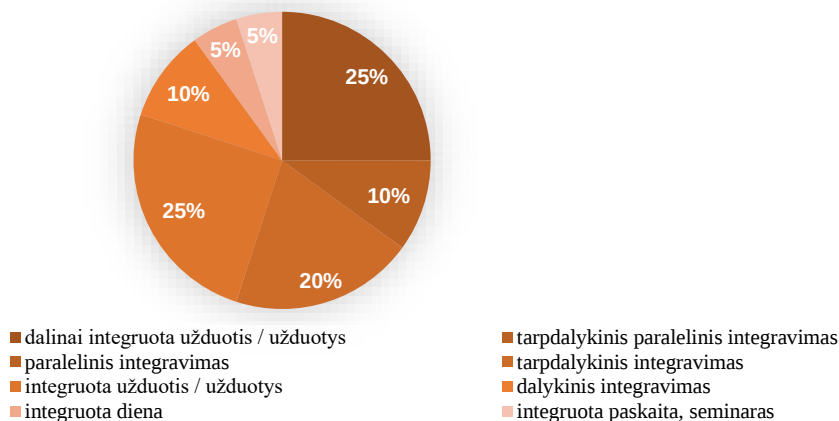
Rezultatai parodė, kad net 80% specialybės dalykų dėstytojų prioritetą teikia vienai užsienio kalbai – anglų; tuo tarpu, kai užsienio kalbų dėstytojai be dėstomų dalykų kalbų, praktikumų pasirengimui renkasi ne tik anglų, bet ir vokiečių, prancūzų, rusų, italų ar lenkų kalbas. Tokio rezultato buvo galima tikėtis, kadangi visi VIKO užsienio kalbų dėstytojų moka ne vieną ar dvi, o dažnas tris ar keturias užsienio kalbas. Tiek specialybės tiek užsienio kalbų dėstytojai studentams rekomenduoja informacijos šaltinių užsienio kalbomis, referatų ir savarankiškų, bei individualių darbų rengimui, savarankiškoms studijoms. Dėstytojai ir studentai išreiškė panašią nuomonę dėl anglų kalbos poreikio, mokantis specialybės dalykų (6 pav.).

Paveikslas 6. Anglų kalbos žinių ir įgūdžių poreikis, mokantis specialybės dalykų

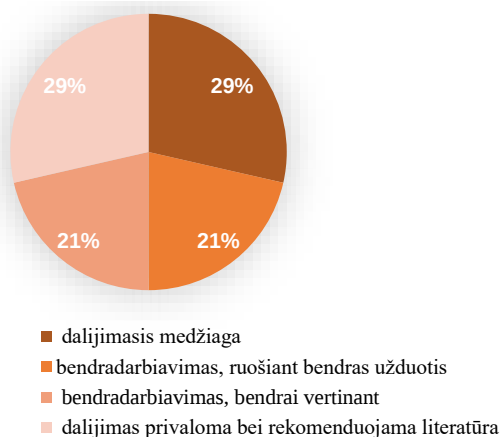
Integravimas gali būti įgyvendinamas įvairiais būdais aukštojoje mokykloje. Heidi Jacobs skiria tokius integravimo būdus: dalykinį integravimą (vienija bendri tikslai, uždaviniai, turinys, temos, bei vertinimas), paralelinį integravimą (ta pati tematika ir medžiaga vienu metu, papildanti viena kitą), daugiadalykinį (integruojama daugiau nei du dalykai), tarpdalykinį (dviejų dalykų žinios, įgūdžiai bei vertybės integruojamos turinio pagrindu), integruotą dieną (dviejų ar keleto dalykų paskaitos, seminarai organizuojami visą dieną) ir visišką integravimą (nuo kurso pradžios iki baigiamojo vertinimo). Mokslinėje literatūroje skirtingų autorių pateikiama dar keletas integravimo būdų: tarpdalykinis paralelinis integravimas (kelių dalykų žinios, įgūdžiai bei vertybės integruojamos vienu metu, remiantis dalykų turiniu), integruota užduotis / užduotys (to paties rezultato siekiama atliekant dviejų ar keleto dalykų bendromis užduotimis, vertinimas taip pat bendras), integruota paskaita, seminaras (vienu ir tuo pačiu metu vyksta kelių dalykų paskaita ar seminaras, kuriuos vienija tematika), dalinai integruota užduotis / užduotys (semestro eigoje atliekama tik viena / keletas užduočių, pasirenkant skirtingus dalykus pagal tematiką). Išanalizavus apklausos anketų duomenis (7 pav.), galima išskirti bendrą teigiamą specialybės ir užsienio kalbų dalykų dėstytojų požiūrį į integravimą.

Į anketos klausimą, koks integravimo būdas būtų galimas VIKO, dėstytojai pasirinko: tarpdalykinį integravimą turinio pagrindu, integruotą ir dalinai integruotą užduotį / užduotis, o integruotą paskaitą, seminarą ar dieną rinkę tik nedaugelis. Priešingai nei studentai, pasirinkę būtent šiuos integravimo būdus.

Paveikslas 7. Integravimo būdai tarp užsienio kalbos ir specialybės dalykų Vilniaus kolegijoje

Verta paminėti dar vieną rezultatą, susijusį su IDUKM taikymu VIKO: dėstytojų požiūrį į priemones, galinčias padėti gerinti ir stiprinti tarpdalykinius ryšius. Tiek specialybės dalykų, tiek užsienio kalbų dėstytojai išskyrė keturias, jų manymu, efektyviausias priemones: dalijimąsi medžiaga ir privalomos bei rekomenduojamos literatūros sąrašais, taip pat rengiant bendras užduotis ir vertinant studentų darbą.

Paveikslas 8. Tarpdalykinių ryšių gerinimo ir stiprinimo priemonės tarp užsienio kalbos ir specialybės dalykų dėstytojų

Įvertinus tai, kad didesnė dalis specialybės dalykų dėstytojų pirmą kartą labiau įsigilino į IDUKM sampratą, daugiau sužinojo apie metodus, kurie leido įvertinti tarpdalykinio bendradarbiavimo galimybes, rezultatai yra palankūs IDUKM taikymui Vilniaus kolegijos Verslo vadybos bei Elektronikos ir informatikos fakultetuose. Tačiau nereikėtų apsiriboti šiais tyrimo rezultatais arba, kitaip tariant, multidisciplininio integracijos metodu (Fiske, 1999), aki integruojami skirtingi dalykai, kuriuos sieja bendros temos ir nuostatos. Būtų tikslinga šį metodą pradėti taikyti ir neformaliajame ugdyme, o taip pat svarstyti interdisciplininio metodo (Fiske, 1999), kai integruojamos subdisciplinos (modulinė sistema), pritaikymo visuose Vilniaus kolegijos fakultetuose galimybę. Transdisciplininis metodas (Fiske, 1999), kuris taikomas kritinio mąstymo, tyriminiams įgūdžiam lavinti — ypač svarbus, siekiant aukštųjų mokyklų studentų kūrybiškumo ir moksliskumo.

Išvados. Į skyrius įtrauktas tekstas turi prasidėti viena eilute po skyriaus pavadinimo. Naudokite tiek skyrių, kiek jums reikia. Remiantis straipsnio tikslais – ištirti IDUKM poreikį VIKO, studentų ir VVF bei EIF dėstytojų pasirengimą tam, išanalizuoti Lietuvos ir kitų šalių aukštojo mokslo institucijų, kalbų pedagogų bei edukologų asociacijų tyrėjų patirtį, prielaidos IDUKM metodo VIKO taikymui grindžiamos taip pat Lietuvos ir ES šalių atliktų tyrimų analizės bei VIKO studentų ir dviejų fakultetų dėstytojų nuomonės rezultatų apibendrinimu.

Darna ir testinumo užtikrinimas aukštajame moksle yra būtina sąlyga kokybiškoms, į studentą orientuotoms studijoms. Ryšį tarp skirtingų dalykų, įsitraukimą į bendrus tyrimus ar veiklos procesus, sėkmingai sukurtų ir palaikytų IDUKM, kadangi taikant IDUKM gali būti sukuriamas patikimas ryšys tarp daugelio studijų proceso dalyvių: studentų, dėstytojų ir kitų suinteresuotų rezultatais dalyvių.

IDUKM atsiradęs dėl siekio pagerinti Europos piliečių užsienio kalbų mokėjimo lygį ir skatinti daugiakalbę / daugiakultūrę europiečio tapatybę, pasižymi tikslais, orientuotais į ateitį, į vertybes, į mokslo esmę ir moksliskumo prasmę. Jais siekiama:

- „Socialinių-ekonominių tikslų — besimokantieji parengiami gyventi daugiatautėje visuomenėje, įgyja geresnes perspektyvas akademiniame, profesiniame kelyje, darbo rinkoje);
- Socialinių-kultūrinių tikslų — mokant(is) užsienio kalbos ugdoma tolerancija ir pagarba kitoms kultūroms; dalykinė komunikacija užsienio kalba padeda geriau suprasti kitakalbius ir kitataučius asmenis ir sėkmingiau bendrauti;
- Lingvistinių tikslų — galimybė lavinti kalbinius įgūdžius, lemiančius sėkmingą bendravimą, besimokantieji skatinami mokytis kalbų taikant jas realiems praktiniams tikslams;
- Pedagoginių tikslų — galimybė plėtoti mokomojo dalyko žinias ir mokymosi gebėjimus, besimokantieji skatinami įsiminti dalykinę medžiagą naudojant kitokį, naują, mokymosi būdą“ (Mačianskienė, 2012, 24; Eurydice, 2006, p. 22)

Čia reikėtų paminėti asmeninę savivertę ir pasitikėjimą savimi, nes IDUKM suteiktą galimybę tiek studentams, tiek dėstytojams atsiskleisti ir tobulėti.

Anksčiau atliktų tyrimų rezultatai rodo, kad taikant IDUKM metodą „tobulėja studento ne tik užsienio kalbos kompetencija (gerėja klausymo, kalbėjimo, skaitymo, rašymo gebėjimai), bet ir lengviau įsisavinamas dėstomo dalyko turinys (Liubinienė, 2010, p. 101). Įvertinus studentų užimtumą ir tai, kad Lietuvos studentai yra daugiausia dirbantys Europoje: „Lietuvoje studentai visu mokslo metų laikotarpiu dirba dažniau ir darbui skiria daugiau valandų, nei vidutiniškai „Eurostudent“ tyrime dalyvaujančiose šalyse, tačiau skirtumas nuo vidurkio nedidelis.“ (STRATA, Lietuvos studijų būklė, 2022 p. 31) ir siekia per kuo trumpesnę laiką įsisavinti studijuojamą dalyką, IDUKM leistų efektyviau išnaudoti studijų laiką, sutarti dėl bendrų studijų tikslų ir rezultatų, o taip pat įdomiau perteikti dalykų turinį. Nes dalyko ir užsienio kalbos mokymo integravimas veiksmingas tik tada, kai vyksta visose srityse: sudarant mokymo(si) programą, pa(si)renkant mokymo metodus, vertinant bei analizuojant gautus rezultatus.

Kalbant apie tarpdalykinį bendradarbiavimą, tiek VIKO studentai, tiek užsienio kalbų bei VVF ir EIF specialybės dalykų dėstytojai, išreiškė teigiamą požiūrį į inovatyvius dėstymo metodus, palankiai vertina šiuos integravimo būdus: tarpdalykinį integravimą turinio pagrindu, integruotą ir dalinai intergruotą užduotį ar užduotis. Tačiau nors IDUKM daro šią metodiką išskirtine, ją reikia

tobulinti ir ypač sutelkti dėmesį į pedagogų kvalifikacijos kėlimą dėl nuolat didėjančių IKT (pvz. dirbtinio intelekto) galimybių, dėl besikeičiančių mokymo(si) strategijų.

Taikant IDUKM VIKO specialybės dalykų ir užsienio kalbos dėstytojams bei visiems, atsakingiems už studijų programų kūrimą ir tobulinimą būtina susitarti dėl IDUKM tikslų ir įgyvendinimo etapų, mokėti taikyti IKT IDUKM procese, gerai mokėti užsienio kalbą, išmanyti įvairius studijų, vertinimo metodus ir nebijoti eksperimentuoti.

VIKO paskaitas skaito ar kitoms akademiniams veikloms vadovauja užsienio dėstytojai, čia studijuoja užsienio studentai atvykę ne tik pagal ERASMUS+ programą, kasmet daugėja užsieniečių — VIKO nuolatinių studijų studentų: 2023 m. VIKO studijavo 379 studentai anglų kalba. „2021–2022 m. m. VIKO buvo sudariusi dvišalio bendradarbiavimo sutartį su 298 užsienio AM iš 43-jų pasaulio valstybių. Praėjusiais mokslo metais, bendras sutarčių skaičius dar padidėjo“ (Vilniaus kolegijos 2022 m. metinės veiklos ataskaita (savianalizė), 2022, p. 38). VIKO VVF Kūrybiškumo ir verslo inovacijų studijų programa yra jungtinė, vykdoma kartu su Portugalijos ir Estijos aukštosiomis mokyklomis (Polytechnic Institute of Porto ir Estonian Entrepreneurship University of Applied Sciences).

Remiantis aukščiau išdėstytais faktais ir tyrimo rezultatais galima daryti išvadą, kad VIKO strateginiai tikslai ir uždaviniai, o taip pat sąlygos ir galimybės leidžia taikyti IDUKM studijų procese. IDUKM metodo pasirinkimas VIKO fakultetuose priklausytų nuo šių veiksnių: tikslų, poreikio, personalo kvalifikacijos, dėstytojų bei studentų iniciatyvos, administracijos požiūrį į studijų proceso reorganizaciją ir užsienio kalbų dėstymo politiką.

Literatūra

Antoniou, M., & Wright, S. M. (2017). Uncovering the mechanisms responsible for why language learning may promote healthy cognitive aging. *Frontiers in Psychology*, 8, 2217. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2017.02217>

Azar, B. (2002). Use it or lose it? More research suggests that mental activity may stave off the symptoms of Alzheimer's disease. *Monitor on Psychology*, 33(5), 68. <https://www.apa.org/monitor/may02/useit>

Bijeikienė, V., & Pundziuvienė, D. (2015). IDKM diegimas Lietuvos bendrojo lavinimo mokyklose: atvejo analizė. *Santalka: filologija, edukologija*, 23(1), 1-13. <https://doi.org/10.3846/cpe.2015.252>

Bielinskienė, A., Boizou, L., Grigonytė, G., Kovalevskaitė, J., Markievcz, I., Rimkutė, R., Utkā, A., & Viliūnas, G. Švietimo ir mokslo terminų žodynas. (2012). <http://daukantas.vdu.lt/moksliniai-terminai/>

Būdvytytė-Gudienė, A., Toleikienė, R., Alminienė, R., & Bikulčienė R. (2010). Praktinės CLIL taikymo galimybės. *Vadovas*. 6-33. VšĮ Šiaulių universiteto leidykla

Cenoz, J. (2013). Discussion: towards an educational perspective in CLIL language policy and pedagogical practice. *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism*, 16(3), 389-394. <https://doi.org/10.1080/13670050.2013.777392>

Davison, Ch. (2008). Collaboration Between ESL and Content Teachers: How Do We Know When We Are Doing It Right?. *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism*. 9(4), 454-475. <https://doi.org/10.2167/beb339.0>

Dack, T., M., Argudo, J., & Abad, M. (2020). Language and Teaching Methodology Features of CLIL in University Classrooms: A Research Synthesis. *Colombian Applied Linguistics Journal*, 22(1), 40-54. <https://doi.org/10.14483/22487085.13878>

Džemila, A. (2020). The importance of the teacher's role in the process of content and language integration. *Istraživanja*, 15(15), 71–85. <https://istrazivanja.fhn.unmo.ba/index.php/istr/article/view/221>

Eurostat (2016). Foreign language skills statistics. https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Foreign_language_skills_statistics

Gražytė-Skominienė, A. (2019). Integruotos dalyko ir užsienio kalbos pamokos (EMILE, CLIL) Lietuvos mokyklose. Švietimo problemos analizė, 4(175), 1-12. https://www.nsa.smm.lt/wp-content/uploads/2020/07/Integruotas-dalyko-ir-uzsienio-kalbos-mokymas_Internetui.pdf

- Jucevičienė, P. (1991). Opportunities of Modular Teaching. *Modulinio mokymo galimybės. Acta Paedagogica Vilnensia*, 91(1), 91-110. <https://doi.org/10.15388/ActPaed.1991.01.9351>
- Kim E., G., Park, S., & Baldwin M. (2021). Toward Successful Implementation of Introductory Integrated Content and Language Classes for EFL Science and Engineering Students. *TESOL QUARTERLY*, 55(1), 219-247. <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/tesq.594>
- Kas yra IDUKM? (n.d.) <https://www.goethe.de/ins/lt/lt/spr/unt/cil/20559000.html>
- Leisen, L. (2015). Lehrmaterialien im CLIL-Unterricht. *Zeitschrift für Interkulturellen Fremdsprachenunterricht. Didaktik und Methodik im Bereich Deutsch als Fremdsprache*, 20(2), 38-44. <https://zif.tu-journals.ulb.tu-darmstadt.de/article/id/3028/>
- Leisen, L. (2015). Lehrerkompetenzen für den CLIL-Unterricht. *Zeitschrift für Interkulturellen Fremdsprachenunterricht. Didaktik und Methodik im Bereich Deutsch als Fremdsprache*, 20(2), 30-37. <https://zif.tu-journals.ulb.tu-darmstadt.de/article/id/3027/>
- Leisen, L. (2015). Planung von CLIL-Unterricht. *Zeitschrift für Interkulturellen Fremdsprachenunterricht. Didaktik und Methodik im Bereich Deutsch als Fremdsprache*, 20(2), 45-58. <https://zif.tu-journals.ulb.tu-darmstadt.de/article/id/3029/>
- Llinares, A., & Evnitskaya, N. (2020). Classroom Interaction in CLIL Programs: Offering Opportunities or Fostering Inequalities?. *TESOL J*, 55(2), 366-397. <https://doi.org/10.1002/tesq.607>
- Morton, T. (2020). Afterword: SFL, theoretical pluralism and content and language integration at the levels of curriculum, pedagogy and assessment. *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism*, 26(3), 363-368. <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/13670050.2020.1806781>
- Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymas 2024-01-01. Nr. XI-242. (2024). <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.343430/asr>
- Liubinienė, V. (2010). Užsienio kalbos gebėjimų, integruotų su dalyko turiniu, lavinimas aukštojoje mokykloje: KTU atvejis. *Kalbų studijos*, Nr. 16, 101-105. <https://www.lituanistika.lt/content/26905>
- Marconi, G., et al. (2020). What matters for language learning?: The questionnaire framework for the PISA 2025 Foreign Language Assessment. *OECD Education Working Papers*, No. 234, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/5e06e820-en>
- Mačianskienė, N., Bijeikienė, V., Budvytytė-Gudienė, A., Jankauskaitė, A., Pundziuvienė, D., Vaitekūnaitė, A., Voronova, & L., Zutkienė, L. (2012) Integruoto dalyko ir užsienio kalbos (anglų, vokiečių ir prancūzų) mokymo didaktinių kompetencijų ugdymas. *Mokomoji medžiaga*. https://uki.vdu.lt/wp-content/uploads/doc/Sinergija/IDKM_metodine.pdf
- Pundziuvienė, Daiva., Meškauskienė, A., Ringailienė, T., & Matulionienė, J. The role of linguistic and cultural mediation in learning the host country's language. *Sustainable Multilingualism*, 23(1), 121-142. <https://intapi.sciendo.com/pdf/10.2478/sm-2023-0015>
- Spaniel, D. (2004). Bilingualer Sachfachunterricht. *Didaktik, Lehrer-/Lernerforschung und Bildungspolitik zwischen Theorie und Empirie. Informationen Deutsch als Fremdsprache*, 31(2-3), 199-202. <https://doi.org/10.1515/infodaf-2004-2-322>
- Stepanovienė, A. (2010). Integruotas dalyko ir profesinės užsienio kalbos mokymas. *Mokslinė konferencija „visuomenės saugumas globalizacijos kontekste“: straipsnių rinkinys*, 2019-226.
- STRATA (2022). Lietuvos studijų būklė. 19-34. Vyriausybės strateginės analizės centras. https://strata.gov.lt/wp-content/uploads/2022/12/Lietuvos-studiju-bukle_2022.pdf
- Targamadzė, V., Kriaučiūnienė, R. (2016). Content and language integrated learning: Lithuanian teachers' viewpoints. *International journal of multilingual education*. 8, 42-59. <https://www.lituanistika.lt/content/79448>
- Villabona, N. & Cenoz J. (2022). The integration of content and language in CLIL: a challenge for content-driven and language-driven teachers. *Language, culture and curriculum*, 35(1), 36-50. <https://doi.org/10.1080/07908318.2021.1910703>
- Vilkėlienė, A. (2005). Integruotas ugdymas: disciplinų integralumas nūdienos kontekste. *Pedagogika: mokslo darbai*, 159-163. <https://hdl.handle.net/20.500.12259/94659>

Summary

The Need for an Integrated Subject of a Foreign Language and Specialty and its Prerequisites for Education at a Higher Education Institution: Opinion of Students, Teachers of Vilniaus Kolegija / Higher Education Institution and Social Partners.

The integration of educational content is one of the most important phenomena in today's educational system change process. The Business Management Faculty of Vilniaus Kolegija / Higher Education Institution has been applying a modular system for more than ten years, and the study process is organized by modules consisting of several or more independent and mutually coordinated specialty subjects. These modules are united by objectives, outcomes, teaching and learning content, study methods and assessment. The modular system, which aims at an integrated approach to theory and practice, has more advantages in higher education: modular education is a complex system that helps to achieve real parity relations between the teacher and the student, provides conditions for complex individualization of the teaching process; the application of modular programs and individual modules in the teaching process helps to achieve a high degree of independence of learners; modular training enables a much more efficient formation of the knowledge and abilities system in the process of professional training, and its effectiveness according to various indicators is much higher than that of traditional didactic systems (Jucevičienė, 2016). Integrated teaching of a specialty subject and a foreign language, like other methods, is constantly changing and requires continuous research and changes due to ones in the information and communication technologies, labor market needs and society's attitude. The goals of this article are to investigate the need for an integrated specialty subject and a foreign language at Vilniaus Kolegija, the preparation of students and teachers for it, to find out the opinions and attitudes of students and teachers towards interdisciplinary cooperation, as well as to analyze the opinions of researchers from Lithuanian and other countries' higher education institutions, language pedagogues and educational associations. experience and provide the necessary conditions for the application of the integrated foreign language and subject teaching method at Vilniaus Kolegija. Teachers prefer integrated and partially integrated assignments, students prefer integrated lectures and an integrated day. By applying this method, the roles of a student studying a foreign language and a student studying a specialty subject are merged, not only the foreign language competence of the student is improved, but also the content of the taught specialty subject is easier to absorb, critical thinking and research competences are developed.

